

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי כתובות

1) הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי
במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה
על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית
הקיצור

3) שניתתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט
מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום,
לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4) הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...

Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי יהושע יהודה גליק, נגמר

ח' באב (אוג 8) ב' ואתחנן תשע"א בעזרת קל חי

ברוך הנותן ליעף כח ה חקת יוני 30 תשע"א

מסכת כתובות פרק א

הלכה א משנה בתולה נישאת ביום הרביעי ואלמנה ביום החמישי. שפעמיים בשבת בתי דינן יושבין בעיירות ביום השני וביום החמישי, שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין:

גמרא בר קפרא אמר מפני שכתוב בס ברכה. והלא אין כתיב ברכה אלא בחמישי ובששי בלבד! בחמישי בעופות ובדגים, בששי באדם וחוה. אמר רבי יוסי טעמא דבר קפרא, רביעי = אור חמישי, חמישי = אור ששי. והלא כתיב ברכה בשביעי! ונימא דניסת גם בששי אור שביעי! אין כתיב ברכה בבריות אלא ביום. כתיב ויברך את "יום השביעי" (לא בריות) מפני שאין כתיב ברכה בבריות, הא אילו הוה כתיב ברכה בבריות היתה נישאת בשבת, לא כן תני לא יבעול אדם בעילה בתחילה בשבת מפני שהוא עושה חבורה! ממילא אסור!! אלא כאחרים מפני שאחרים מתירין. כלום אחרים מתירין אלא בשכנס, עשה חופה מבעו"י שעד שלא כנס אינו זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפר נדריה. משכנס, זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה אם אומר את כן נמצאתה כקונה קניין בשבת!! (מלבד איסור "חבורה" יש איסור "קניין" וזה אסור לכו"ע!!) אמר ר' מנא הדא אמרה אילין דכנסין אמרלן אלמנות (דרכן לכנסן בששי) צריך לכונסה מבעוד יום שלא יהא כקונה קניין בשבת

רבי לעזר מייתי לה טעם דמתני' דניסת לרביעי שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין. בחמישי מתניתא מסייעא לרבי לעזר: מן הסכנה שאמרו הגמון יבעול תחילה והילך נהגו לשאת בשלישי, ולא מיחו בידן חכמים. בשני, אין שומעין לו. {ואם מפני האונס מותר. מהו מפני האונס? מפני הכשפים} מה בין שני לשלישי? לא דומה משתהא יום אחד למשתהא שני ימים. וישתהא שני ימים!! שלא

יערב עליו המקח. ויערב עליו המקח! לית יכול דאמר רבי אילא בשם ר' אלעזר מצא הפתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה. וחש לומר שמא אנוסה היא! ומספק יש להתיר! קול יוצא לאנוסה. ואפי' תחוש לה משום אנוסה, לא ספק אחד?! ספק אנוסה ספק פתותה מדבר תורה להחמיר. אמר רבי יוסי ואפילו תחוש לה משום אנוסה שתי ספיקות ספק אנוסה ספק פתותה, ספק משנתארסה ספק עד שלא תארס שתי ספיקות מדבר תורה להקל. הוי ס"ס כשמצא פ"פ, ומותר קידשה בחופה קידשה סמוך לחופה (כמו שאנו עושין) ומצא פ"פ מותר לית ליה באילין קנסיא. אמרין, רבי מתניה עבד לברתיה כן.

על דעתיה דר' לעזר, במקום שבתי דינין יושבין בכל יום תינשא בכל יום ובמקום שאין בתי דינין יושבין בכל יום לא תינשא כל עיקר! שלא לעקור זמנו של רביעי. ויעקור זמנו של רביעי! אף הוא אית לה כהדא דתני בר קפרא בר קפרא אמר מפני שכתוב בהן ברכה.

ותינשא בראשון וישכים לבית דין בשני! אית דבעי מימר שלא לעקור זמנו של רביעי. ???כבר נהגו כן... ואית דבעי מימר כהדא דתני בר קפרא דבר קפרא אמר מפני שכתוב בהן ברכה. שוין שאינה נישאת לא בערב שבת ולא במוצאי שבת. לא בערב שבת מפני כבוד שבת. ולא במוצאי שבת חברייה אמרין מפני הטורח צריך להטריח 3 יום, ואסור להטריח בשבת רבי יוסי אומר מפני כבוד שבת ???ימנע מלקיים סעודת שבת

מתניתא מסייעא לחבריה. מפני מה אמרו בתולה נישאת ביום הרביעי? כדי שיהא אדם מתקין צרכיו ג' ימים זה אחר זה. ר' בא בר כהן אמר קומי רבי יוסי רבי אחא בשם רבי יעקב בר אידי אסור לאדם לישא אשה בערב שבת. הדא דאת אמר לעשות סעודת אירוסין, הא לארוס יארס. שמואל אמר אפילו בתשעה באב יארס, שלא יקדמנו אחר. מחלפא שיטתא דשמואל תמן הוא אמר

(תהלים סח) אלהים מושיב יחידים ביתה וגוי (תהלים סג)
במאזנים לעלות המה מהבל יחד ובהוא אמר אכין! איך שייך "יקדמנו!"
אלוקים הוא המושיב אלא שלא יקדמנו אחר בתפילה. ע"י תפילה ואף על פי כן
לא קיימה לא יתקיים הזווג

רבי חזקיה רבי חייה בשם רבי אבהו אמר אסור לדון דיני ממונות
בערב שבת. והא מתניתא פליגא! לפיכך אין דנין לא בערב שבת
ולא בערב יום טוב דיני נפשות. הא דיני ממונות דנין. ותני רבי
חייה כן דנין דיני ממונות בערב שבת אבל לא דיני נפשות! כאן
להלכה מדרבנן אין דנין כאן לדבר תורה

רבי יונה בשם רבי קריספא בוגרת כחבית פתוחה היא. אין לה טענת בתולים
הדא דאת אמר שלא להפסידה מכתובתה. אבל לקיימה אינו רשאי
משום ספק סוטה. ואתייא כיי דרבי חנינא דרבי חנינא אמר מעשה
באשה אחת שלא נמצאו לה בתולים ובא מעשה לפני רבי אמר לה
איכן הן? אמרה ליה מעלותיו של בית אבא היו גבוהין ונשרו.
והאמינה רבי הדא דתימר שלא להפסידה מכתובתה אבל לקיימה
אינו רשאי משום ספק סוטה

ואתייא כיי דתנינן תמן בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן
האירוסין כתובתן מאתים ויש להן טענת בתולים. בתולה אלמנה
גרושה חלוצה מן הנשואין כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים.
הדא דאת אמר בכתובת מנה מאתים, אבל לקיימה אינו רשאי
משום ספק סוטה ושמא תחתיו זינתה

ואתייא כיי דתנינן תמן האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים אינו
יכול לטעון טענת בתולים מפני שהוא מתייחד עמה. ושמא בא עליה הדא
דמר לכתובת מנה מאתים, אבל לקיימה אינו רשאי מפני ספק
סוטה

ואתייא כיי דתנינן הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים היא אומרת משאירסתני נאנסתי ונסתחפה שדך והוא אומר לא כי אלא עד שלא אירסתיך והיה מקחי מקח טעות הדא דמר לכתובת מנה מאתים אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה

ואתייא כיי דתנינן תמן היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את הדא דתימר בכתובת מנה מאתים אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה

וכולהו מן ההיא דא"ר הילא בשם ר' אלעזר מצא הפתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה

על דעתיה דרבי לעזר בוגרת אימתי היא נישאת? בתולה מן הנישואין אימתי היא נישאת? מוכת עץ כרבי מאיר אימתי היא נישאת? אין להם טענת בתולים נישמענה מן הדא: אם יש עדים שיצאת בהינומא ולא אידכר רביעי, הדא אמרה דלית רביעי כלום אף שניסת ברביעי, שמא בוגרת וכו' היא

ואלמנה ביום החמישי שאם אומר את לו באחד מכל ימות השבת אף הוא משכים ויוצא למלאכתו. מתוך שאת אומר לו בחמישי בשבת, אף הוא שמח עמה חמישי ששי ושביעי

משה התקין שבעת ימי המשתה ושבעת ימי האבל ולא התקין לאלמנה כלום. אף על גב דתימר לא התקין לאלמנה כלום, טעונה ברכה, מבוועז, דכתיב (רות ד) ויקח בועז עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה וישבו. אמר רבי אלכסנדר מוכן שאין קטן רשאי לישב עד שיאמר לו הגדול שב. אמר רבי פינחס מוכן לבית דין שהן ממנין זקנים בבתי משתיות שלהן. לפקוח שלא יבאו לידי עבירה אמר רבי לעזר בי רבי יוסי מוכן לברכת חתנים שהיא בעשרה אמר ר' יודה בר פזי

ולא סוף דבר בחור לבתולה אלא אפילו אלמון לאלמנה מבועז
שהיה אלמון ורות היתה אלמנה

וכתיב (רות א) ויתהום כל העיר עליהם. ואיפשר כן כל קרתא
מתבהלה בגין נעמי, על עליבתא?! ענייה זו... אלא אשתו של בועז מתה
באותו היום, עד כל עמא גמל חסדא, הלכו ללוותה נכנסה רות עם
נעמי, בשער העיר, כשיצאו לקבור ונמצא זו יוצאת וזו נכנסת

תני אומרים ברכת חתנים כל שבעה. רבי ירמיה סבר מימר מפקין
כלתא כל שבעה. ???דווקא כשהכלה יושבת עים החתן אמר ליה רבי יוסי והא תני
רבי חייה אומרים ברכת אבלים כל שבעה. אית לך מימר מפקין
מיתא כל שבעה?! מאי כדון? מה כאן מנחם עמו אף כאן משמח
עמו, ואייצ הכלה דווקא מה כאן מזכירין אף כאן מזכירין.

תני א"ר יודה: ביהודה בראשונה היו מעמידין אותן שני שושבינן
אחד משל כלה ואחד משל חתן. אף על פי כן לא היו מעמידין אותן
אלא בשעת נישואין. ובגליל לא היו עושין כן

ביהודה בראשונה היו מייחדין החתן אצל הכלה שעה כדי שיהא
לבו גס בה ובגליל לא היו עושין כן

ביהודה בראשונה היו השושבינן מפשפשין במקום החתן ובמקום
הכלה שלא יטמין חתן את המפה ויביא אחר—והכלה לא תזייף דם צפור ובגליל לא היו עושין כן

ביהודה בראשונה היו השושבינן ישינן במקום חתן ובמקום כלה
כדלעיל ובגליל לא היו עושין כן

כל שלא נהג כמנהג זה כיהודה אינו יכול לטעון טענת בתולים

תמן תנינן כל גפן יש בה יין, ושאין בה יין טרוקטי. dessert.
...grapes=yielding no wine

ר' ירמיה בעי מעתה אין טענת בתולים כר' יודה! שמא טרוקטי היא אמר רבי יוסה כל גרמא אמרה שיש טענת בתולים כרבי יודה דתני אמר רבי יודה ביהודה בראשונה היו מעמידין שני שושבינן א' משל חתן וא' משל כלה אף על פי כן לא היו מעמידין אלא לנישואין ובגליל לא היו עושין כן וכו' עד ישינן במקום חתן ובמקום כלה ובגליל לא היו עושין כן. מאי כדון? עליה להביא ראייה שהיא ממשפחת טרוקטי

רבי ירמיה סבר מימר מנהג יהודה בגליל, אים אנשי גליל לא נהגו כיהודה, א"י... אמר ליה רבי יוסי וכי מנהג יהודה בגליל עדות תורה היא?! אינו רק מנהג! אלא מנהג יהודה ביהודה ומנהג גליל בגליל.

מכיון דתימר אינה עדות תורה, לא יעמוד! למה נהגו ביהודה להעמיד? אלא שלא יפרצו בנות ישראל בזימה. כיון שיש "עדים" שזינתה, מתביישת ולא תזנה עליו קודם הנישואין אם בשביל שלא יפרצו בנות ישראל בזימה אפילו מעמיד לא יהא נאמן! נימא "חזקה" שלא זינתה! רבי יוסי בשם רבי אילא אין אדם עשוי להוציא יציאותיו ולהוציא שם רע על אשתו = חזקה א"א טורח בסעודה ומפסידה אם משום שאין אדם עשוי להוציא יציאותיו ולהוציא שם רע על אשתו, אפילו אינו מעמיד יהא נאמן! אמרי בי הילא מפני חשוד אחד, מפני פרוץ אחד. שטורח ומפסיד!!-- ע"כ צריך "גם העמדה"

מה אנן קיימין? שכל שלא נהג.... אם בשפישפש ומצא, בדק חדר הביאה לוודא שאין בו מפות אחרות.... הרי מצא! אם בשלא פשפש ולא מצא, הרי פישפש לא פישפש??? מה נפק"מ כיון שאף לדבריה אין כאן בתולים אלא הכין אנן קיימין בשלא פישפש = לא בדק חדר הביאה ומצא. היא אומרת דם בתולים היא, והוא אומר לא כי אלא דם צפור היא, הורע כוחו שלא נהג כמנהג זה לבדוק החדר

הדא דתימר שלא להפסידה מכתובתה אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה ותייא כיי דתנין תמן בתולה ואלמנה וכו'

וכולהן מן ההין דאמר רבי הילא בשם רבי לעזר מצא פתח פתוח
אסור לקיימה משום ספק סוטה

תני טענת בתולים כל שהן מעשה באשה אחת שלא נמצא לה
בתולים אלא כעין החרדל ובאת לפני רבי ישמעאל בי רבי יוסי
אמר לה כמותך ירבו בישראל...

רבי זכריה חתניה דרבי לוי מקללה רצה לומר: "לא" ירבו כמותך.... כאינשי
ראויה לסמייה, סגי נהורא.

חבריה אמר מקנתר לה כל אשה שדמיה מעוטין וולדיה מעוטין.

רבי יוסי אמר מקלס לה כל אשה שדמיה מעוטין אינה מצויה
לטמא מטהרות:

הלכה ב משנה בתולה כתובתה מאתיים, ואלמנה מנה

בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין כתובתן מאתיים ויש
להן טענת בתולים

הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו שנשתחררו ושנתגיירו פחותות
מבנות שלש שנים ויום אחד כתובתן מאתיים ויש להן טענת
בתולים:

גמרא חונה בשם שמואל בשקל הקודש. צריך לשלם כתובה 200 זוז צורי (יקרים) רבי
בא בר בינא אמר מטבע יוצא. באותה מדינה

מתניתא מסייעה לר' בא בר בינא וחמש סלעים של בן במנה צורי,
שלשים של עבד חמשים של אונס ושל מפתה מאה של מוציא שם
רע כולן בשקל הקודש במנה צורי. ולא תנא כתובת אשה עמהן.

אמר ר' אבין כלום למדו מכתובת אשה לא מאונס וממפתה! מכיון
דתנינן האונס והמפתה כמאן דתנא כתובת אשה עמהן.

עד כדון בתולה אלמנה מנלן שנוטלת 100 צורי? מאי? אמר רבי חנינא דייה
לאלמנה שתיטול מחצית בתולה

אמר רבי חייה בר אדא אפילו ניתני כתובת אשה עמהן לית כל
אילין רבנין פליגין!! רבי חנניה ורבי יונתן תריהון אמרין מטבע
יוצא! רבי יהושע בן לוי אמר מטבע יוצא! ר' יעקב בר אחא רבי
אימי רבי שמעון בן לקיש בשם ר' יודן נשייא מטבע יוצא! כולהו ס"ל
"מטבע יוצא" וכן הלכה!

אמר רבי יוחנן סלעים סבירניות, מהגינות, ירושלמיות=מטבע שונות
אילין אמרין אכן ואילין אמרין. יש אומרים כך וי"א כך ולית כל מיליאי אכן,
אילין אמרין אכן, ואילין אמרין אכן!! הא אף הוא חזר ואמר
דכוותהון. שחזר והודה רי"ח שנוטלת מטבע היוצא אתא עובדא קומי דרבי חנינה
באשה שהיתה כתובתה פחותה ממאתים זוז צורי ואמר תטול מה
שכתב לה! אמר לרבי מנא שב וחתום. אמר ליה ר"מ לר"ח אשוי
שיטתך וכה חתום??? תקן שיטתך ואח"כ אחתום!! לא רבי חייא דאמר בשם
שמואל בשקל הקודש? ולמה תיטול פחות מזה? רבי אבדמא דציפורי בשם
רבי חונה משום ויתור. הוי כאילו וויתרה ??? מעונה???

אשה שהיתה כתובתה פחותה ממאתים, תטמין כתובתה. כדי
שתיטול בשקל הקודש. אמר בשם ר' חונה במקום שאין כותבין
כתובה, אבל במקום שכותבין כתובה, מה דו מפקא היא גובה! מה
שמוציאה, גובה

אמר ר' יוחנן ותני כן: חרש שנשא פיקחת, אין לה עליו מזונות ולא
כתובה, ואם מתה, הוא יורשה. שהיא רצתה לזוק לו נכסיה, והוא
לא רוצה לזוק לה בנכסיו

פיקח שנשא חרשת, יש לה עליו מזונות וכתובה, ואם מתה, אינו יורשה. שהוא רוצה לזוק לה נכסיו, והיא לא רצתה לזוק לו נכסיה. וחרשת יש לה קניין ויש לה כתובה?! רבי ירמיה בשם רבי לעזר תיפתר כשכנסה, פיקחת וכבר נתחייב לה כתובה ^{כנסה}. רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר שכנסה פיקחת ונתחרשה. מכל מקום לא פיקחת כנסה?! ופשיטא דיש לה כתובה! רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר: תיפתר שהיתה חרשת ונתפקחה, כנסה פיקחת ונתחרשה. (מתה אינה יורשה???) שלא תאמר הואיל והיתה חרשת תחילה אין לה כתובה, לפום כן צריך למימר יש לה

רבי יוסי לא אמר כן, אלא אילו מי שבא על החרשת שמא אין לה קנס?! וכל שיש לה קנס יש לה כתובה. א"ר יודן וכי בקנס הדבר תלוי הרי בוגרת אין לה קנס וכתובתה מאתים! הרי בתולה מן הנישואין יש לה קנס וכתובתה מנה!

חרש או שוטה שכנסו פיקחת, אע"פ שחזר החרש ונתפקח שוטה ונשתפה, אין לה כתובה. רצה לקיימה, כתובתה מנה. רבי לעזר בשם ר' חנינה והוא שבא עליה משנתפקח ומשנשתפה. אבל אם לא בא עליה משנתפקח ומשנשתפה אפילו כתובת מנה אין לה.

פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד. רבי יוסי בשם ר' חייה בר אשי רבי יונה רב חייה בר אשי בשם רב למה זו דומה? לעושה גומא בבשר וחוזר ומתמלא. תני רבי חייה לעוכר את העין וחוזרת וצוללת. א"ר יוסי מתניתא אמרה כן פחותות מיכן כנותן אצבע בעין. אמר רבי אבין (תהלים נז) אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי. בת שלש שנים ויום אחד ונמלכין ב"ד לעוברו, לעבר השנה הבתולין חוזרין. ואם לאו, אין הבתולין חוזרין:

הלכה ג משנה הגדול שבא על הקטנה והקטן שבא על הגדולה ומוכת עץ כתובתן מאתים דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים מוכת עץ כתובתה מנה:

גמרא אי זהו קטן ואי זהו קטנה? משום רבי יהודה בן חגרא אמרו קטן פחות מבן תשע שנים ויום אחד. וקטנה פחותה מבת שלשה שנים ויום אחד. נחא גדול שבא על הקטנה הבתולין חוזרין, קטן שבא על הגדולה אין הבתולין חוזרין! אמר רבי אבין תיפתר שבא עליה שלא כדרכה. אמר רבי יוסי ברבי אבין ואפילו תימא בכדרכה קטן ביאתו ביאה אבל אין בו כח ליגע בסימניו. ותני כן מעשה שעיברה ובתוליה קיימין

מתיבין לרבי מאיר בתולין אין כאן ^{במוכת עץ} ותימר כתובתה מאתים!! אמר לון וכי בבתולין הדבר תלוי?! הרי בוגרת אין לה בתולים וכתובתה מאתים. הרי בתולה מן הנישואין יש לה בתולים וכתובתה מנה. מאי כדון? בוגרת לא בטל חינה. בתולה מן הנישואין בטל חינה. מה פליגין? במוכת עץ דר"מ אמר לא בטל חינה ורבנן אמרין בטל חינה

בתולה הנבעלת מן הקטן וממי שאינו איש ^{בהמה} כשירה לכהונה תני ר' חלפתא בר שאול כשירה אפי' לכ"ג ^{דאכתי בתולה היא}

ר' ירמיה ור' אמי מקשי מה בינה לבין הנבעלת באצבע? אילו הנבעלת באצבע שמא אינה פסולה לכהונה! אמר ר' חגי תיפתר שבא עליה שלא כדרכה. בעא רבי חגי מיהדר ביה ^{ורצה לפסול אף שלכ"ד} א"ל רבי אבא לא תהדור בך! ולמה בעא רבי חגי מיהדר ביה? מן הדין דכתיב (ויקרא כא) והוא אשה בבתוליה יקח עד שתהא בתולה משני צדדיה. ודכוותה (בראשית כד) בתולה ואיש לא ידעה. בתולה מכדרכה, ואיש לא ידעה שלא כדרכה. אמר רבי יצחק בן אלעזר

אפילו בידיה לא תבע בה שנאמר (תהלים קכה) כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים.

מה עבד לה רבי חגיי ??? אחר שחזר בו עד שלא יחזור בו? פתר לה ברייתא שמכשיר בהערייה ולמה לית רב יוסף פתר ליה בערייה? אמר רבי מנא דהיא צריכה ליה רבי יוסי בעא הערייה בזכור מהו הערייה בבהמה מהו כד שמע רבי ירמיה הדא דרבי חגיי אמר לא על הדא הוה רבי אמי מקשי:

הלכה ד משנה בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן הנישואין, =נכנסו לחופה כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים

הגיורת והשבוייה והשפחה שנפדו או שנתגיירו או שנשתחררו יתירות על שלש שנים ויום אחד, כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים:

גמרא איזו היא בתולה מן הנשואין? אמר רבי יוחנן כל שנכנסה לחופה ועידה מעידין אותה שלא נבעלה. אמר רבי יוסי הדא אמרה נשא אשה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה אין זה מקח טעות להפסידה מכתובת מנה. אף שעדים מעידין שלא נבעלה והרי כנסה בחזקת בתולי ונמצא בעו' וי"ל מנה! נשא אשה בחזקת שלא זינתה ונמצאת שזינתה אין זה מקח טעות להפסידה מכתובת מנה.

רבי לעזר שאל הבא על שפחה משוחררת בתולה מהו? לכתובה? נישמענה מן הדא: יכול הבא על שפחה ארמית יהא חייב? קנס תלמוד לומר (שמות כב) מהר ימהרנה לו לאשה. את שיש לו הוייה בה יצא שפחה או מי שאין לו הוייה בה. מפני שאין לו בה הוייה, הא אם יש לו הוייה =נשתחררה בה יש לה קנס. וכל שיש לה קנס יש לה כתובה.

אמר רבי יודן וכי בקנס הדבר תלוי?! הרי בוגרת אין לה קנס וכתובתה מאתים. הרי בתולה מן הנישואין יש לה קנס, וכתובתה מנה!

אמר רבי זעירא קומי רבי מנא תיפתר בשנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד. א"ל אם בשנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות ג' שנים ויום א' כישראל הן!! ופשיטא!

סומה ואיילונית יש להן טענת בתולין. סומכוס אומר משם רבי מאיר סומה אין לה טענת בתולים. ומה טעמא דרבי מאיר? אני אומר מצא ואיבד. הבעל איבד המפה בלי ראיית אשתו מה טעמא דרבנן? יכולה היא לתופשו! מיד הבעל מה עבד לה רבי מאיר יכול הוא לדחותן ברוק מכחה מראית דם ברוקו ונותנה לה...

תני טענת בתולים עד שלשים יום דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים מיד. מה אנן קיימין? אם בשבעל, מיד. אם בשלא בעל, אפילו לאחר מיכן עד כמה! אלא כן אנן קיימין בסתם, רבי מאיר אומר חזקה אדם מעמיד עצמו שלשים יום. ונאמן לומר שלא בעל עד הנה ורבנן אמר אפילו יום אחד אין אדם מעמיד את עצמו.

רבי ירמיה בעא מהו שיהא נאמן לומר על דר' מאיר העמדתי עצמי שלשים יום כדי לעשות את הוולד שתוקי? שאומר בתוך 30 יום, לא בעלתי! (נמצא הוולד שתוקי) והיא אומרת בעלת נישמעני מן הדא: היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי כופין אותו שיחלוץ לה. כר"מ שאדם מעמיד עצמו 30 יום לאחר שלשים יום, רק מבקשין ממנו שיחלוץ לה. ואמר רבי לעזר דרבי מאיר היא. ואמר רבי לעזר לא שנו אלא אצלה, הא אצל צרתה לא צרתה מותרת לשוק אפי' תוך 30 יום ואינה נאמנת כלל לגבי הצרה. אפי' אמרה לא נבעלתי (וכופין אותו שיחלוץ!) כמה דתימר תמן לא הכל ממנה לחוב לצרתה, וכא לא הכל ממנו לחוב לבנו:

הלכה ה משנה האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים אינו יכול לטעון טענת בתולים מפני שהוא מתייחד עמה

אחד אלמנת ישראל ואחד אלמנת כהנים כתובתן מנה. בית דין של כהנים היו גובין לבתולה ארבע מאות זוז ולא מיחו בידם חכמים:

גמרא בראשונה גזרו שמד ביהודה שכן מסורת להם מאבותם שיהודה הרג את עשו דכתיב (בראשית מט) ידך בעורף אויביך והיו הולכין ומשעבדין בהן ואונסין את בנותיהן וגזרו שיהא איסטרטיוס בועל תחילה. התקינו שיהא בעלה בא עליה עודה בבית אביה, שמתוך שהיא יודעת שאימת בעלה עליה, עוד היא נגדרת. אינה נמשכת לזנות מכל מקום אין סופה להיבעל מאיסטרטיוס! אנוסה היא, ואנוסה מותרת לביתה. כהנות מה היו עושות מטמינות היו. ויטמינו אף בנות ישראל! קול יוצא ומלכותא שמעה, ואילין ואילין מתערבבין. מה סימן היה להן? קול מגרוס בעיר, משתה שם משתה שם. אור הנר בברור חיל, שבוע בן שבוע בן, אע"פ שבטל השמד המנהג לא בטל

כלתו של רבי הושעיה נכנסה לחופה, כשהיתה מעוברת ככר...

תני ולא למנה אלמנה כהנת שניסת לכהן מאתים.

תני אחד אלמנת ישראל ואחד אלמנת כהנים כסדר הזה שיטה ת"ק

אמר רבי יוסי מסתברא בת כהן לישראל תגבה ששבטה גובה. בת ישראל לכהן, לא תגבה. לא מסתייה דסליקא לכהונתא, it is not enough, ...that she ascended to Kehunah אלא דתימר תגבה! אמר רבי מנא לא מסתברא דלא חליפין, להיפך... בת ישראל לכהן תגבה דסליקא לכהונתא, ובת כהן לא תגבה דנחיתא מן כהונתא! אמר ר' יוסי בי

ר' בון אחת זו ואחת זו קנס קנסו בהן שיגבו כדי שיהא אדם מידבק בשבטו ובמשפחתו :

הלכה ו משנה הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים. היא אומרת משאירסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו, והוא אומר לא כי אלא עד שלא אירסתיך והיה מקחי מקח טעות. רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרי' נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין, אלא הרי היא בחזקת בעולה עד שלא תתארס והטעתו עד שתביא ראייה לדבריה :

גמרא רבי ירמיה בעי מעתה אין טענת בתולים לא כרבן גמליאל וכרבי אליעזר, אלא כרבי יהושע?! וחזר ואמר יש טענת בתולים כרבן גמליאל וכר' אליעזר בשותקת ואינה אומרת "לא כי..." ואפילו תימא במדברת, באומרת מצא ואיבד. ואינה נאמנת רק באומרת "משאירסתני..." ותהא נאמנת? באומרת מצא לית יכיל! דאמר ר' אילא בשם ר' לעזר מצא פתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה הכא איתמר נאמנת והכא איתמר אינה נאמנת תמן שניהן מודין בשהפתח פתוח תמן תנין היו בה מומין ועודה בבית אביה האב צריך להביא ראייה רבי לעזר שאל לר' יוחנן מתניתא דרבן גמליאל ור' אליעזר דלא כרבי יהושע אמר ליה דברי הכל היא שנייא היא מומין שדרכן להוולד

אמר רבי יוסי : מקמא דנן, חמיי רבנן מדמו מומין לבתולין אילין ילפין מן אילין, ואילין ילפין מן אילין. בתולים ממומין, שאם בא עליה עודה בבית אביה ולא המתין עד שתיכנס לחופה צריך האב להביא ראייה שנאנסה אחר אירוסין

מומין מבתולים, שאם נולדו לה מומין ספק משנכנסה לרשותו אחר אירוסין או קודם אירוסין ספק עד שלא תיכנס לרשותו, הבעל צריך להביא ראייה, מן אילין בתולין. ובתולין וכי בטלו לא בבית אביה

בטלו?! "ביטול" הבתולין נעשה בבית אביה, ואפ"ה כיון שעתה היא ברשות הבעל, עליו להביא ראיה ואת אמר הבעל צריך להביא ראיה. וכא הבעל צריך להביא ראיה:

הלכה ז משנה היא אומרת מוכת עץ אני, והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את! רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים: נאמנת. ר' יהושע אומר: לא מפיה אנו חייבין אלא הרי זו בחזקת דרוסת איש עד שתביא ראיה לדבריה:

גמרא אמר רבי לעזר דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר מוכת עץ כתובתה מאתים.

אמר רבי יוסי והוינן סברין מימר מה פליגין ר' מאיר ואילין רבנן, בשכנסה בחזקת מוכץ עץ. אבל אם כנסה בחזקת בתולה ונמצאת מוכת עץ, אף רבי מאיר מודי. ^{דלית לה אלא מנה} מן מה דתנינן היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את. ^{אלמא בנדע אח"כ} מיירי הדא אמרה אפילו כנסה בחזקת בתולה ונמצאת מוכת עץ היא המחלוקת.

רבי ירמיה בשם רבי זעירא לא אמר כן, אלא היא אומרת מוכת עץ אני וכתובתה מאתים. והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את ואין לך עלי כלום. מה אנן קיימין? אם בשכנסה בחזקת בתולה ונמצאת מוכת עץ אף רבי מאיר מודה, ^{דלית לה אלא מנה} אם בשכנסה בחזקת מוכת עץ ונמצאת מוכת עץ, ניכר הוא בפתח פתוח בין בעץ בין באדם? איך יאמר הבעל "לא כי אלא דרוסת..."!?

רבי הונא בשם רבי זעירא לא אמר כן, אלא היא אומרת מוכת עץ אני כן אתניתי עמך ^{התניתי עמך} כן, וי"ל 200 לר"מ והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את, לא אתניתי עמך כלום: רק מנה אף לר"מ

הלכה ח משנה ראוה מדברת עם אחד, מה טיבו של זה? איש פלוני וכהן הוא. רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים: נאמנת. רבי יהושע אומר: לא מפיה אנו חיינן אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין ולממזר עד שתביא ראייה לדבריה:

גמרא מהו מדברת? נבעלת. ולמה תנינן מדברת? לשון נקי. רבי אומר נקי.

רבי יעקב בר אחא בשם ר' יאשיה הלכה כרבן גמליאל וקרבי אליעזר. משום שנים שרבו על אחד.² against one רבי יוסי בעי אם הלכה למה שנים, ואם שנים למה הלכה? מעתה אין יסבור רבי יוחנן בן נורי כרבי יהושע, אין הלכה כרבן גמליאל וקרבי אליעזר, אלא כרבי יהושע!;

מאי כדון? משום עדות שהאשה כשירה לה

הוון בעיי מימר מה פליגין רבי יהושע ואילין רבנין במקום שרוב פסולין, אבל במקום שרוב כשירין אף רבי יהושע מודי. אתא רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן ור' אילא בשם רבי לעזר אפילו במקום שרוב כשירין היא המחלוקת. לאי יהושע אינה נאמנת סבר רבי יהושע הזנות רצה אחר הפסולים.

אמר רבי זעירא מתניתא אמרה אפילו כשירין מזנין. דתני אפילו חסיד שבחסידיים אין ממנין אותו אפיטרופוס על עריות:

הלכה ט משנה היתה מעוברת, אמרו לה מה טיבו של עובר זה? מאיש פלוני וכהן הוא! רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרי' נאמנת. ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיינן אלא הרי זו בחזקת מעוברת מנתין וממזר, עד שתביא ראייה לדבריה:

גמרא אמר רבי לעזר הכל מודין אפי' ר"א בוולד, שהוא שתוקי. ותני כן: במה דברים אמורים? בעידות אשה גופה שכשירה לכהן אבל בוולד הכל מודין שהוא שתוקי פסול

אמר ליה ר' יוחנן לריו"ח אף הוולד כשר, וברייטא דקרי ליה "שתוקי", לענין כהונה שתוקי סתם מצינו, שתוקי כהן גדול היך עבידא? סיעה של כהנים עוברת ופירש אחד מהן ובעלה, הרי מצינו שתוקי כהן גדול.

אמר ליה רבי לעזר הרי אלמנת עיסה, אשה שניסת ל"עיסה" (מין משפחה בלתי-מיוחסת) היא כשירה, ובתה פסולה! אמר ליה ריו"ח לר"א כדברי שהוא מכשיר בה, מכשיר בבתה. אמר רבי יעקב בר אחא לא אמר "כדברי מי שהוא מכשיר" הא מכלל דאית חורן פוסל, מני מכשיר? רבי מאיר אחר בדיקת 4 דורות. מני פוסל? רבנן.

דתני אי זו היא עיסה כשירה? שהעידו עליו (במסכת עדיות??) שאלמנתה כשירה כל שאין בה לא נתערבה במשפחה זו לא חלל ולא ממזר ולא נתין. רבי מאיר אומר כל שאין בה אחת מכל אילו, בתה כשירה לכהונה! אבל משפחה שנשתקע בה פסול, הנלי"ם רבי מאיר אומר בודק עד ארבע אימהות ומשיא. וחכמים אומרים בודק לעולם.

רבי ירמיה בשם רבי זעירא לא אמר כן, אלא רבי לעזר שאל לרבי יוחנן, אלמנת עיסה מה היא? אמר ליה כשירה. בתה מה היא? א"ל כדברי מי שהוא מכשיר בה מכשיר בבתה

הוון בעי מימר, על דעתיה דרבי לעזר שתוקי פסול. על דעתיה דרבי יוחנן שתוקי כשר. אף רבי יוחנן אית ליה שתוקי פסול, ומכשירין רק בה בשיטתו השיבו, כ מוסיף על דבריו ששייך גם "שתוקי כה"ג" בשיטתך שאת אומר אף שתוקי סתם מצינו, שתוקי כהן גדול היך עבידא? סיעה של כהנים עוברת ופירש אחד מהן ובעל, הרי מצינו שתוקי כהן גדול

מילתא דרבי זעירא אמר שתוקי כשר. כר' יהושע ס"ל ר' זעירא בעא קומי רבי יוסי אף לעניין משפחה כן? אמר ליה כן אמר רבי שמעון בן לקיש תמן תנינן פרק 10 יוחסין לעניין משפחה ליוחסין החמירו ברם הכא לענין קדשי הגבול=תרומה. נאמנת לכשר נבעלתי

מילתא דרבי שמואל בר יצחק, שתוקי פסול. רבי שמואל בר רב יצחק בעא מעתה אין שתוקי כרבן גמליאל וכרבי אליעזר, אלא כרבי יהושע? חזר ואמר יש שתוקי כרבן גמליאל וכרבי אליעזר בשותקת, ואפילו תימר במדברת, באומרת איני יודעת: רק באומרת ברי לכשר נבעלתי, מכשירים—הלא"ה הוולד שתוקי

הלכה י משנה אמר ר' יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאות מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב העיר משיאין לכהונה הרי זו תינשא לכהונה:

*****סוגיא זו עמומה ברובה*****

גמרא רב יהודה בשם רב: בהן קרונה של ציפורין הוה עובדה. דאיכא "תרי רובא" רוב עיר ורוב סיעה-ע"כ התירו

ר' ירמיה ר' חמא בר עקובא תריהון אמרי בשם רבי חנינה בשם רבי ינאי: מודה רבי יהושע באנוסה. להתירה, כריב"ן ר' חזקיה רבי אבהו בשם ר' יוחנן מודה רבי יהושע באנוסה. רב חייה בר אשי אמר בשם רב הלכה כרבי יוסי שאמר משם רבי יוחנן בן נורי.

רבי זעירא בעא קומי רבי יסא, היך עבדין עובדא? אמר ליה כרבי יוסי שאמר בשם רבי יוחנן בן נורי. אמר רבי אילא בשם רבי ינאי תוכה שבציפורין בעל. בתוך העיר. אבל בביתו, חיישינן שפסול בעלה רבא בשם רבי ינאי ראו אותו פורש מציפורין ובוהל, חזקה שפוסל ששם בעל. כיון שראינוהו פורש ממקום הקביעות

פלטיא מהו? אים בעל בפלטיא רבי ירמיה בר ווא ברוב, רבי יוסי אומר
אינו ברוב. ???פליגי ר' ירמיה ור' יסא, רוב/קבוע

חייליה "תקפו" דרבי ירמיה מן הדא, דמר רבי חייה בשם רבי יוחנן :
מבוי שכולה גוים, וישראל אחד דר בתוכו, ונפל לתוכו מפולת,
מפקחין עליו בשביל ישראל ששם. דכל קבוע כמע"מ ופלטיא שנפל שם גל הולכין
אחר הרוב. ל"ש ביה דין "קבוע", כיון דניידי ומהו דאמר רבי בא בשם רבי ינאי
ראו אותו פורש מציפורין = רוב כשירין ובוועל, חזקה שפסול ששם בעל?
על דעתיה דרבי ירמיה, והן שראוהו פורש מן הבתים. דווקא אסרי משום
"קבוע" ועל דעתיה דרבי יוסה, אפילו בפלטיא. אסרינן משום "קבוע"

???היתה ציפורין נעולה, במקרה דמתני', רבי יוסי אומר עד שיוכח ???דווקא אי
איכא רובא אסור וכא בפלטיא רבי יוסי אומר אינה ברוב ???

חייליה דר' יוסה מן הדא : דמר רבי זעירא רבי יוסי בשם ר' יוחנן :
נתחלפה קופתו אצל הטוחן, אם הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם
אותו היום, חושש. ואם לאו, אינו חושש. מה בינה ולסירקיי? desert
לא כן תני סירקית שהיא מסתפקת יום אחד מן
dwellers that sell wheat האיסור, נעשה אותו היום הוכיח לכל הימים! סירקית אפשר לה
שלא להסתפק, להכי מותר!!!!? וכא אני אומר לא הוחזק עם הארץ
להיות טוחן שם באותו היום. וכא אני אומר לא ירד הפסול
למלאות שם באותו היום.

והא רבי אילא רבי ינאי אומר : תוכה שבציפורין בעל. דווקא כשבעל "בתוך"
ציפורי, מכשרין

והא ר' בא בשם ר' ינאי אומר : ראו אותו "פורש" מציפורין ובוועל,
חזקה פסול ששם בעל ולא תלינן לקולא

ובנמצא בשר ואינו ידוע אים נבילה או כשירה הולכין אחר הרוב. מן קושיי מדמו
לה רבנין לשרצים. דתני : תשע צפרדעים שרץ אחד ברשות היחיד,

ונגע באחד מהן ואין ידוע באיזו נגע, ספיקו טמא. פירש לרשות הרבים ונגע, ספיקו טהור. חזר לרשות היחיד ונגע, ספיקו טמא. ולנמצא הלך אחר הרוב אמר רב חסדא ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם אמר רבי אימי ברוך שבחר בהם ובדבריהם! ???למה הולכין אחר רוב? נימא "ספיקו" אסור!

עד דאת מדמי לה לרשות היחיד, דמיתה לרשות הרבים! דתני ט' שרצים וצפרדע אחד ביניהן ברשות הרבים, ונגע באחד מהן, ואין ידוע באי זה מהן נגע, ספיקו טהור. פירש הרחש לרשות היחיד ונגע בו, ספיקו טמא. חזר לרשות הרבים ונגע בו, ספיקו טהור. ולנמצא הלך אחר הרוב. ???אם נמצא סתם, הולכין אחר רוב רחשים באותו מקום אמר רב חסדא ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם. א"ר אימי ברוך שבחר בהן ובדבריהן!

קרונה של ציפורין a station for wagons לאו רשות הרבים הוא! ולמה לי "רוב כשירים"? אמר ר' יוסי מכיון ששניהן יכולין להתייחד כמאן דהוא רשות היחיד

מעשה בתינוקת שראו אותה מושלכת לאישפה. אתא עובדא קומי ר' ישמעאל בי ר' יוסי ואמר תיטפל לעיסה. "families suspected of mixtures". רבי ירמיה סבר מימר לעיסה כשירה, "מכשירין" אותה, דאלת"ה, הרי ר"ש יחלוק על ר"י דמתני' רבי ישמעאל בי רבי יוסי חלוק על אביו. אמר רבי יוסה ואפי' תימא לעיסה פסולה. לית רבי ישמעאל בי רבי יוסי חלוק על אביו. למה? כשירים מזנין ופסולין משליכין : כיון שנמצאה מושלכת, מסתמא לפסול נבעלה

מסכת כתובות פרק ב

הלכה א משנה האשה שנתארמלה או שנתגרשה, היא אומרת בתולה נישאתי והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך! אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע, כתובתה מאתים.

רבי יוחנן בן ברוקה אומר אף חילוק קליות ראייה :

גמרא ניחא שנתגרשה, נתאלמנה מי עורר? היורשים. אומרים שמא אלמנה נשאך אבא והלך אחר הרוב, ורוב הנישאות בתולות נישאות, אמור מעתה בתולה נישאת! זאת אומרת שלא הילכו למידת הדין ולממון אחר הרוב. = אין הולכין בממון אחר הרוב

תמן תנינן שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה וכו' וכי רוב הפרות מפילות?! אמור מחמת נגיחה הפילה! אמר רבי אבהו זאת אומרת שלא הילכו למידת הדין ולממון אחר הרוב

אמר רבי אבון ובדבר אחד הלכו במידת הדין ולממון אחר הרוב. כהדא דתני רבי אחא גמל שהיה אוחז בין הגמלים ונמצא שם אחד מהן מת, חייב. אני אומר אותו שהיה אוחז נשכו

טענו מנה וכפר בו, והביא עדים שחייב לו חמשים. רבי חייה רבא אומר נשבע על השאר. רבי יוחנן אומר אינו נשבע על השאר. משנים אוחזין בטלית למד רבי חייה רבא, דתנינן תמן שנים אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה זה שתופס בחציה כמביא עדים שחציה שלו והלה אומר כולה שלי. וזה שהוא תופס בחציה כמביא עדים שחציה שלו והלה אומר כולה שלי. נשבע שאין כולה שלי

ולא שמיע דמר רבי אילא בשם רבי יוחנן תקנת שבועה היא שלא יהא אדם רואה את חבירו בשוק ואומר לו טלית שעליך שלי הוא בוא וחלק עמי טליתך!

רבי אבין בשם רב: מודה חביבי = ר' חייא בשטר. היך עבידה? טענו מנה וכפר בו, והוציא שטר שהוא חייב לו חמשין, אין לו אלא חמשין. ואין צריך לישבע (כיון שההודאה היא מחמת השטר)

ואמר רבי יוסי בי ר' בון נשמעינה מן הדא: "כסף סילעין די אינון..." ונמחקו, אין פחות משנים. מיכן ואילך, המלוה אומר חמש והלוה אומר שלש, בן עזאי אומר הואיל והודה מן הטענה ישבע. וחכמים אומרים אין הודאה מן הטענה. הואיל ומשיב אבידה הוא מפני שאין הודאה מן הטענה, והא אם הודייה מן הטענה חייב!! אף אים הודה מחמת השטר, נשבע!!

וכאמתניתין לא כמי שהודייה מן הטענה היא?! נימא הבעל נשבע! ומתרץ.. כל עמא מודיי שהוא חייב לה מנה, והיא כתובעת בידו מנה אחר, והוא אינו מודה לה. המוציא מחבירו עליו הראייה.

בהינומה. רבן דתמן נמנומה. sleeping couch רבנן דהכא אמרין פירימא. כסא שנושאין בו את הכלה

יוצאה וראשה פרוע. רבי חייה בשם רבי יוחנן בגין אילו שיצאו ??? ביום הכיפורים ??? וראשה פרוע, ועידה מעידין אותה שלא נבעלה.

וחש לומר שמא בתולה מן הנישואין היא? זאת אומרת בתולה מן הנישואין אינה יוצאת וראשה פרוע. וחש לומר שמא מוכת עץ היא? אלא כר' מאיר דר' מאיר אומר מוכת עץ כתובתה מאתים. א"ר יוחנן לא חשו על דבר שאינו מצוי.

ר' יוחנן בן ברוקה אומר אף חילוק קליות ראייה. וחש לומר שמא בתולה מן הנישואין היא? זאת אומרת בתולה מן הנישואין אין לה חילוק קליות.

תני אבא שאול אומר אף מי שהוליכו לפני חבית של בסורות וחש לומר שמא מן הנישואין היא? זאת אומרת בתולה מן הנישואין אין לה חבית של בסורות: חבית של יין "שמבשר" שהיא בתולה

הלכה ב משנה מודה ר' יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה ממנו, נאמן. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

אם יש עדים שהיא של אביו והוא אומר לקחתיה ממנו, אינו נאמן:

גמרא מודי רבי יהושע ואין פליג בקדמיתא חולק בפרק הקודם

אינו נאמן, בשלא אכלה שני חזקה. אבל אם אכלה שני חזקה, נאמן.

בשלא מת אביו מתוכה, אבל אם מת אביו מתוכה אפילו לא אכלה שני חזקה נאמן. משום חזקת אבהתא כהדא ראובן אוכל שדה בחזקת שהיא שלו, והביא שמעון עדים שמת אביו מתוכה, =חזקת אבהתא מפקין לה מראובן ומחזירין ליה לשמעון. חזר ראובן והביא עדים שלא מת אביו מתוכה, א"ר נחמן בר יעקב אנא אפיקתיה מראובן אנא מחזיר ליה לראובן. רבנן דהכא סברין כן. רבנן דתמן אמרין, משעה שיצאת, עדות ברורה יצאת ואין מחזירין אותו לראובן

א"ר יוסי מודו רבנן דתמן שאילו משעה ראשונה שנים אומרים מת אביו מתוכה ושנים אומרים לא מת מתוכה, שהשדה בחזקת ראובן. א"ר יוחנן ותני כן: שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה, לא תינשא, ואם נישאת תצא לא תינשא משום דהוה תו"ת, ומוקמינן אחזקה

תמן אמרין לא שנייה היא מיתה היא גירושין לא תינשא ואם נישאת לא תצא. על דעתיהון דרבנן דתמן ניחא, היא מיתה היא גירושין. על דעתיהון דרבנן דהכא מה בין מיתה מה בין גירושין? ר' זעירא אמר לה סתם ר' חייה בשם ר' יוחנן: הדעת מכרעת לעידי מיתה שאילו יבוא הוא מכחיש ע"כ דייקא ומינסבא

א"ר חזקיה רבנין דתמן כדעתין. כמה דרבנין דתמן אמרין משעה שיצאת, בעדות ברורה יצאת, כן רבנין דהכא אמרין משעה שנישאת בעדות ברורה נישאת. על כן לא תצא אמר רבי יוסי לא מסתברא דלא, מחלפא שיטתין דרבנין דתמן לא מודו רבנין דתמן שאילו משעה ראשונה שנים אומרים מת אביו מתוכה ושנים אומרים לא מת אביו מתוכה שהשדה בחזקת ראובן!! אילו שנים אומרים נתגרשה ונישאת ושנים אומרים לא נתגרשה לא תצא, יאות!!

מתנית' פליגא על רבי יוחנן: שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. אלמא לעולם לא תצא! א"ר הושעיה פתר לה רבי יוחנן שנים אומרים נתקדשה ונתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. מה בינה לקדמיתא? תמן הוחזקה אשת איש בפני הכל, ברם הכא לא הוחזקה אשת איש אלא בפני שנים, לכשיבואו שנים ויאמרו זה הוא שקידש יש לה "חזקת א"א" אבל השתא אין לה שום חזקת איסור

מתניתא פליגא על ר' יוחנן. שנים אומרים נשבית והיא טהורה. ושנים אומרים נשבית והיא טמאה. לא תינשא ואם נישאת לא תצא! אלמא לא תצא בתו"ת! א"ר יוסי מאחר שאילו אומרים טהורה ואילו אומרים טמאה, כמי שאילו אומרים נשבית ואילו אומרים לא נשבית, וסלקינן להו ואנן חיים מפיה.

שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה. רבי יונה מדמי לה לחלבים. אילו שנים אומרים פלוני אכל חלב ושנים אומרים לא אכל חלב, שמא אינו מביא אשם תלוי מספק?! וכא יתן גט מספק! א"ל ר' יוסי לא תדמינה לחלבים שכן אפילו אמר לבי נוקדיני מביא אשם תלוי

מתניתא פליגא על ר' יוסי שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה לא תינשא. וסיפא פליגא על ר' יונה אם נישאת לא תצא. א"ר מנא לא דר' יוסי אומר תינשא, ולא ר' יונה אומר אם נישאת תצא. כ שניהם מודים לדברי הברייתא לא אמר לה אלא לא תדמינה לחלבים, שכן אפילו אמר לבי נוקדיני מביא אשם תלוי:

הלכה ג משנה העדים שאמרו כתב ידינו זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו, הרי אילו נאמנין. אם יש עדים שהוא כתב ידן, או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר אינן נאמנין:

גמרא תני וכן העדים שהעידו בין לטמא בין לטהר בין לרחק בין לקרב בין לאסור בין להתיר בין לזכות בין לחובה, עד שלא נחקרה עדותן בבית דין אמרו מבדין היינו *we were joking* הרי אילו נאמנין. משנחקרה עדותן בבית דין אמרו מבדין היינו אינן נאמנין

רשב"ל אמר עשו העדים החתומין על השטר כמי שנחקרה עדותן בבית דין. הן אומרים כתב ידינו הוא, ואחרים אומרים כתב ידן הוא. תני ר' חייה לא מעלין ולא מורידין. אין החתומים נאמנים לומר אנוסים וכו' א"ר יוסי מתניתא אמרה כן: אם יש עדים שהוא כתב ידן או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר אינן נאמנין

הן אומרים כתב ידינו הוא, ואחרים אומרים אינו כתב ידם. אמר ר' מנא נעשה כשטר שנקרא עליו ערער. הו"ל תרי ותרי

א"ר אסי הא דמהני קיום משטר אחר ובלבד בשטר שנקרא עליו ערער ונתקיים בב"ד. רבי לעזר אמר, לא נתקיים בבית דין. אמר רבי אילא טעמא דר' לעזר כיון שהוחזקו העדים להיות חתומין בשטר כמי שנחקרה עדותן בבית דין.

רב חנא אמר למידין מספר מוגה. שהגיה פלוני, לראות אים אכן כתב יד פלוני הוא כגון
אילין דאמרין ספרוי דאסי. ובאילין איגראתא צריכין. מאגרת של פלוני,
מיבעיא לן

אמר רבי יוסי בי ר' בון : ובלבד שלשה שטרות של שלשה בני אדם.

רב חונה בשם רב נאמנין העדים לומר שטר אמנה ושטר פוסיטים^a
feigned sale הוא. דרב אמר אסור לחתום בשטר אמנה ובשטר
פוסיטים. מה ופליג? אמרי בשם רב נאמנין העדים לומר שטר
אמנה ושטר פוסיטים הוא. מילתא דרב פליגא על מילתא דרב?
אמר רבי חגי, לא דרב אמר אסור "לחתום" אלא אסור "לקיים"
כהדא (איוב יא) אם און בידך הרחיקהו זה שטר אמנה ושטר
פוסיטים. ואל תשכן באהליך עולה זה שטר פרוע :

הלכה ד משנה זה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חבירי. וזה
אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חבירי. הרי אילו נאמנים.

זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי, צריכין שיצטרף עמהן
אחר, דברי רבי.

וחכמים אומרים אינן צריכין שיצטרף עמהן אחר, אלא נאמן אדם
לומר זה כתב ידי :

גמרא למה נצרכה רישא דמתניתין לרבי. אף על גב דרבי אומר צריכין
שיצטרף אחר עמהן מודה הוא הכא שהן נאמנין

אמר רבי זעירא תני בכתובות דבית רב דברי רבי, על השטר. ודברי
חכמים כמעיד על המלוה. לרבי מעיד על השטר ולרבנן על המנה

תני כותב אדם עדותו ומעידה אפילו לאחר כמה שנים. רב חונה אמר והוא שיהא זכור עדותו. רבי יוחנן אמר אף על פי שאינו זכור עדותו. ותייא ואתיא דרב חונה כרבנן. ור' יוחנן כרבי.

רבי זעירא רב חונה בשם רב: אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני. היך עבדא? היה אחד ראובן מכיר כתב ידו וכתב ידו של חבירו = שמעון ואחד שמעון אין אדם מכירו, וחבירו = ראובן מכירו. חבירו = ראובן מה הוא שיצטרף עם אחד מן השוק להעיד עליו? הדא הוא דמר רבי זעירא רבי הונא בשם רב אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני

לא צורכה דלא, ל"צ לשאול אלא בכה"ג כשהיו שנים. אחד ראובן הכל מכירין כתב ידו. ואחד שמעון אין אדם מכירו, וחבירו מכירו. חבירו מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו? אם אתה אומר כן נמצאת כל העדות מתקיימת בעד! אחד

ר' א"ר יודן ויאות! שפיר דמי... אלו שנים שיצאו מעיר שרובה גוים כגון הדא סוסיתא, אחד הכל מכירין אותו שהוא ישראל, ואחד אין אדם מכירו, חבירו מכירו. מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו שחבירו ישראל—ושוב יחתמו שניהם על השטר אם אומר את כן, לא נמצאת כל (ל"ד) העדות מתקיימת בעד אחד, וכא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד!

רבי חגיי א"ר זעירא בעא, עד אחד בפה ועד אחד בשטר מהו שיצטרפו? עד אחד בכתב כלום הוא?! לכן צריכה, כשהיו שנים מצאו לקיים כתב ידו של ראשון, ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני.

רבי מנא בעא, עד אחד בכתב מהו לזוקקו לשבועה? עד אחד בכתב כלום הוא!! לכן צריכה, כשהיו שנים מצאו לקיים כתב ידו של ראשון, ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני.

כהדא: אין מקבלין מן העדים אלא אם כן ראו שניהן כאחת. רבי יהושע בן קרחה אומר אפילו ראו זה אחר זה. כגון הודאה אחר הודאה רבי ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב מודין חכמים לר' יהושע בן קרחה בעידי בכורה להעיד ששמעו מפי אב "בני זה בכור" ובעידי חזקה לא ראו כאחת

רבי בא בשם רבי ירמיה אף בעדי סימנים כן.

מה דא פשיטא כשזה אומר ראיתי שתי שערות בגבו, וזה אומר ראיתי שתי שערות בגבו.

אחד אומר ראיתי שיערה אחת בגבו, ואחד אומר ראיתי שיערה אחת בכריסו, לא כלום. כל שכן גבו וגבו.

שנים אומרים ראינו שיערה אחת בגבו ושנים אומרים ראינו שיערה אחת בכריסו. רבי יוסי בר בון ורבי הושעיא בריה דר' שמאי: חד אמר פסול וחורנא אמר כשר. מאן דמר פסול, כמעיד על חצי סימנין. ומאן דמר כשר, שמא נשרו.

אחד אומר ראיתי שתי שערות בגבו, ואחד אומר ראיתי שתי שערות בכריסו. רבי בא אומר דברי הכל כשר. רבי חגי אומר דברי הכל פסול. רבי יוסי אמר במחלוקת. אמר רבי יוסי לרבי חגי והא ר' יודן סבר דכוותי! אמר, על דרביה אנא פליג, לא כל שכן עלויה!! אמר רבי מנא יאות אמר רבי חגי, אלו שטר שהוא מחותם בארבע חותמות וקרא עליו ערער, זה מעיד על שנים, וזה מעיד על שנים, שמא כלום הוא!! ואין כל חתימה וחתימה צריכה שני עדים, וכה כל סימן וסימן צריך שני עדים. ר' חנינא יליף לה משני חזקה, אלו

אחד מעידה שאכלה שנה ראשונה שניי ושלישית ואחד מעידה שאכלה שנה רביעית חמשית וששית שמא כלום הוא!! ואין כל חזקה וחזקה צריכה שני עדים, וכה כל סימן וסימן צריך שני עדים:

הלכה ה משנה האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני, נאמנת. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר

אם יש עדים שהיא אשת איש, והיא אומרת גרושה אני. אינה נאמנת:

גמרא תני אם משנישאת באו עדים הרי זו לא תצא. רב חונה ור' חנינה תריהון אמרין לא סוף דבר משניסת, אלא אפילו התירוה ב"ד להינשא. כהדא חדא איתא^{אשה} אתת לגבי ר' יוחנן אמרה ליה אשת איש הייתי וגרושה אני, והתירוה. מן דנפקת אמרין ליה, רבי! הרי עידיה בלוד, אמר כך אני אומר אפילו עדיה בקסוסנון^{מדינה} רחוקה Spain תמתין!! א"ר יוסן בר בון תרין עובדין הוון, אחד אמרין ליה הרי עדיה בלוד! וא' אמרין לו הרי עדיה בקסרין! וכן הוה אמר לון כך אומר אני אפילו בקסוסנון תמתין!!

ר' יודן בעא אשת איש הייתי ונתגרשתי במקום פלוני, ובאו שנים ואמרו לא נתגרשה אשה במקום פלוני. מכחישין הן אותה. רבי יוסי בעא אמרה אשת איש הייתי ונתגרשתי במקום פלוני באותו היום. ובאו ואמרו נתגרשה אשה במקום פלוני ובאו שנים ואמרו לא נתגרשה אשה במקום פלוני כהכחיש עדות בתוך עדות. תרי ותרי כמאן דליתנהו אנו כחיין מפיה

היום אמרה אשת איש הייתי ולמחר אמרה גרושה אני. אמרין לה אתמול אמרת אכין ויום דין אכין!! אמרה לון מפני כת של פריצים שהיו באין להזדוג לי.

רבי אבין בשם רבי אילא מכיון שהביאה מתלא לדבריה נאמנת כהדא שמואל בעא אזדיקוקי לאיתתיה אמרה ליה טמאה אני למחר אמרה ליה טהורה אני. אמר לה אתמול אמרת טמאה יומא דין טהורה?! אמרה ליה לא הווה בחיילי לא היה בכחי לתשמיש היי שעתא, אתא שאל לרב, אייל מכיון שהביאה מתלא לדבריה נאמנת:

הלכה ו משנה האשה שאמרה נשביתי וטהורה אני, נאמנת. שהפה שאסור הוא הפה שהתיר

אם יש עדים שנשבית והיא אומרת טהורה אני, אינה נאמנת. אם משנישאת באו עדים הרי זו לא תצא:

גמרא רב חונה אמר לא סוף דבר שנישאת אלא אפילו התירוה בית דין לינשא

נשים נשבו לשם בבבל אתא עובדא קומי אבא בר בא ולוי ושמואל, אמרו אבא בר בא ולוי מסרו להן עדים, ניסקון לארעא דישראל. אמר ליה שמואל ל... ומה נעשה לימים הראשונים שנתייחדו? אמר ליה אבא בר בא אילו הוינן בנתך כן הייתה אומר!!! ואישתביין בנתיה דשמואל כשגגה שיוצא מלפני השליט. כד סלקון להכא, סלקון שביין עמהון, עלין קומי רבי חנינה, אוקימן שביין מלבר, הבנות העמידו השבאין מבחוץ אמרו ליה נשבינו וטהורות אנן! והתירן. מן דנפקן אחר שיצאו שלחון שביין עלין, אמר ניכרות אילו שבנות חכם הן! שלא יהו עדים רק לאחר הגדתם מן דאיתודעין מאן הויין בנות שמואל אמרין לשמעון בר בא איטפל בקריבתך, נסב לקדמיתא ומיתת, לתניינא ומיתת, למה בגין דשקרון? לא הוי טהורות חס ושלום לא שקרון! אלא מן חטאת דחנניה בן אחי רבי יהושע שעיבר את השנה בחוצה לארץ: ושמואל מבני בניו

הלכה ז משנה שתי נשים שנשבו זאת אומרת טהורה אני וזאת אומרת טהורה אני אינן נאמנות

בזמן שהן מעידות זו על זו הרי אילו נאמנות

וכן שני אנשים זה אומר כהן אני וזה אומר כהן אני אינן נאמנין

בזמן שהן מעידין זה את זה הרי אילו נאמנין :

גמרא רבי חייה בשם ר' יוחנן מתניתא לעניין קדשי הגבול ע"א נאמן לכהן אבל לעניין משפחה ולקדשי המזבח צריך שני עדים. והא תני מעלין לכהונה ללויה לישראל עפ"י עד אחד ניחא לכהונה, ללויה לישראל ולא לעניין משפחה?! ליתן לו מעשר עני. ומע"ש

שתי חזקות לכהונה בארץ ישראל נשיאות כפים וחילוק גרנות. ובסוריא נשיאות כפים, אבל לא חילוק גרנות. עד מקום ששלוחי החדש מגיעין עד נמרין. ובבל כסוריא. רבי שמעון בן אלעזר אומר אף באלכסנדריאה בשעה שבתי דינין יושבין שם שמדקדיקין שלא ישא כפיו מי שאינו מיוחס

תני רבן שמעון בן גמליאל כשם שהתרומה חזקה לכהונה, כך מעשר ראשון חזקה לכהונה. והחולק שירשו פירות על פי ב"ד אינה חזקה לכהונה. אני אומר תרומה נפלה לו מאבי אמו כהן.

אמר ר' ישמעאל בי רבי יוסי מימיי לא העדתי עדות ופעם אחת העדתי והעליתי עבד לכהונה שראהו חולק על הגרנות

ר' יצחק בן חקולה אמר ור"ש ברבי חד העלה אחי מפי אחיו וחרנה העלה בן מפי אביו חד לכהונה וחד ללויה.

חד בר נש אתא לגבי דרבי, אמר ליה בני הוא זה וכהן הוא! אמר ליה בנך הוא לעניין ירושה ואינו כהן! אמר ליה ר' חייה רובה אם מאמינו את שהוא בנו האמינו שהוא כהן, ואם אין את מאמינו שהוא כהן

אל תאמינו שהוא בנו! א"ל בנו הוא אלא אני אומר בן גרושה הוא או בן חלוצה הוא.

א"ר אבין אכין א"ל כך אמר רבי: אם מאמינו את שהוא בנו האמינו שהוא כהן, ואם אין את מאמינו שהוא כהן אל תאמינו שהוא בנו, ויעשה כהרחק עדות ויהא נאמן עליו! ממנ"פ אים אינו בנו הרי כשר להעיד עליו שהוא כהן.... אמר לו בנו הוא אלא אני אומר בן גרושה וחלוצה הוא

לא כן אמר רבי יצחק בן חקולה ור' שמעון ברבי, חד העלה אח ע"פ אחיו, וחרנה העלה בן מפני אביו. נימא משהעלה רבי אח מפני אחיו. דהא רבי פוסל אב להעיד על בנו אפילו תימר בן מפי אביו, ללוייה :נאמן לעניין מעשר

הלכה ח משנה ר' יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד. א"ר אלעזר: אימתי? במקום שיש עוררין, אבל במקום שאין עוררין, מעלין לכהונה על פי עד אחד.

רבן שמעון בן גמליאל אומר משום ר' שמעון בן הסגן: מעלין לכהונה על פי עד אחד:

גמרא ר' חייה בשם רבי יוחנן אין ערער פחות משנים. רבי בון בר חייה בעא, מה אנן קיימין? הא דאין ערער פחות מ 2 אם בשהעלו אותו באחד, יורידו אותו באחד. ואם בשהעלו אותו בשנים, אפילו כמה לא יורידו אותו! אמר רבי הונא אתיין כרבנין דתמן, ברם רבנין דהכא וכרב נחמן בר יעקב, כשם שמעלים אותו בשנים כך מורידין אותו בשנים:

הלכה ט משנה האשה שנחבשה ע"י עכו"ם על ידי ממון, מותרת לבעלה. על ידי נפשות, אסורה לבעלה.

עיר שכבשה כרקום siege כל הכהונות שבתוכה פסולות ואם יש
עדים אפילו עבד אפילו שפחה הרי אילו נאמנין שאין אדם נאמן
ע"י עצמו

אמר רבי זכריה בן הקצב המעון הזה לא זזה ידו מתוך ידי משעה
שנכנסו עכו"ם לירושלים עד שיצאו! אמרו לו אין אדם מעיד על
ידי עצמו:

גמרא תמן תנינן העיד ר' יוסי הכהן ור' זכריה בן הקצב על
תינוקת שהורהנה באשקלון וריחקה בני משפחה ועידה מעידין
אותה שלא נסתרה ולא נטמאה. וקיבלה לפי שהעדים מעידין אותה
שלא נסתרה ושלא נטמאה הא אם אין עידה מעידין אותה שלא
נסתרה ושלא נטמאה לא! אמר רבי לעזר שנייה היא בהירהון she
was placed as a pledge שהרבים נוהגין לו בהתר:

על ידי נפשות אסורה: ר' יודן בריה דרב חמא דכפר תחמין בשם
חזקיה: והוא שנגמר דינה להריגה. רבי יוחנן אמר אפי' לא נגמר
דינה להריגה. אמרין בשם רבי יוחנן אשת לסטים כלסטים.

אי זהו כרקום? רבי בא בשם רב חייה בר אשי כגון זוגין bells
ושלשיות וכבלים ואווזים ותרנגולין ואפרטוטות military engines
מקיפין את העיר. ומר רבי בא בשם רב חמא בר אשי מעשה היה
וברחה משם סומה אחת. היה שם פירצה אחת מצלת את הכל. היו
שם מחבויים, צריכה. איבעי לן

ר' זעירה ר' בא בר זבדא רבי יצחק בר חקולה בשם ר' יודן נשיאה
ובלבד כרקום של אותה מלכות. אבל כרקום של מלכות אחרת
כליסטים הן. ומותרות

ואפילו קטן. ר' אימי בשם ר' יהושע בן לוי אפילו קטן אפילו קרוב.
אפילו קטן וקרוב? נשמענה מן הדא חנניה קרתיסיה אישתבאי
הוא ובניה ואיתתיה, אתון לגבי רבי חנינא ולא קבלון, אתון לגבי
רבי יהושע בן לוי וקבלון. הדא אמרה אפילו קטן וקרוב

רבי חייה בר יוסף שלח בתר אתתיה^{שנשבית} אמר יסקון עימה תלתא
תלמידין, שאם יפנה אחד מהן לצורכו תתייחד עם שנים. והא
תנינן מוסרין לו^{לבעל שהולך להשקות אשתו סוטה} שני תלמידי חכמים שמא יבוא
עליה בדרך! אמר רבי אבין ובעלה הרי שלשה.

אף הוא ר"ז בן הקצב שכר לה את הבית והוא מעלה לה מזונות ולא היה
מתייחד עמה אלא בפני בניה. וקרא על עצמו הפסוק הזה (ירמיהו
מה) יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי:

הלכה י משנה ואילו נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן:
נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של רבי וזה כתב
ידו של אחי. זכור אני באשת פלוני שיצתה בהינומה וראשה פרוע.
ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול לתרומתו. ושהיה חולק
עמנו בגורן. ושהמקום הזה בית הפרס הוא. ועד כאן היינו באין
בשבת. אבל אינו נאמן אדם לומר דרך היה לאיש פלוני במקום
הזה. מעמד ומספד היה לאיש פלוני במקום הזה:

גמרא תני ובלבד דברים שהן רגילין בהן.

תני ובלבד שיצטרף עם אחרים.

וחש לומר שמא עבד הוא? ^{התנינוק שיצא מבית הספר} הדא מסייעא לההיא
דמר בי חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי בר חנינה אסור לאדם ללמד
את עבדו תורה

לא כן א"ר זעירא בשם רב ירמיה העבד עולה משבעה קרייות.
וידבר עולה מג' פסוקים. תיפתר שלמד מאיליו או שלמדו רבו
כטבי.

וחש לומר שמא עבד הוא? בחולק על הגורן מסייעא לההיא דתני ר' חייה
נשים ועבדים אינן חולקין על הגורן אבל נותנין לו מתנות כהונה
ולוייה מתוך הבית

מהו להוציא ממון מתוך עדותן? היך עבידא היו הכל יודעין עד
שדה ראובן תחום שבת. ובאו ואמרו עד כאן היינו באין בשבת.
ונמצאת השדה של שמעון מהו מפיקתה מן שמעון ומחזרתה
לראובן?

מהו שיהו נאמנין לומר יוצאין היו ללקט בפגי שביעית ונפסל פלוני לעדות
(שאסור לאכול פגי שביעית) ושמענו פלוני ממלל על פלונית אשתו. שזינתה תחתיו
אשה פלנית ממללת על בניה שהם ממזרים וכו'

ר' אחא ר' שמואל בעי הוזמו מהו שישלימו? או ייבא כיי דא"ר בא
רב יהודה בשם שמואל אין לומדין דבר מדבר בעדים זוממין. עד זומם
חידוש הוא ואין מדמין דבר לדבר וכא כן

תני שאכלנו בקציצת פלוני ופלוני. מהו ב"קציצת"? בשעה שהיה
אדם מוכר את שדה אחוזתו היו קרובין ממלין חביות קליות
ואגוזים ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומרים
נקצץ פלוני מאחוזתו. ובשעה שהיתה חוזרת לו היו עושין לו כן
ואומרים חזר פלוני לאחוזתו

אמר רבי יוסי בי רבי בון אף מי שהיה נושא אשה שאינה הוגנת לו
קרוביו ממלין חביות קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות

והתינוקות מלקטין ואומרים נקצץ פלוני ממשפחתו ובשעה שהיה מגרשה היו עושין לו כן ואומרים חזר פלוני למשפחתו :

בגודלן מה שראו בקוטנן כו'. אין נאמנין אלא בגודלן מה שראו בקוטנן. הא בקוטנן לא. תמן תנינן נאמנת אשה או קטן לומר מיכן יצא נחיל מהלך לתוך שדהו ונוטל את נחילו ובההוא אמר כן! אלמא אף "מעידין" בקטנן! רבי אחא רבי חנניה בשם ר' יוחנן לא אמר ר' יוחנן בן ברוקה אלא על נחיל של דבורים שאין גזילו דבר תורה.

תני רבי אושעיה ובלבד במפריח כשעדיין לא נחו הדבורים על הענף אבל בשוכו לא.

רבי זעירא בעא קומי ר' מנא לא מסתברא על אתר, הא לאחר זמן לא. אמר ליה אף אנא סבור כן ותנינן במה דברים אמורים? שהעידו במאמרן. אבל יצאו וחזרו, אני אומר מפני יראה ופיתוי אמרו : תיכף כשיצאו הדבורים, העידו

מסכת כתובות פרק ג

הלכה א משנה אילו נערות שיש להן קנס : הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית. והבא על הגיורת ועל השפחה ועל השבויה שנפדו או שנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד. הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנידה יש להן קנס. אף על פי שהן בהיכרת אין בהן מיתת בית דין :

גמרא כתיב (דברים כב) ולו תהיה לאשה- אשה שהיא ראויה לו. וממזרת היא ראויה לו?! רבי שמעון בן לקיש אמר (שמות כב) כסף

ישקול כמוהר הבתולות ריבה כאן בתולות הרבה. אמר רבי זעירא אילו היה כתיב בתולות כ"מוהריות" לית כתיב אלא כ"מוהר" הבתולות לא ריבה אותן הכתוב אלא למוהר בלבד! ויידא אמרה הדא: דתני חזקיה (שם) אם מאן ימאן אביה אין לי אלא שמיאן אביה, מניין שאם ימאנו אפילו מהשמים? תלמוד לומר מאן ימאן מ"מ.

מעתה הבא על השפחה יהא לה קנס! לית יכול דתני יכול הבא על השפחה ארמית יהא חייב? תלמוד לומר (שם) מהר ימהרנה לו לאשה את שיש לו הוייה בה יצאת שפחה ארמית שאין לו הוייה בה. התיבון הרי אחותו אין לו הוייה בה והוא משלם קנס! שנייא היא שיש לה הוייה אצל אחר. הרי בתו יש לה הוייה אצל אחר, ואינו משלם קנס! שנייא היא שהוא מתחייב בנפשו שכל המתחייב בנפשו אינו משלם ממון.

נתינה. אמר רבי יוסי נתינים לא חשו להם אלא משום פסולי משפחה=ממזרות אין תימר משום פסולי עבדות, מעתה הבא על הנתינה לא יהיה לה קנס, ותנינן הבא על הנתינה יש לה קנס.

כותית. אתיא כמאן דאמר כותי כישראל לכל דבר, ברם כמאן דמר כותי כגוי לא בדא. אינו משלם קנס

דאיתפלגון: כותי כגוי דברי רבי, רבן שמעון בן גמליאל אומר כותי כישראל לכל דבר. אפילו תימא כותי כגוי, כותי משום מה הן פסולין? לא משום גוי ועבד?! גוי ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר, וממזרת יש לה קנס! ומתרץ... לחומרין או לעניין משפחה, את עבד ליה גוי ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר, לענין קנס את עביד ליה כישראל הבא על הגויה הוולד גוי ואין לה קנס

א"ר יוסי בי ר' חנינא האונס והמפתה את היתומה פטור. אמר רבי בא בר ממל מחלוקת, כר' יוסי הגלילי, ברם כר' עקיבה יש לה קנס וקנסה של עצמה. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה שנתגיירו פחותות מבנות 3 פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד, ולא כיתומה היא!! והתני (דברים כב) תחת אשר עינה לרבות את היתומה לקנס דברי רבי יוסי הגלילי. אמר ר' אחי תיפתר שבא עליה עד שלא מת אביה ומת אביה, כבר נראה ליתן לאביה אבל מת עד שלא בא עליה, אפשר שפטור לגמרי

תמן תנינן האוכל תרומה מזיד משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. ותנינן אילו הן הלוקין...הבא על אחותו הכא את אמר לוקה וכא את אמר משלם! כשיש ממון ומלקות א"ר יוחנן לצדדין היא מתניתא אם התרו בו לוקה, לא התרו בו משלם. סבר ר' יוחנן למימר במקום מכות ותשלומים, לוקה ואינו משלם. וילקה וישלם! (דברים כה) כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. וישלם ולא ילקה! במי שיש בו שתי רשעיות הכתוב מדבר (שם) והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר

ר' שמעון בן לקיש אמר ואפילו לא התרו אינו משלם. מאחר שאילו מתרין בו לוקה. מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש האוכל תרומה שוגג משלם אתה קרן וחומש ואלו התרו בו אינו לוקה?! למה משלם אוכל תרומה בשוגג!! פתר לה כרבי מאיר דרבי מאיר אמר לוקה ומשלם.

מתניתא פליגא על דרבי שמעון בן לקיש דתנינן אילו נערו שיש להן קנס אילו התרו בו אינו לוקה?! פתר לה כרבי מאיר דרבי מאיר אמר לוקה ומשלם. רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש מן המוציא שם רע למד רבי מאיר (דברים כב) ויסרו אותו- מכות. וענשו אותו- ממון. רבנין אמרין לחידושו יצא המוציא שם רע, ובדבר שהוא יוצא לחידושו אין לומדין ממנו לפי שבכל מקום אין

אדם מתחייב מדיבורו וכאן אדם מתחייב מדיבורו הואיל וכן אי
את למד ממנו דבר אחר, כן אין את למד ממנו לא עונשין ולא
מכות

לא כן אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן: מזיד בחלב, שוגג בקרבן,
מתרין בו, לוקה ומביא קרבן. וכא לוקה ומשלם! ר' בון בר חייה
בשם רבי שמואל בר רב יצחק אמר "כדי רשעתו" שני דברים
מסורין לבית דין, את תופס אחד מהן, יצא דבר שמסור לשמים כגון
קרבן ומלקות שפיר דמי

הכל מודין שאין ממון אצל מיתה אף "חייבי מיתות שוגגין" פטורין מממון מן הדא
(ויקרא כד) מכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת. מה מכה בהמה
לא חלקתה בו בין שוגג למזיד לחייבו ממון. אף מכה אדם לא
תחלוק בו בין שוגג למזיד לפוטרו ממון. מה פליגין? בממון אצל
מכות, רבי יוחנן אמר אין ממון אצל מיתה ויש ממון אצל מכות,
רבי שמעון בן לקיש אומר כשם שאין ממון אצל מיתה כך אין
ממון אצל מכות. "חייבי מלקות שוגגין" ג"כ פטורין

רבי אמי בבלייה בשם רבנין דתמן טעמא דרבי שמעון בן לקיש
רשע רשע נאמר רשע במחוייבי מיתה ונאמר רשע במחוייבי מכות
מה רשע שנאמר במחוייבי מיתות ב"ד אין ממון אצל מיתה אף
רשע שנאמר במחוייבי מכות אין ממון אצל מכות

נתן בר הושעיה אמר: כאן בנערה וכאן בבוגרת. נערה יש לה קנס
ואין לה מכות, בוגרת יש לה מכות ואין לה קנס. כיון דליכא ממון, על כרחו לקי
ואין לה בושט ופגם?! רבנין דקסרין אמרין תיפתר שהפיתתו או
שמחלה לו. וסבר נתן בר הושעיה במקום מכות ותשלומין משלם
ואינו לוקה. וילקה וישלם? כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה
מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. וילקה ולא ישלם?
כעדים זוממין. כמה דתימר תמן בעדים זוממין משלמין ואין

לוקין וכא משלם ואינו לוקה. אמר רבי יונה טעמא דרבי נתן בר הושעיה כדי רשעתו את שמכותיו יוצאות כדי רשעתו, יצא זה שאומרים לו עמוד ושלם.

מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש האוכל תרומה מזיד משלם את הקרן ואינו משלם את החומש על דעתיה דנתן בר הושעיה דאמר משלם. ניחא על דעתיה דרבי יוחנן דאמר התרו בו לוקה ואם לא התרו בו משלם פתר לה מזיד בלא בהתראה. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש לא שנייא היא שוגג היא מזיד היא התרו בו היא לא התרו בו. פתר לה כרבי מאיר דאמר לוקה ומשלם. אמר רבי חנינה קומי רבי מנא ואפילו יסבור רבי שמעון בן לקיש כל מתניתא דרבי מאיר, קרייה דרבי מאיר!!! והכתיב (ויקרא כב) ואיש כי יאכל קודש בשגגה! אלא מיסבר סבר ר' שמעון בן לקיש חומש קרבן תשלומי חומש הוי כקרבן, וקרבן ומלקות שפיר דמי ואפילו תימר חומש קרבן, קרן קרבן?! א"ר יודן בר שלום מתניתא אמרה שהקרן קנס, דתנינן תמן אינו משלם תרומה, אלא חולין מתוקנין והן נעשין תרומה. אילו ממה שאכל היה משלם ניחא. ועוד מהדא דתני אכל תרומה טמאה משלם חולין טהורין, ואם שילם חולין טמאין יצא ולא דמי עצים הוא חייב לו?! הדא אמרה שהקרן קנס, כמה דאת אמר קרן קנס ודכוותה חומש קנס! והדרא קושיין לדוכתיה אלא רשב"ל כדעתיה כמה דו אמר תמן הכל היה בכלל (שמות כ) לא תענה ברעך עד שקר יצא (דברים יט) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו, לא שישלם ממון?! וכא הכל היה בכלל (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קודש יצא ואיש כי יאכל קודש בשגגה שישלם ממון.

והתני מודין חכמים לר"מ בגונב תרומת חבירו ואכלה שהוא לוקה ומשלם שכן האוכל תרומתו כגון ירש מאבי אמו כהן לוקה. והתני מודין חכמים לרבי מאיר בגונב חלב חבירו ואכלו, שלוקה ומשלם. שכן

האוכל "חלבו" לוקה. והתני החוסס את הפרה משלם ששת קבין לפרה וארבעת קבין לחמור שכן החוסס "פרתו" לוקה.

???אמר רבי יוסי שכן מחוייבי מיתות. גנב תרומת הקודש ואכלה שהוא לוקה ומשלם, מכל מקום הפסידו??? ממון

אמר רבי מנא קומי רבי יוסי מעתה הבא על אחותו קטנה=נערה ילקה וישלם שכן הבא על אחותו בוגרת לוקה! חזר ומר גבי אחותו חל עליו תשלומין ומיתה כאחת, ברם הכא מכיון שחוסס נתחייב מכות ומיכן ואילך בתשלומין

התיב רבי זעירא קומי רבי מנא הרי המצית גדישו של חבירו בשבת על שיבולת הראשון חייב מכות, מיכן ואילך בתשלומין! ולית אמר כן, על כל שיבולת ושיבולת יש בה התריית מיתה, וכא על כל חסימה וחסימה יש בה התריית מכות.

רבי יוסי בי רבי בון אמר תרין אמוראין חד אמר בחוסס בתרומה ובקדשים כיון דליכא לאו דחסימה—משלם וחרנה אמר בחוסס על ידי שליח, שליח לוקה והוא פטור. (ויקרא יז) דם יחשב לאיש ההוא ולא לשולחיו

שוגג בתרומה ומזיד אבל לא התרו בחמץ, שוגג בתרומה ומזיד בנזיר, שוגג בתרומה ומזיד ביום הכיפורים, אין תפתרינה בשני דברים ניחא כיון שהם שני דברים נפרדים, משלם ואין תיפתר בדבר אחד, דין 2 דברים שווה ל"דבר אחד" מחלוקת רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש לר"ל פטור מתשלומין (חיי"מ שוגגין)

תמן תנינן אין בין שבת ליום הכיפורים אלא שזה זדונו בידי אדם וזה זדונו בהיכרת. הא בתשלומין שניהן שוין שאינו משלם מתניתא דרבי נחונייא בן הקנה דרבי נחונייא בן הקנה אומר: יום הכיפורים כשבת לתשלומין. רבי שמעון בן מנסיא אומר מחוייבי כריתות

כמחוייבי מיתות בית דין. מה ביניהון? רבי אחא בשם ר' אבינה נערה נידה ביניהון. רבי מנא אומר אף אחות אשתו ביניהון. על דעתיה דר' נחוניא בן הקנה מה שבת אין לו היתר אחר איסורה אף יום הכיפורים אין לו היתר אחר איסורו, ואילו הואיל ויש להן היתר אחר איסורן, משלם. על דעתיה דרבי שמעון בן מנסיא מה שבת יש בה כרת, אף יום הכיפורים יש בה כרת ואילו הואיל ויש בהן כרת אינו משלם.

רבי יודה בר פזי בעא, מכות וכרת מה אמרין בה אילין תניי? אמר רבי יוסי צריכה לרבנין. רבי יונה בעא למה לא שמע לה מן הדא דתני רבי שמעון בן יוחי. דתני רבי שמעון בן יוחי רבי טרפון אומר נאמר כרת בשבת ונאמר כרת ביום הכיפורים, מה כרת שנאמר בשבת אין מכות אצל כרת, דאין אדם לוקה על לאו שיש בה מיתת בייד אף כרת שנאמר ביום הכיפורים אין מכות אצל כרת.

אמר ר' מנא קומי רבי יוסי מה צריכה ליה, כרשב"ל. דס"ל שאין לוקה ומת, ומיבעי לן אי לוקה ונכרת ברם כרבי יוחנן, מה מכות אצל מיתה יש לו, כל שכן מכות אצל כרת.

דאיתפלגון, השוחט אותו ואת בנו לשם ע"ז, רבי יוחנן אמר התרו בו משם אותו ואת בנו לוקה, משם ע"ז היה נסקל. רשב"ל אמר אפי' התרו משם אותו ואת בנו אינו לוקה, מאחר שאילו התרו בו משם ע"ז היה נסקל. אמר ליה אפילו כרבי יוחנן צריכה ליה, תמן שני דברים, וכא דבר אחד

על דעתיה דרשב"ל, מה איכא בין אילין תנאי רנב"ה ורשב"מ לאילין רבנן? תנא קמא דידהו לאוין לא כריתות, רבי יודן אמר הבא על הממזרת ביניהון, ר' חנניה אמר המצית גדיש חבירו ביום טוב ביניהון, על

דעתיה דאילין תנאי הואיל ואין בהן כרת משלם. על דעתיה דרבנין
דאילין תנאי, הואיל ויש בהן מכות אינו משלם

מעתה אילו נערות שיש להן קנס דלא כרבנין?! דהא פטרי חיי"מל ממון אמר
רבי מתניה תיפתר דברי הכל בממזר שבא על הממזרת. אין כאן מלקות,
לפיכך משלם (סיפא, בא על אחותו וכו' וודאי כר"מ)

ואשת אחיו לאו יבמתו היא?! מה קנס שייך! אמר רבי מתניה תיפתר
שהיו לאחיו בנים כבר מאשה אחרת. ואירס אשה, ומת וועדיין היא בתולה ובא אחיו
ואנסה : ואין כאן מצוות ייבום כיון שי"ל בנים

הלכה ב משנה ואילו שאין להן קנס : הבא על הגיורת ועל השבויה
ועל השפחה שנפדו או שנתגיירו או שנשתחררו יתרות על שלש
שנים ויום אחד

רבי יהודה אומר שבויה שנפדית הרי היא בקדושתה אף על פי
שהיא גדולה :

גמרא אמר רבי יוחנן לא ריבה אותה שבויה רבי יהודה אלא לקנס.
תני רבי חייה אף לכתובת מנה מאתים. רבי שמעון בן לקיש אמר
אף להאכילה תרומה. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש רבי יודה
ורבי דוסא שניהן אומרים דבר אחד דתנינן תמן השבויה אוכלת
בתרומה דברי רבי דוסא. אתא רבי חנינה בשם רבי שמעון בן
לקיש הלכה כרבי דוסא :

הלכה ג משנה הבא על בתו ועל בת בתו ועל בת בנו ועל בת אשתו
ועל בת בתה ועל בת בנה אין להן קנס מפני שהוא מתחייב בנפשו
שמיתתו בידי בית דין שכל המתחייב בנפשו אינו משלם ממון
שנאמר (שמות כב) ולא יהיה אסון ענוש יענש :

גמרא אילו אחר בא עליה, קנסה לאו לאביה הוא? !אבתו קפריד תיפתר
שבא עליה עד שלא מת אביה, ומת אביה. אילו היה "אחר" היה משלם לה. השתא
שאביה אנסה, פטור (צ"ע שאין זה מחמת קלב"מ)

כרבי יוסי הגלילי, ברם כר' עקיבה יש לה קנס וקנסה של עצמה איירי
שבא עליה אביה, אחר שנתארסה ונתגרשה

רבי ירמיה בשם רבי לעזר ממשמע שנאמר ולא יהיה אסון, איני
יודע אם יהיה אסון ונתת נפש תחת נפש? ומה תלמוד לומר אם
יהיה אסון? לרבות את השוגג כמזיד בהתרייה. אמר רבי יוסי ולא
מתניתא היא שכל המתחייב בנפשו אינו משלם ממון, דלא אתיא
"כל" לרבות אלא בשוגג

אמר חזקיה עוד תני מתניתא (ויקרא כד) מכה בהמה ישלמנה
ומכה אדם יומת מה מכה בהמה לא חלקתה בו בין בשוגג בין
במזיד לחייב ממון, אף מכה אדם לא תחלוק בו בין שוגג למזיד
לפטור ממון:

הלכה ד משנה נערה שנתארסה ונתגרשה, רבי יוסי הגלילי אומר
אין לה קנס

רבי עקיבה אומר יש לה קנס וקנסה של עצמה:

גמרא מאי טעמא דרבי יוסי הגלילי? (דברים כב) אשר לא אורשה.
ורבי עקיבה? אשר לא אורשה- עד שלא נתארסה נותן לאביה.
נתארסה- נותן לעצמה.

על דעתיה דר"ע, נערה נותן לאביה בוגרת נותן לעצמה?! בתולה
נותן לאביה מוכת עץ נותן לעצמה?! שנייא היא דכתיב נערה נערה
ולא בוגרת. בתולה בתולה ולא מוכת עץ. לית כתיב אשר לא
אורסה?! אשר לא אורסה מלמד הימינה לגזירה שוה מה תמן אונס

חמשין אף הכא ^{מפתה} חמשין. ולית ליה לרבי יוסי חמשין!! אית ליה כסף כסף, מה כסף שנאמר להלן חמשין אף כאן חמשין

בא עליה עד שלא נתארסה, ונתארסה? האים משלם קנס לאביה? לית מילתא דרבי אחי אמרה שהוא נותן! והתני (שם) תחת אשר עינה לרבות את היתומה לקנס דברי ר"י הגלילי. א"ר אחי תיפתר שבא עליה עד שלא מת אביה, ומת אביה, כבר נראה ליתן לאביה. וע"כ חייב ליתן "לה" אף לריה"ג הוא בא עליה עד שלא מת אביה ומת אביה, והוא בא עליה עד שלא נתארסה, ונתארסה

רבי זעירא אמר רב חסדא בעא בא עליה ^{אנס נערה} עד שלא נישאת, מי אמרי' שמשלם לבעלה ונישאת? ממה דתימר תמן??? ^{במוצש"ר} תחת בעלה היא, הוא נותן לאביה. וכא תחת בעלה היא, הוא נותן לאביה:

הלכה ה משנה המפתה נותן שלשה דברים, והאונס ארבעה.

המפתה נותן בושת ופגם וקנס, מוסיף עליו האונס שהוא נותן את הצער, והמפתה אינו נותן את הצער.

האונס נותן מיד, והמפתה לכשיוציא

האונס שותה בעציו, והמפתה אם רצה להוציא יוציא:

גמרא ודלא כרבי שמעון דרבי שמעון פטר את האונס מן הצער. למה זה דומה? לחותך יבלת חבירו ועתיד לחתכה. כיון שממילא עומדת להיבעל, ולחתוך הבתולים למה זה דומה? לקוצץ נטיעות חבירו ועתיד לחתכן. אמרו לו אינו דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון. לא דומה נבעלת באשפה לנבעלת בחופה

מה מקיים רבי שמעון תחת אשר עינה? אמרו בשם רב חסדא תיפתר בשבא עליה על הקוצים: כשיש צער אחרת

והמפתה לכשיוציא. אמר רב חסדא בשלא רצה האב או הבעל לקיים, אבל אם רצה לקיים אינו נותן כלום. תני רבי ישמעאל (שמות כב) כסף ישקול כמוהר הבתולות מגיד שהוא עושה אותן עליו מוהר. ואין מוהר אלא כתובה. כמה דאת אמר (בראשית לא) הרבו עלי מאד מוהר ומתן

ר' אלעזר שאל בנות אנוסה, מהו שיהא להן בתנאי כתובתה? פשיטא לי באנוסה דלית לה בנין דיכרין. דהא אין לה שום כתובה (שיירשו בניה הזכרים) רק משלם 50 שקל לאביה תיכף ומיד—ומיבעי לן רק מזון הבנות במפותה דאית לה בנן נוקבן כיון שחייב בכתובה (וה"ה בנין דיכרין!!!) אין תימר תריהון צריכה לה, נשאל בנות אנוסה ובנות מפותה מהו שיש להן בתנאי כתובה. הן דצריכה ליה, כרבנין. הן דפשיטא ליה, כרבי יוסי בי רבי יהודה. דתני רבי יוסי בי רבי יהודה אומר האונס נותן כתובת מנה: איס מוציאה מרצונה—וה"ה תנאי כתובה

הלכה ו משנה כיצד הוא שותה בעציצו? אפי' היא חגרת אפי' היא סומא אפילו היא מוכת שחין

נמצא בה דבר זימה או שאינה ראויה לבוא בישראל אינו רשאי לקיימה. שנאמר (דברים כב) ולו תהיה לאשה אשה שהיא ראויה לו:

גמרא רבי ירמיה רבי חייה בשם רבי שמעון בן לקיש לא יאמר ולו תהיה לאשה זה המוציא שם רע, שאינו צריך, כבר היא תחת ידו! ומה תלמוד לומר ולו תהיה לאשה? תלמד הימינה לגזירה שוה מתדרש, ולו תהיה לאשה ולו תהיה, מה לו תהיה שנאמר להלן במוצש"ר אשה שראויה לו, שתופש בה קידושין אף לו תהיה שנאמר כאן אשה הראויה לו, אי מה להלן אשה הראויה לו ומשלם קנס 100 כסף אף לו תהיה לאשה שנאמר כאן אשה הראויה לו ומשלם קנס?

רבי זעירא עולא בשם רבי ישמעאל בשם רבי אלעזר לא יאמר ולו תהיה במוציא שם רע שאינו צריך כבר היא תחת ידו מה ת"ל ולו תהיה לאשה מלמד הימינה לגזירה שוה מתדרשה ולו תהיה ולו תהיה מה לו תהיה שנאמר להלן גירש אומר לו שיחזיר אף לו תהיה האמור כאן גירש אומר לו שיחזיר

תני ר' חייה אחד האונס ואחד המוציא שם רע שגירשו כופין אותן להחזיר. אם היו כהנים סופגין את הארבעים.

כהדא דתני (דברים כב) בעולת בעל להביא את המקבלת בעלה בבית אביה, והיא ארוסה, הבא אחריו בחנק. ולא סוף דבר מכדרכה, אלא אפילו שלא כדרכה? רבי אבהו בשם ר' יוחנן לכן צריכה שלא כדרכה! כל עיקר החידוש הוא בגוונא שבא עליה ארוס בבית חמיו, ש"לא" כדרכה, דהויא

"בעולת בעל" ובחנק אפילו תימא מכדרכה למה לי בעלה? אפי' אחר נמי! כבר נעשית "בעולה"! אפילו כיי דתנינן תמן, באו עליה שנים, הראשון בסקילה והשני בחנק. נערה מאורסה באו עליה עשרה שלא כדרכה ואחד כדרכה, כולן בסקילה. כולהון כדרכה, הראשון בסקילה והשאר בחנק. הערו בה עשרה בני אדם ואחד גמר את הביאה, כולהון בסקילה. כולהון גמרו את הביאה הראשון בסקילה, והשאר בחנק.

ובפנויה, באו עליה עשרה שלא כדרכה ואחד כדרכה, כולם בקנס. כולהון בכדרכה, הראשון בקנס והשאר פטור. ביררה לה אחד מהן, נפטרו כולם מלא תעשה לא יוכל שלחה אמרה אי איפשר, בוררת וחוזרת ובוררת.

היה נשוי את אחותה, כבר נפטר דאינה "ראוייה לו" מתה, אשתו, ונעשית "ראוייה" כבר נפטר.

מתהמאנס אין כופין את היבם :

הלכה ז משנה יתומה = שנתארסה ונתגרשה, רבי לעזר אומר:
האונס חייב, והמפתה פטור:

גמרא א"ר יוחנן אתייה דר' אלעזר בשיטת רבי עקיבה רבו. כמה
דרבי עקיבה אמר יש לה קנס וקנסה לעצמה. כן אמר רבי אלעזר
יש לה קנס וקנסה של עצמה. מעתה אפי' במפותה? שנת' ונת' נימא דיש לה
קנס, ולעצמה! רבי ירמיה בשם רבי אלעזר תיפתר שמחלה לו. ויש אדם
מוחל דבר שאינו שלו? כיון דאכתי ברשות אביה היא... פתר לה ביתומה.

ותני דבית רבי כן: היתומה, רבי אלעזר אמר האונס חייב והמפתה
פטור

ויש אדם מוחל על דבר שאינו ברשותו? כיון שאין חיוב קנס עד גמר דין, איך אפשר למחול
על דבר שאינו ברשותו? נישמענה מן הדא: דמר רבי בון בר חיה בשם ר'
זעירה קנס אין בו משעה הראשונה. ל"ש זכיה גביה, עד שיגמר דינו דתנינן תמן
עמדה בדין עד שלא מת אביה, הרי הן של אב. מת האב, הרי הן של
אחין. אם אומר את כן, קנס כן הוא משעה הראשונה, הרי הן של
אחין משעה הראשונה!! ונימא אף כשלא נגמר הדין, ומת, שזכו בו האחין! (אלא אין בו שום זכות, עד
גמר דין)

רבא בשם רב חסדא בבושת ופגם הדא מתניתא ששיך ביה מחילה

*****עמומה קצת והגהתי*****

דרבי מנא אמר מהו האונס חייב בכל והמפתה פטור מן הכל

רבי אבין אמר, שמי בעי, מהו "האונס חייב והמפתה פטור" האונס
חייב בכל, והמפתה פטור מן הבושת ומן הפגם, וחייב בקנס.
האונס חייב בכל והמפתה פטור מן הבושת ומן הפגם וקנס

והא רבי עקיבה אומר האונס חייב בבשת והמפתה פטור מן הכל!

אפי' מן הקנס! ההיא דרבי יוסי הגלילי היא: לא רע"ק רק ריה"ג קתני לה, דס"ל שאין שום פרשת קנס ביתומה

הלכה ח משנה ואי זהו הבושת? הכל לפי המבייש והמתבייש.

פגם, רואין אותה כאילו היא שפחה נמכרת בשוק כמה היתה יפה כשהיא בתולה וכמה היא יפה.

קנס, שוה בכל אדם

וכל שיש לו קיצבה מן התורה שוה בכל אדם:

גמרא לא דומה המבייש את הגדול למבייש את הקטן. לא דומה מתבייש מן הגדול למתבייש מן הקטן. בושת הגדול=גדול המתבייש מרובה, ונזקו=גדול המבייש ממועט. בושת הקטן ממועט ונזקו מרובה:

הלכה ט משנה כל מקום שיש מכר אין קנס, וכל מקום שיש קנס אין מכר. קטנה יש לה מכר ואין לה קנס. נערה יש לה קנס ואין לה מכר. הבוגרת לא קנס ולא מכר:

גמרא רבי חייה בשם רבי יוחנן דרבי מאיר היא. ברם כרבנין יש מכר וקנס

כר"מ- מבת יומא עד שתביא ב"ש יש לה מכר ואין לה קנס. בוגרת לא מכר ולא קנס

כרבנין- מבת יומא ועד ג' שנים ויום אחד יש לה מכר ואין לה קנס. מבת שלשה שנים ויום אחד עד שתביא שתי שערות מכר וקנס כאחת. משתביא שתי שערות ועד שתבגור יש לה קנס ואין לה מכר. בוגרת לא מכר ולא קנס

תמן תנינן הבא על נערה מאורסה, אינו חייב עד שתהא נערה, בתולה, מאורסה, בבית אביה. באו עליה שנים, הראשון בסקילה והשני בחנק.

רבי יסא בשם רבי יוחנן רבי חייה בשם לעזר דרבי מאיר היא. סובר רק נערה ו"לא" קטנה ברם כרבנין אפילו קטנה. מאי טעמא דרבנן? נער חסר כתיב בפרשה. לרבות קטנה לקנס מה מקיימין ר"מ נער? רבי אבהו אמר בשם ר"ש בן לקיש נערה אחת שלימה כתיב בפרשה, לימדה על כל הפרשה שהיא גדולה.

מתיב ר' מאיר לרבנין, הרי המוציא שם רע הרי כתיב בו נער והיא גדולה, דאין הקטנה נסקלת! מה עבדין לה רבנן? אמר רבי אבין תיפתר שבא עליה דרך זכרות להכי כתיב "נער" לרבות ביאה שלכ"ד (דרך זכרות) בנערה המאורסה, שחייב המוציא ש"ר

יעקב בר בא בעא קומי רב הבא על הקטנה מהו? אמר ליה בסקילה. הבא על הבוגרת מהו? א"ל אני אקרא נערה ולא בוגרת. ואקרא נערה ולא קטנה? אמר ליה ולית את מודה לי שהיא בקנס! שיש קנס לבא על הקטנה כרבנן תחת אשר עינה לרבות את הקטנה לקנס. ואקרא תחת אשר עינה, לרבות את הבוגרת לקנס!! אמר רב אע"ג דנצחייה יעקב בדינה, הלכה, הבא על הקטנה בסקילה והיא פטורה.

ר' אבין בשם שמואל ולמה לא שמע לה מן הדא, (דברים כב) ומת האיש אשר שכב עמה לבדו. וכי אין אנו יודעין שאין לנערה חטא מות?! מה תלמוד לומר ולנערה לא תעשה דבר כי אין לנערה חטא מות? להביא הבא על הקטנה מאורסה בסקילה והיא פטורה:

הלכה י משנה האומר פיתיתי את בתו של פלוני משלם בושת ופגם על פי עצמו ואינו משלם קנס

האומר גנבתי משלם את הקרן על פי עצמו ואינו משלם לא תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה

המית שורי את פלוני או שורו של פלוני הרי זה משלם על פי עצמו

המית שורי עבדו של פלוני אינו משלם על פי עצמו

זה הכלל כל המשלם יותר על מה שהזיק אינו משלם על פי עצמו :

גמרא רבי יצחק שאל מהו שישלם דמי העבד מפי עצמו? מה צריכה ליה, כל שלשים קנס, או יותר מדמיו קנס? אין תימר כל שלשים קנס, אינו משלם. אין תימר יותר מדמיו קנס, משלם כגון אים

העבד שווה 17, הרי רק 13 קנס—ומשלם לכה"פ 17

תמן תנינן המית שורך את עבדי. והוא אומר לא המית. משביעך אני. ואמר אמן, פטור. אלמא הכל קנס! אמר רבי חגיי קומי רבי יוסי תיפתר שהמית עבד מוכה שחין שאינו שווה כלום אמר לו אמור דבתרה! "אימא סיפא"! המית שורך את בני, והוא אומר לא המית, משביעך אני, ואמר אמן, חייב. דממון דמי וולדות, כפריה ופתרה במוכה שחין ויהא פטור! אמר רבי חגיי קומי ר' יוסי תיפתר כמאן דאמר ונתן פדיון נפשו של מזיק. אמר ליה ואין כמאן דמר ונתן פדיון נפשו של מזיק, כולו קנס!! וע"כ מתניתין דחייב קרבן שבועה, כמ"ד "של ניזק"

מהו שיאמרו לו צא ידי שמים? לשלם קנס ע"פ עצמו נישמענה מן הדא: מעשה ברבן גמליאל שהפיל שן טבי עבדו אתא גבי דרבי יהושע, אמר ליה, טבי עבדי מצאתי עילה לשחררו! אמר ליה ומה בידך? ואין קנסות אלא בבית דין ובעדים!! ויאמרו לו צא ידי שמים! הדא אמרה אין אומרים לו צא ידי שמים.

רבי גמליאל בי רבי אבינה בעא קומי ר' מנא, רבן גמליאל כמאן דמר מותר אין איסור לשחרר ע"כ לשחררו? שהיה מסקש "עילה" לשחררו אמר ליה כל

גרמה כל עצמו אמרה שאסור לשחררו, די לא כן, היו לו לשחרר משעה ראשונה!

מסכת כתובות פרק ד

הלכה א משנה נערה שנתפתתה בושתה ופגמה וקנסה לאביה, והצער בתפוסה=אנוסה

עמדה בבית דין עד שלא מת האב, הרי הן של אב. מת האב הרי הן של אחין.

לא הספיקה לעמוד בבית דין עד שמת האב הרי הן של עצמה:

גמרא מאן תנא נערה? ר"מ. ברם כרבנין אפילו קטנה.

והצער בתפוסה=באנוסה. ודלא כר"ש דר"ש פוטר את האונס מן הצער.

עד כדון דברים הבאים מחמת הביאה, חבל בה סימה את עינה קטע את ידה שיבר את רגלה למי הוא משלם, לה או לאביה? רבי יוחנן אמר נותן לאביה, רבי שמעון בן לקיש אמר נותן לעצמה. מיסבר סבר רבי שמעון בן לקיש שמעשה ידיה שלה עד שתבגור. וה"ה כל חבלה רבי יוחנן אמר מבוגרת ואילך. רבי אבין בשם רבי הילא עד שעת בוגרת פליגין, אבל מבוגרה ואילך כל עמא מודיי שהן של עצמה

בבלי בק 87 בריתא שורה 6 מתניתא מסייעא לדין, ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לר' יוחנן החובל בבתו ובנו של חבירו, ??? של בנו יתן מיד, ושל בתו יעשה בהן סגולה. ???

אמר ר' יודן אבוי דרבי יודה אבוי דרבי מתניה אית מתני רישא,
וסיפא מסייעא לרבי שמעון בן לקיש: החובל בבתו קטנה ניזקה
שלה, ופטור מן הבושת ומן הפגם. אחרים שחבלו בה, נזקה שלה,
והשאר??? יעשה בהן סגולה. ובושתה ופגמה של אביה. עכ"פ נזקה שלה

ואתיא אילין פלוגותא כהלין פלוגותא. עיין בבלי קידושין דפליגי ריו"ח ורשב"ל אים
נערה מקבלת קידושין לעצמה

ברם הכא בקידושין כל עמא מודו שהן של אביה, לא צורכה דלא למי
הוא נותן לעצמה נותן לאביה: אים יכול "למסור" הכסף להנערה

*****הגהתי וסידרתי הדברים בלי הוכחות ברורות****

מה חמית מימר כן? תני רבי שמעון בן יוחי ונתן לנערה. (דברים
כב) ונתן לאבי הנערה. הא כיצד? עמדה בדין עד שלא מת אביה,
אשכחת אמר ונתן לאבי הנערה. מת אביה, אשכחת אמר ונתן
לעצמה. עמדה בדין עד שלא בגרה, אשכחת אמר ונתן לאבי
הנערה. משבגרה, אשכחת אמר ונתן לעצמה.

מן אילין מיליא? רבי אבהו בשם רבי יוחנן (ויקרא כה)
והתנחלתם אותם לבניכם לרשת אחוזה. אותם לבניכם, אין
בנותיכם לבניכם בקנס הכתוב מדבר שאין הבן יורש (כשעמדה בדין אחר מיתת האב)

תני רבי חייה: אין להן לבנים לא בקנסי הבת, לא בפתוייה, ולא
בחבליה.

קנס אימתי הוא מתחייב? רבי יונה אומר משעה ראשונה משעת ביאה
רבי יוסי אמר בסוף = העמדה בדין מתיב רבי יוסי לרבי יונה על דעתך
דתימר משעה ראשונה, והא תנינן עמדה בדין עד שלא מת האב
הרי הן של אב, מת האב הרי הן של אחין וכו' מסיפא קפריד. אמר ליה

מטיינתה ...you have reached לההיא דתני רבי שמעון בן יוחי ונתן
לנערה, ונתן לאבי הנערה. ריבה הכתוב שיש קנס לנערה עצמה

מתיב רבי יונה לרבי יוסי, על דעתך דתימר בסוף, והא תנינן עמדה
בדין עד שלא בגרה הרי הן של האב משבגרה הרי הן של עצמה,
ובוגרת יש לה קנס?! אמר ליה מטיינתא לההיא דתני רבי חייה
דתני רבי חייה (דברים כב) תחת אשר עינה לרבות שהיתה נערה
ובגרה

דתנינן תמן גנב משל אביו, טבח ומכר, ואחר כך מת, משלם
תשלומי ארבעה וחמשה. לאחין (כפי חלקם) כיון שבעת הטביחה היה כולו בחיוב מתיב רבי
חגי לר' יוסי על דעתך דתימר בעמידת בית דין הדבר תלוי, ניתני
גנב משל אביו טבח ומכר בחיי אביו, "לא הספיק לעמוד בדין עד
שמת אביו, משלם תשלומי כפל" והן אמר ארבעה וחמשה!! משמע
שלעולם משלם ד זה (כיון שהטביחה היה בחיי האב)

הלכה ב משנה עמדה בבית דין עד שלא בגרה הרי הן של אב. מת
האב הרי הן של אחין.

לא הספיקה לעמוד בבית דין עד שבגרה הרי הן של עצמה

רבי שמעון אומר אם לא הספיקה "לגבות" עד שמת האב הרי הן
של עצמה פליג אהלכה א

מעשה ידיה ומציאתה, אף על פי שלא גבתה, מת האב הרי הן של
אחין:

גמרא תני רבי שמעון בן יוחי (דברים כה) ונתן האיש השוכב עמה
לאבי הנערה חמשים כסף מלמד שאין האב זוכה אלא בנתינה. רבי
שמעון אומר במגבה הדבר תלוי. ורבי אומר בעמידת בית דין הדבר
תלוי. ר' שמעון עבד לה כמעשה בית דין. בשעת "גבייה" חל החוב ורבנין עבדין

לה כמלוה. על דעתיה דרבי שמעון גובה בעידית. על דעתיה דרבנן גובה בבינונית. על דעתיה דרבי שמעון אין השביעית משמטתה. על דעתון דרבנן השביעית משמטתה. על דעתיה דרבי שמעון הבכור נוטל פי שנים. על דעתיה דרבנן אין הבכור נוטל פי שנים.

ר' זעירא שלח לרב נחמן בר יעקב ולרבי אימי בר פפי מעשה ידי הבת של מי? אמר ליה "שוקד" אמר לעצמה. מני שוקד? שמואל. אמר רבי מתנה בשם רבי אמרוה, ומדרש אמרוה, (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה אותם לבניכם לא בנותיכם לבניכם במעשה ידי הבת הכתוב מדבר שאין לבנים בהם

א"ר יודן מתניתא אמרה כן מעשה ידיה ומציאתה אע"פ שלא גבת ומת האב הרי הן של אחין. מעשה שעשת בחיי האב, אבל עשת לאחר מיתת האב, כל עמא מודו שהן של עצמה:

הלכה ג משנה המארס את בתו וגירשה, אירסה ונתאלמנה. כתובתה שלו.

השיאה וגירשה. ועדיין היא נערה השיאה ונתאלמנה, שלה. ר' יהודה אומר הראשונה, של אב. אמרו, משהשיאה אין לאביה רשות בה:

גמרא א"ר בון בר חייה טעמא דרבי יודה כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין יפה.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יצחק ממוציא שם רע למד ר"י אף שכבר ניסת, נותן 100 כסף להאב—וה"ה לכתובת נערה שניסת ונתגרשה

והתני רבי חייה זינתה ועודה בבית אביה, משבגרה הוציא עליה שם רע, הוא אינו לוקה, ואינו נותן מאה סלע, אלא או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה.

רבי מנא בעא קומי רבי יוסי הגע עצמך הוציא עליה שם רע עודה נערה, ובגרה בשעת גמר דין (כשנמצא שקרן) האים נימא דאזלין בתר מעיקרא? א"ל ר' יסא לר' מנא שמענו שנותן לאביה! אה"ן!

אמר רבי ירמיה קומי רבי זעירא ותמיה אני היך רבנין מדמו כתובה לקנס? ולא דמי, דו כתובה משעה הראשונה, וקנס בסוף, ואת אמר אכן?! אפי' תימא שאין לאביה קנס בגוונא דר' מנא, אכתי י"ל שיש לו כתובה! אמר ליה ומי אמר לך? ואפי' קנס משעה הראשונה הוא!

ואתייא דרבי מנא כרבי ירמיה, ור' יוסי כרבי זעירא: עיין לעיל

הלכה ד משנה הגיורת שנתגיירה בתה עמה, וזינתה. הרי זו בחנק ואין לה לא פתח בית אב ולא מאה סלע

היתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה, הרי זו בסקילה. ואין לה לא פתח בית אב ולא מאה סלע

היתה הורתה ולידתה בקדושה הרי היא כבת ישראל לכל דבריה

יש לה אב ואין לה פתח בית האב. יש לה פתח בית האב ואין לה אב. הרי זו בסקילה. לא נאמר פתח בית האב אלא למצוה:

גמרא כתיב (דברים כב) כי הוציא שם רע על בתולת ישראל יצתה זו רישא שאינה מישראל. כי הוציא שם רע על בתולה- לרבות את הגיורת שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה תהא בסקילה. ורבה אותה לקנס? לית יכיל ותני חזקיה כן: ממשמע שנאמר וסקלוה, אין אנו יודעין שהיא מתה? מה תלמוד לומר מתה? אלא יש לך אחרת שהיא בסקילה והוא פטור, ואי זו זו גיורת שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה שתהא בסקילה

כתיב (שם) כי יקח איש אשה ובא עליה ושנאה לעולם אינו חייב מוצש"ר אינו חייב עד שיכנוס ויבעול ויטעון טענת בתולים. (שם) ושם לה עלילות דברים יכול אפילו הקדיחה לו את התבשיל. נאמר כאן עלילות דברים ולמטן נאמר עלילות דברים מה עלילות דברים למטן זנות, אף למעלן זנות. אי מה עלילות דברים שלמטן ממקום בתולין, אף כאן, מניין אפילו בא עליה ביאה אחרת? אף בא עליה שלכ"ד (אים הוציא שם "כדרכה") ת"ל (שם) והוציא עליה שם רע מ"מ. (שם) ואמר את האשה הזאת לקחתי ואקרב אליה- פרט לייעודין. לקחתי- פרט לשומרת יבם. לקחתי- פרט לארוסה.

לקחתי פרט לייעודין, מייעד אמה ומוציא ש"ר עליה אמר רבי יונה אפילו כמאן דמר משעה ראשונה יתן כסף לייעודין

לקחתי פרט לשומרת יבם, הוציא ש"ר, שזינתה בשעה שהיא שומרת יבם, אינה כאשתו ולא חשיבא "זינתה" תחתיו לא סוף דבר כמשנה אחרונה שמצות חליצה קודמת למצות ייבום, אלא אפילו כמשנה הראשונה שמצות יבום קודמת למצות חליצה

לקחתי פרט לארוסה

ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים וחש לומר שמא מצא ואיבד? שהביא הבעל עדים שזינת עודה בבית אביה.

ואלה בתולי בתי- וחש לומר שמא דם צפור הוא? שהביא האב עדים להזים עידי הבעל.

אמר רב יוסי בי ר' בון: הפרשה הזו יש בה עדים וזוממיהן וזוממי זוממיהן. הבעל אומר- הרי עדים שזנתה בבית אביה. והביא האב עדים להזים עידי הבעל. וענשו אותו 100 כסף והביא הבעל עדים להזים עידי האב. וסקלוה

אית תניי תני: אם אמת היה הדבר הזה- בשלא מצא האב עדים
להזים עידי הבעל א"כ מאמינים כת א ופרשו השמלה- הכל משל מחוורין הדבר
כשמלה

תני רבי ישמעאל זה אחד משלשה מקריות שנאמרו בתורה במשל
(שמות כא) אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה. וכי
עלת על דעתך שיהא זה מהלך בשוק והלה נהרג על ידיו? אלא מהו
על משענתו? על בוריו.

(שמות כב) אם זרחה השמש עליו דמים לו וכי עליו לבדו החמה
זורחת?! אלא מה זריחת השמש מיוחדת שהיא שלום לכל באי
העולם, אף זה בזמן שהוא יודע שהוא שלום ממנו והרגו, הרי זה
חייב.

תני ר' אליעזר בן יעקב אומר ייאמרו הדברים ככתבן. מהו ייאמרו
הדברים ככתבן? אמר רבי יוסי בי רבי בון לעולם אינו חייב עד
שיכנוס ויבעול ויטעון טענת בתולים והיינו "לא מצאתי לבתך בתולים" ולא סגי בעדים
ופרשו השמלה לא סוף דבר ופרשו השמלה אלא עד שיתחוורו
הדברים כשמלה. רבי אסי אמר ופרשו השמלה לעולם אין
העדים שהביא הבעל נסקלין, ולא הבעל לוקה ולא נותן מאה סלע, עד
שיאמרו "עמנו היה הכת במקום פלוני, ביום ש"לכאורה" זנתה והבעל שכרן
להעיד עדות שקר" אמרו עמנו היה במקום פלוני ולא אמרו הבעל
שכרן להעיד עדות שקר, רבי יוסי בי ר' בון רבי יוחנן בשם ר"ש בן
לקיש נאמר כאן שומה ונאמר להלן שומה מה שומה שנאמר להלן
ממון אף כאן ממון

והתני לא אמר הבעל לעדים "בואו והעידוני" אלא הן באו מאיליהן,
הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע. אלא או היא או זוממיה
מקדימין לבית הסקילה. מפני שלא אמר, הא אם אמר, אפילו לא
שכרן כמי ששכרן

הביא האב שני כיתי עדים, אחת אומרת עמנו הייתם במקום פלוני, ואחת אומרת הבעל שכרן להעיד עדות שקר. ובא כת C והזים כת B1&B2 פשיטא אותן שאמרו עליהן עמנו היה במקום פלוני, נסקלין. ואותן שאמרו הבעל שכרן להעיד עדות שקר לוקין ונותנין מאה סלע א"ר יוסי בי ר' בון ולא ע"י אילו ולא ע"י אילו לוקה ונותן מאה סלע אלא לוקין משום לא תענה ברעך עד שקר

ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירא, הביא האב עדים להזים עידי הבעל, הוזמו עידי האב, ע"י כת שלישית לוקה ונותן מאה סלע עדי האב בשלשה, והעדים עדי האב שרצו להרוג עדי הבעל נסקלין בעשרים ושלשה? אמר ליה אילו לא הוזמו עידי האב, לא נמצא הבעל לוקה ונותן מאה סלע בשלשה, ועדים נסקלין בעשרים ושלשה!! סבר רבי זעירא שני דינין הן.

ר' ירמיה בשם רבי אבהו כולו דין אחד הוא. ובע"י 23

מתניתא פליגא על רבי אבהו (דברים כב) אל זקני העיר- זה בית דין של שלש. השערה- זה בית דין של עשרים ושלשה. פתר לה כרבי מאיר מבואר לפנינו

תמן תנינן האונס והמפתה והמוציא שם רע בשלשה. דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים מוציא שם רע בשלשה ועשרים. שיש בו דיני נפש.

רבי מנא אמר בנערה מאורסה פליגין, שיש עדים שזינתה תחתיו רבי מאיר אומר מפסדת כתובתה בשלשה, ונסקלת בשלשה ועשרים. וחכמים אומרים מקום שנסקלת שם היא מפסדת כתובתה. בכ"ג אבל במוציא שם רע כשהוזמו עדי הבעל כל עמא מודו לוקה ונותן מאה סלע בשלשה, והעדים נסקלין בשלשה ועשרים

אמר ליה רבי יוסי בי רבי בון, אין דלא תניתה פליגא? !הכי על מה שלא שנינו, נחלקו?! (דהא מתניתין קתני "מוצש"ר"י) אלא במוציא שם רע פליגין. כשהוזמו עדי הבעל ר' מאיר אומר לוקה ונותן מאה סלע בשלשה, והעדים נסקלין בשלשה ועשרים. ורבנין אמרין מקום שהעדים נסקלין שם הבעל לוקה ונותן מאה סלע. הכל צריך 23 אבל בנערה מאורסה, כל עמא מודו מקום שנסקלת שם מפסדת כתובתה. ב"י של 23 ואתיא רבי מנא, כרבי זעירא=שני דינים הם ודרבי יוסי בי רבי בון, כרבי אבהו=דין אחד היא

לעולם אין הבעל לוקה ולא נותן מאה סלע עד שיסקלו העדים

קנס אימתי הוא מתחייב? רבי יונה אמר בסוף. משעה שהוזמו רבי יוסה אומר משעה ראשונה. משעת הגדה מתיב רבי יוסה לרבי יונה, על דעתך דתימר בסוף, לוקה ונותן מאה סלע בג', ועדים נסקלין בכ"ג?! כיון שהכל נגמר בב"א הו"ל דבעי 23 לכל! א"ר מנא אפי' על רבי יוסי דכי אתייה מקשייה, כמאן דמר עדים זוממין צריכין התרייה, ולא התרה בהן?! קודם שבאו להעיד לוקה ונותן מאה סלע בשלשה והעדים נסקלין בשלשה ועשרים?! הרי משעה ראשונה "נגמר סקילתן" אמר רבי אבמרי מאן דמר דו כן? מי אומר שע"ז צריכין התראה?

רבי יוסי בי רבי חנינה האונס והמפתה את היתומה פטור אמר רבי בא בר ממל מחלוקת כרבי יוסי הגלילי ברם כרבי עקיבה יש לה קנס וקנסה של עצמה

אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן?! מציעתא אין לה פתח בית אב ולא מאה סלע. ולא כיתומה היא אלמא יתומה אין לה כלום!

ר' אימי ורבי יהושע בן לוי תריהון אמרין המוציא שם רע על הקטנה פטור. אמר רבי הושעיה ויאות. אילו גדולה שלא התרו בה

שמא כלום היא?! וקטנה שהתרו בה כגדולה שלא התרו בה. כיון שאף
לדברי הבעל אינה חייבת מיתה, אין עליו דין מוצש"ר

רבי זעירא רב המנונא בשם רב אדא בר אחוה: לעולם אינה
מקדמת לבית הסקילה עד שתהא נערה בשעת הוצאה. מאי
טעמא? (דברים כב) והוציאו הנערה אל פתח בית אביה. והא תני
רבי חייה זינת עודה בבית אביה, ומשבגרה הוציא עליה שם רע,
הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע. אלא או היא או זוממיה
מקדימין לבית הסקילה.

מתניתא פליגא על רב אדא בר אחוה: מי שנגמר דינו וברח ואחר
כך הקיף זקן התחתון נידון כבן סורר ומורה! ומתרחץ... תמן את יכיל מימר
והוציאו את הנערה שזינת, אית לך מימר הכא והוציאו אותו את
הבן? !ע"כ חייב בן סורר, אף שהקיף

תני נערה מאורסה שזינת, סוקלין אותה על פתח בית אביה. אין
לה פתח בית אביה, סוקלין אותה במקום שזינת. אם היתה עיר
של גוים סוקלין אותה על פתח ב"ד. והעובד ע"ז סוקלין אותו
במקום שעבד. ואם היתה עיר של גוים סוקלין אותו על פתח ב"ד

והתני רבי חייה (ויקרא כד) הוצא את המקלל מחוץ למחנה מלמד
שבית דין מבפנים ובית הסקילה מבחוץ! אמר רבי יוסי שנייא
היא, בנערה הוא שער שקילקל בו, הוא שער שנמצא בו, הוא שער
שנידון בו, הוא שער שנסקל בו

(דברים כב) כי עשתה נבלה בישראל. נבלה זו כל ישראל שבא??? יבאו
כולם ויראו

(דברים כב) לזנות בית אביה- יבואו גידולים רעים שגדלו, יתנבלו
הן וגידולין:

הלכה ה-ו משנה האב זכאי בבתו בקידושיה בכסף ובשטר ובביאה. זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה ומקבל גיטה ואינו אוכל פירות בחייה

ניסית, יתר עליו הבעל שהוא אוכל פירות בחייה וחייב במזונותיה ובפרקונה ובקבורתה

רבי יהודה אומר אפילו עני שבישראל לא יפחות לה משני חלילים ומקוננת :

גמרא ניחא בכסף ובשטר האב זכאי בביאה!! תיפתר שאמר לו לכשתקנה לי בתך בביאה יהיה לך כסף זה

זכאי במציאתה. רבי זכאי דאלכסנדריא משאל שאל מציאה שנפלה לו מחמת שדה כגון שנמצא מטמון בשדה מה את עבד לה? כמציאה או כאוכלת פירות שלה. אין תעבדינה כאוכלת פירות שלה!!!

נישאת יותר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה תקנה תיקנו שיהא מפקח על ניכסי אשתו, ואוכל. ואומר אף באב כן? בלא כך האב מפקח על ניכסי בתו.

חייב במזונותיה ובפרקונה תני הבעל שאמר אי איפשי לא לוכל ולא לפקח אין שומעין לו. האב שאמר אני אוכל ומפקח שומעין לו.

ובקבורת' תני לא רצה הבעל לקבורה, האב קוברה ומוציא ממנו בדין. אמר רבי חגי לא אמרו אלא האב הא אחר אינו גובה. ר' יוסי אומר בין אב ובין אחר גובה. ותייאן ואתיין אילין פלוגתא כהלין פלוגתא. דתנינן תמן מי שהלך למדה"י ועמד אחד ופירנס אשתו הניח מעותיו על קרן הצבי. אמר רבי חגי לא אמרו אלא אחר, הא האב גובה. ר' יוסי אומר בין אב ובין אחר אינו גובה. על דעתיה דרבי חגי, בין לקבורה בין למזוני האב גובה, אחר אינו גובה. על

דעתיה דרבי יוסי, לקבורה בין אב בין אחר גובה שלא עלת על דעת
שתהא אשתו מושלכת לכלבים ולמזונות אין שום אחד גובה

תני כל מקום שנהגו להספיד מספידין :

הלכה ז משנה לעולם היא ברשות האב עד שתיכנס לרשות הבעל
לנישואין

מסר האב לשלוחי הבעל, הרי היא ברשות הבעל. הלך האב עם
שלוחי הבעל או הלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל, הרי היא
ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות
הבעל:

גמרא לא סוף דבר לחופה, אלא לבית שיש לו חופה. כעין דא
אמנותא בניין כזה: טרקילין וקיטון חופה, a reception room and a marriage chamber,
וקיטון נכנסה לטריקלין

להדא מילא? יצאת מרשות אב? רבי לעזר אמר ליורשה. רבי שמעון בן
לקיש אמר להפר נדריה. שאין האב מפר משהיא ברשות שלוחי הבעל

{אמר רבי זעירא אף על גב דר' שמעון בן לקיש אמר להפר נדריה,
מודה שאינו מיפר להבעל עד שתיכנס לחופה}

אמר רבי הונה מתניתא מסייע לרבי שמעון בן לקיש דלא מיקרי "בית אביה"
לזנות בית אביה גבי נערה המאורסה פרט שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל
שלא תהא בסקילה אלא בחנק:

הלכה ח משנה האב אינו חייב במזונות בתו. זו מדרש דרש רבי
אלעזר בן עזריה בכרם ביבנה הבנים יירשו והבנות ייזונו מה
הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן אף הבנות אינן ניזונות
אלא לאחר מיתת אביהן:

גמרא מצוה לזון אתה בנות אין צריך לומר את הבנים ר' יוחנן בן ברוקה אומר חייב לזון את הבנות אית תניי תני הבנים עיקר ואית תניי תני הבנות עיקר מאן דמר הבנים עיקר לתלמוד תורה מאן דמר הבנות עיקר שלא יצאו לתרבות רעה רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יהודה בן חנניה נמנו באושא שיהא אדם זן את בניו קטנים אמר ר' יוחנן יודעין אנו מי היה במיניין.

עוקבא אתא לגבי רבי יוחנן אמר ליה, עוקבא זון בניך! אמר ליה מנן מרי. למה אני, אדוני! אמר ליה עוקבא רשיעא זון בניך אמר רבי עולא מתניתא אמרה כן שיהא אדם זן את בניו קטנים דתנינן תמן אם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה

רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בר חנניה נמנו באושא בכותב נכסיו לבניו הוא ואשתו ניזונין מהן. בניו קטנים מה הן? רבי אבהו בשם רבי יוסי בי רבי חנינה ואית דאמרי לה בשם רבי יודה בן חנינה הוא ואשתו ובניו קטנים ניזונין מהן

אלמנתו מהו? אמר רבי זעירא אתתבת ולא אפרשת. אמר רבי בא בר ממל אתתבת ואפרשת אמר ר' בא נראין דברים אם היתה אוכלת בחיי בעלה אוכלת ואם לאו אינה אוכלת

לא אמר אלא "כותב" דווקא ב"כותב" נכסיו לבניו תיקנו הא מוכר לא. כתב לאחרים, ומכר לבניו, מה הן?

אמר רבי חנינה אנא לית מתת ליה איתתא מי שכותב נכסיו לבניו, אין מוציאין ממון להשיאו אשה (רק למזונות וכו')

רבי מנא לא מסתברא אגרין ליה שמשא!! ומסבין ליה איתא כמה דו דהיא שמשא! משיאין לו אשה כמו ששוכרין לו שמש!

בני בנים מהן הן? אים אין הבנים חיים, היש להם כתובב"ד של אבוהון? רבי מנא אמר בני בנים שכאן הוא בנים של הלן. אמר ליה רבי יוסי בי רבי בון ורבי מתניה הוון יתבין סברין מימר הוא בני בנים שכאן הוא בנים של הלן. כמו שמצינו לעניין פו"ר דב"ב הרי הם כבנים אמר ליה רבי יוסי בי ר' בון בני בנים, קפסה=קפצה עליהן ירושת תורה ובטלה כב"ד

ר' שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בר חנינה נמנו באושא במקפיד^{מחרף} את הזקן והכהו יינתן לו בושתו שלם מעשה באחד שהקפיד את הזקן והכהו ונתן לו בשתו משלם. אמרין, רבי יודה בן חנינה הוה

רבי שמעון בן לקיש בשם ר' יודה בן חנינה נמנו באושא שיהא אדם מפריש חומש מנכסיו למצות.

עד איכן? ר' ירמיה ורבי אבא בר כהנא חד אמר כדי תרומה ותרומת מעשר=שלוש אחוזים וחרנה אמר (משלי ג) כבד את ה' מהונך, כמראשית כל תבואתך.??תרומה רבי גמליאל בר אניא בעא קומי ר' מנא מה חומש בכל שנה וכו' שייך במס' פיאה

בית שמאי עבדין כתובה מדרש, דבית שמאי דרשין מספר כתובתה נלמוד שהוא כותב לה שאם תינשאי לאחר תיטלי מה שכתוב לך. חזרו ב"ה להורות כדברי ב"ש.

בית הלל עבדין כתובה מדרש, דרש הלל הזקן לשון הדיוט היו כותבין באלכסנדריאה שהיה אחד מהן מקדש אשה וחבירו חוטפה מן השוק וכשבא מעשה לפני חכמים ביקשו לעשותן ממזרים אמר להן הלל הזקן הוציאו כתובת אימותיהן. והוציאו כתובת

אימותיהן ומצאו כתוב בהן לכשתכנסי לביתי תהויין לי לאנתו
כדת משה ויהודאי.

רבי לעזר בן עזריה עבד כתובה מדרש, דרש רבי לעזר בן עזריה
הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר
מיתת אביהן. אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן.

ר' מאיר עבד כתובה מדרש, דאמר רבי מאיר המקבל שדה מחבירו
שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ונותנין לו. שהוא כותב לו אם
אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא.

רבי יודה עבד כתובה מדרש. תני בשם רבי יודה מביא הוא אדם
על ידי אשתו כל קרבן שהיא חייבת אפילו אכלה חלב אפילו
חיללה את השבת. וכן היה רבי יודה אומר פוטרה, אינו חייב בה,
שכן היא כותבת לו ואוחרן די אתיין לך מן קדמת דנא. כשכותבת שובר על

פרעון הכתובה "אני פוטרת אותך מאחריות שבא לך מלפנים" (אלמא חייב בקרבנותיה) דדריש לשון הדיוט

ר' יוסי עבד כתובה מדרש. דרש רבי יוסי מקום שנהגו לעשות
כתובה מלוה, גובה את הכל. לכפול אינה גובה אלא מחצה.

רבי לעזר אמר אין אדם רשאי ליקח לו בהמה חיה ועוף אלא אם
כן התקין להן מזונות. (משום צער בע"ח)

ר' יהושע בן קרחה עבד כתובה מדרש, דאמר רבי יהושע בן קרחה
המלוה את חבירו לא ימשכנו יותר על חובו. שהוא כותב לו
תשלמתה מן ניכסיי די אתיין לידי, דאקנה לקבל דנה. כל מה שאקנה נגד שווי

זה המשכון, אני חייב לו (כך כותב הלווה, כשמחזיר לו המלווה משכונו)

רב חונה עבד כתובה מדרש. דרש רב חונה הבנים יירשו והבנות ייזונו. מה הבנים יורשין מן המטלטלין אף הבנות ניזונות מן המטלטלין. שמואל אמר אין הבנות ניזונות מן המטלטלין. מתניתא מסייעא לשמואל בן נוקבן דיהוון ליכי מינאי יהוויין יתבן בביתי ומיתזנן מניכסיי. ותני עלה ממקרקעי ולא ממטלטלי. אמר רבי בא בר זבדא אתיא דרב הונא כרבי, ורבי שמואל כרבי שמעון בן לעזר. דתני אחד נכסים שיש להן אחריות ואחד נכסים שאין להן אחריות נפרעין מהן למזון האשה והבנות דברי רבי. ר' שמעון בן לעזר אומר: נכסים שיש להן אחריות הבנים מוציאין מן הבנים, והבנות מן הבנות, והבנים מן הבנות, והבנות מן הבנים. ושאין להן אחריות, הבנים מוציאין מן הבנות, ואין הבנות מוציאין מן הבנים. אמרין חזר בה רב הונא. אמרין יאות כתובה דבר תורה ומזון הבנות מדבריהן. ודבריהן עוקרין דבר תורה?! אלא בכסף כתובת אמן פליגין. וכסף כתובת אמן לא קרקע הוא.!!

היורד לניכסי אשתו ונתן עיניו בה לגרשה וקפץ ותלש מן הקרקע, הרי זה זריז ונשכר. היורד לניכסי שבויין, ושמע עליהן שהן ממשמשין ובאין, וקפץ ותלש מן הקרקע הרי זה זריז ונשכר. ואילו הן ניכסי שבויים: כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים, ושמע עליהן שמת וירד לו לנחלה. אבל ניכסי נטושין מוציאין אותה מידו. ואילו הן ניכסי נטושין: כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים ולא שמע עליהן שמתו, וירד לו לנחלה. אמר רבן שמעון בן גמליאל שמעתי הוא שבויין הוא נטושין. אין מוציאין מידו אבל ניכסי נטושין מוציאין מידו. ואילו הן ניכסי נטושין: כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים, ואין ידוע איכן הוא=עזב מדעת

שמואל אמר שבוי זה שיצא שלא לדעת, שאילו יצא לדעת היה מצויהולאכול. נטוש זה שיצא לדעת, תדע לך שעילה היה רוצה להבריחו מנכסיו, רצונו מוכחת שאינו רוצה שירדו לנכסיו הרי לדעת יצא ולא ציוהו!

ר' אחא ר' בא רב יהודה בשם שמואל המטלטלים אין בהן משום ניכסי רטושין. רק בי"ד מעמידין שומר רבי יעקב בר אחא בשם רב יהודה קמה עומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר כמטלטלין הן. וקוצרין ומוכרין ומעמידים שומר על המעות רב ששת שאל אילין דיקליא דבבל דלא צריכין מרכבא, אינם צריכין טיפול של "הרכבת דקלים" לא מסתברא מיעבדינן כקמה עומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר?

הלכה ט משנה לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה שהוא תנאי בית דין

כתב לה שוה מנה תחת מאתים זוז

או לא כתב לה כל נכסין דאית לי אחראין לכתובתיך חייב שהוא תנאי בית דין:

גמרא מתניתא 2nd part דרבי מאיר דרבי מאיר אמר כל הפוחת לבתולה ממאתים ולא למנה ממנה הרי זו בעילת זנות

למי נצרכה 3rd part לרבי מאיר אע"ג דרבי מאיר אומר שטר שאין בו אחריות נכסין אינו גובה מודה הוא הכא שהיא גובה:

הלכה י משנה לא כתב לה אם תשתביין אפרקיניך ואיתיבינך לי לאינתו, ובכוהנות אהדרין למדינתך, חייב. שהוא תנאי בית דין

נשבית חייב לפדותה אמר הרי גיטה וכתובתה תפדה את עצמה
אינו רשאי

לקתה חייב לרפותה אמר הרי גיטה וכתובתה תרפא את עצמה
רשאי:

גמרא תני יבמה שנשבית אין היורשין חייבים לפדותה רבי חייה
בר אשי בשם רב לא סוף דבר שנשבית בחיי בעלה אלא אפילו
שנשבית לאחר מיתת הבעל אין היורשין חייבין לפדותה רבי חייה
בר אחא מתני' מסייע לרב ואתיבינך לי לאינתו אין כאן אינתו

ובכהונות אהדרינך למדינתך. מה למדינתך ממש? ליישוב.

תני רשב"ג כל מכה שיש לה קיצה מתרפי' מכתובתה דאין זה בכלל "מזונות"
ושאין לה קיצה מתרפאי' מן הנכסין כהדא חדא איתא אתת לגבי
רבי יוחנן. אמר לה קצץ הוא עביד? היש קציצה לרפואתך (וא"כ צריך לנכותה מן הכתובה)
אמרה ליה, לא. לא קצצו לי, וממילא לא ינוכה לא כן אמר רבי חגי בשם רבי
יהושע בן לוי אל תעשה עצמך כעורכי הדיינין שלא לגלות ליחיד
את דינו! יודע היה בה שהיא כשירה: ואומרת האמת

הלכה יא משנה לא כתב לה "בנין דיכרין דיהון ליכי מינאי אינון
ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקהון דעם אחוהון" חייב. שהוא
תניי בית דין:

גמרא הדא דאמר ר' אמי כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין
יפה בבלי

תמן תנינן רבי יוחנן בן ברוקא אומר אם אמר על שראוי ליורשו
דבריו קיימין. ועל מי שאין ראוי ליורשו אין דבריו קיימין. אמר
רבי יוחנן לא אמר בן ברוקא אלא על בן בין הבנים ועל בת בין

הבנות. בת בין האח לא. אח בין הבנות לא. רבי יסא בשם ר' יוחנן מעשה היה והורה רבי, כר' יוחנן בן ברוקה

ורבי זעירא בשם רבי יוחנן, רבי שאל את נתן הבבלי מה טעמא אמרו הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה? רבי בא רבי חייה בשם רבי יוחנן, מה טעם שאל רבי את נתן הבבלי מה ראו חכמים לומר הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה, לא את רבי בעצמו הוא ששניתה לנו כן ירתון!! אלמא יכול להוריש, לבן בין הבנים! אמר ליה רבי לר"ן יטלון תנית גירסא שלי במשנה "יטלון" אתא לגביה אמר ליה לית כאן ירתון אלא יטלון. כך אמר רבי לר"ן אתא רבי לגבי אבוי רשב"ג אמר ליה קפחתה את נתן הבבלי!! לית כאן יטלון אלא ירתון! הוא צודק ולא אתה! אמר רבי יוסי בי רבי בון אכין אמר ליה רשב"ג לרבי טעיתי טעות ששניתה לכם, לית כאן יטלון אלא "ירתון"

אמר ר' זעירא קל הוא בתנאי כתובה שמזכה לבן בין הבנים לפי שבכל מקום אין אדם מזכה אלא בכתובה וכאן אפילו בדברים. לפי שבכל מקום אין אדם מזכה אלא למי שהוא בעולם וכאן למי שאינו בעולם

???א"א להקשות כי היא תקנת חכמים אמר ר' ירמיה קומי רבי זעירא, ותמיה אנא איך רבניך מדמו כתובה לירושה לא דמי דירושה מדבר תורה כתובה מדבריהן ותימר אכן!! אפילו תימר כתובה מד"ת לא מודו בתניי כתובה שהוא מדבריהן!!

הלכה יב משנה לא כתב לה בן נוקבן דיהוין ליכי מינאי אינון תהוין יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתינסבן לגוברין, חייב. שהוא תניי ב"ד :

גמרא רב חסדא אמר בגרו איבדו מזונות. נישאו איבדו פרנסתן. תני ר' חייה בגרו לא נישאו, נישאו לא בגרו, איבדו מזונותן ולא איבדו פרנסתן = הלבשת בגדים

ר' אבין בשם הילא ומודין להך בהדא אלמנה שהיא תובעת מן היורשים, היא אומרת לא נתקבלתי מכתובתי, והיורשין אומרים לה נתקבלת כתובתך. עד שלא נישאת, היורשין צריכין להביא ראייה שנתקבלה כתובתה. נישאת, עליה להביא הראייה שלא נתקבלה כתובתה.

והא תנינן יתומה שהשיאה אמה או אחיה וכתבו לה מאה או וחמשים זוז, יכולה היא משתגדיל להוציא מידם. שיעור "פרנסה" טעמא דקטנה, הא גדולה וויתירה! משניסת אע"פ שלא בגרה! תיפתר שנטלה מקצת. אמרי' שויתרה על השאר לא כן א"ר אבינא בשם רבי אסי בכור שחלק כפשוט, חזקה וויתר! עוד היא שנטל המקצת. אמר רבי יוסי בי רבי בון לא נטל זה מבכורתו כלום! כיון שנטל רק חלק פשוט, איך תאמר "שנטל מקצת וממילא וויתר"!

אתא עובדא קומי רבי מנא, ובעא מיעבד כהדא דרב חסדא נישא, אבדו. אמר ליה ר' חנניה והא תני ר' חייה בגרו ולא נישאו נישאו ולא בגרו אבדו מזונותן ולא אבדו פרנסתן. אמר ליה אנא אמרי שמועה ואת אמרת מתניתא, תבטל שמועה מיקמי מתנית'!

רבין בר חייה בעי קומי רבי זעירא, בא עליה עודה בבית אביה מעכשיו נתקיימו בה תנאי כתובה, וחייב במזונות הבנות וכתובת בני' או אינה אלא דרך נישואין?

ר' בון בר חייה בעא קומי רבי זעירא, מחלה לו על כתובתה מהו זכותה אבדה, זכות בניה לא אבדה?

הלכה יג משנה ואת תהא יתבא בביתי ומיתזנא מניכסיי כל יומי מיגד ארמלותיך בביתי, חייב. שהוא תנאי בית דין:

גמרא רבי זעירא שאל שאיל לרב נחמן בר יעקב ולר' אבימי בר פפי לא היה שם בית? אמר ליה היורשין שוכרין לה בית.

מיכן והילך כשבאה לגבות כתובתה היא אומרת קרקע והן אומרים מעות
הדין עם היתומים. כהדא חדא איתא הוה פורנה כתובתה עשרין דינר
והוה תמן חד בית בטב עשרה דינר. אתא עובדא קומי ר' חנינה
אמר או ייבנין לה ביתא יתנו לה בית או יבון לה כ' דינר יסלקו לה מעות 20 דינר
א"ר מנא מכיון דלית ביתא טב אלא י' כמאן דלית לה פורנה אלא
עשר מיכן והילך היא אומרת קרקע והן אומרים מעות, הדין עם
היתומין :ויכולין לסלקה במעות 10 דינר

הלכה יד משנה כך היו אנשי ירושלם. כותבין אנשי גליל היו
כותבין כאנשי ירושלם. אנשי יהודה כותבין עד שירצו היורשין
ליתן לה כתובתה. לפיכך אם רצו היורשין נותנין לה כתובתה
ופוטרין אותה :

גמרא אנשי הגליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונן אנשי יהודה
חסו על ממונן ולא חסו על כבודן

רבי חנניה בריה דרבי אבהו ואית דאמרי לה בשם ר' אבהו קיסרין
כיהודה ושאר כל הארצות כירושלם

חד בר נש מי דמך כשנפטר אמר ייבון לאיתתא דההוא גברא פרנא יתנו
לאשתי כתובתה אתא עובדא קומי רבי מנא אמר יתקיימון דברי המת.
אמר ליה ר' חנינה ויש אדם מבטל תנאי כתובה בפה? !היא רוצה מזונות!!
אמר ליה ר"מ לר"ח אנת אמרת, את מנא לך? אמר ליה ר"ח לר"מ ולא בגליל
אנן קיימין וסברנן מימר אנשי הגליל חסו על כבודן לא על ממונן :

מסכת כתובות פרק ה

הלכה א משנה אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה, אם רצה להוסיף אפילו מאה מנה יוסיף

נתארמלה או נתגרשה בין מן האירוסין בין מן הנשואין, גובה את הכל.

רבי אלעזר בן עזריה אומר: מן הנישואין- גובה את הכל. מן האירוסין- בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה. שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה:

גמרא במה הוא מתחייב לה? תוספת לא כן רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין הכותב שטר חוב על חבירו בחזקת שהוא חייב לו ונמצא שאינו חייב, אינו חייב ליתן לו! רוצה הוא ליתן כמה וליקרות חתנו של פלוני. "בההיא הנאה שנקרא חתנו של פלוני, גמר ומשעבד נפשיה"

עד כדון בשפסק מן האירוסין, פסק מן הנשואין? רוצה הוא ליתן כמה, שתשמישה שהוא ערב.

עד כדון כשבעל, לא בעל? רק עשה חופה רוצה הוא ליתן כמה, על קניינו שהוסיף. ??? פסק מן האירוסין פסק מן הנישואין ולקרות חתנו של פלוני, כבר הוא בראוי תשמיש מיכן. ??? כיון שעשה חופה ראוי לתשמיש וגמר ומתחייב אין בו קניין לא הוסיף? איס לא הוסיף קניין, למה נתחייב? רוצה הוא ליתן כמה, ולא תחזור בה. ויכולה היא!! לא כן תני האיש אינו מוציא אלא לרצונו! אמר רבי אבין מעיקא she oppresses him היא ליה, הוא משבק לה until he divorces her

תני כשם שהבעל פוסק כך האב פוסק, אלא שהבעל מזכה בכתב והאב אינו מזכה אלא בדברים. ובלבד דברים שהן נקנין באמירה. היך עבידא? גידול בשם רב: "כמה אתה נותן לבנד כך וכך, כמה אתה נותן לבתך כך וכך" כיון שקידשה זכת הבת בין הבנות. אמר

ר' חייה בר יוסף אשכח גידול רביתא, ומר זעירתא! אין זו חידוש! אלא כיני: "כמה אתה נותן לבנך כך וכך, וכמה אתה נותן לבתך כך וכך" כיון שקידשה, זכתה הבת בין הבנות, והבן בין הבנים???

אמר ר' זעירא והדא היא זעירתא! אף שזכתה הבת, דהיינו שקנה הבעל מה שהבטיח האב, זה חידוש גדול! לא נמצא קונה אשה ומטלטלין בשוה פרוטה!! ואין אדם קונה שתי נשים בשוה פרוטה. ומה בין אדם קונה קרקע וכמה מטלטלין בשוה פרוטה? שכן אדם קונה שתי קרקעות בשוה פרוטה, ואין אדם קונה שתי נשים בשוה פרוטה וכן אין אדם קונה אשה ומטלטלין!

ר' בא בר חייה בשם ר' יוחנן: כמה אתה נותן לבנך כך וכך. כמה אתה נותן לבתך כך וכך. כיון שקידשה, זכתה הבת בין הבנות, והבן בין הבנים. ובלבד מן הנישואין הראשונים. רק בנו הראשון דחביב ליה ותייא כיי דמר רבי חנניא המשיא את בנו בבית זכה בבית. ובלבד מן הנישואין הראשונים.

תני רבי הושעיה זכה במטלטלין??? כלים שייחד לצורך החתונה ולא זכה בבית. ופליג? ר' ירמיה בשם ר' אבהו תיפתר שהיה אוצרו של אביו נתון שם. בבית, גילה דעתו שאינו מקנהו לו ר' חזקיה בשם רבי יהושע בן לוי לכן צריכה (??? הבית אינו שלו) אפילו שאולין מן השוק אף אם השאיל מקום בבית לאחר, לא זכה הבן בבית אמר ר' אבהו אם אמר לו האב לבן "אני משאיל לך הבית" לשאילה לא זכה בהן. אתא עובדא קומי ר' יעקב בי ר' בון והורי כרבי אבהו

אמר ר' זעירא, עיקרא שזכה הבן בבית לית לה תימליוסים foundation ורבנין בנין וסלקון עלה!? איך אפשר לבנות ולהוסיף עוד דברים

את אמר האב פוסק על ידי בתו, אפילו בוגרת. נישמענה מן הדא האב פוסק על ידי בתו, ולא אשה על ידי בתה, ולא אח על ידי

אחותו. שנייא היא אחותו בין שהיא נערה בין שהיא בוגרת?! שאינו פוסק וכא לא שנייא בין שהיא נערה בין שהיא בוגרת! שפוסק

רבי בא קרטיגנא בעא אפילו אחר? שאמר אים תשאנה, אני אתן כך וכך אמרין אפילו בוגרת. אחר, נישמענה מן הדא: האב פוסק על ידי בתו לא אשה על ידי בתה לא אח ע"י אחותו. כל שכן אחר. אף למדת הדין כן=דיני ממונות תן בתך לפלוני ואני אתן לך כך וכך. קח=מכור שדה פלוני ואני נותן לך כך וכך חייב ליתן מדין ערב

כיני מתניתא שלא הוסיף לה אלא בשביל חיבת לילה הראשון שבעל. בעל, גירשה והחזירה, ול"א "פנים חדשות" עדיין חיבת לילה הראשון קיימת. בעל, מת ונפלה לפני יבם. עדיין חיבת לילה הראשון קיימת ומשלם הכל

רבי יעקב בר אחא ר' אלכסא בשם חזקיה הלכה כר' אלעזר בן עזריה שאמר נתאלמנו או נתגרשו מן האירוסין, גובה מאתים, מן הנישואין גובה את הכל. ר' חנניה אמר הלכה כרבי אלעזר בן עזריה. אמר אביי אמרו לר' חנניה, צא וקרא! רבי יונה ר' זעירא בשם רבי יונתן אמר הלכה כר' אלעזר בן עזריה. ר' יוסא בר זעירא בשם ר' יונתן אמר אין הלכה כרבי אלעזר בן עזריה. אמר רבי יוסי סימן היה לן דחזקיה ורבי יונתן שניהן אמרו דבר אחד. דאזלי בתר אומדנא דתני מי שהלך בנו למדינת הים ושמע עליו שמת ועמד וכתב כל נכסיו לאחר ואחר כך בא בנו מתנתו קיימת. ר' שמעון בן מנסיא אומר אין מתנתו קיימת. שאילו היה יודע שבנו קיים לא היה כותבן. ומר רבי יעקב בר אחא הלכה כרבי אלעזר בן עזריה והיא דראב"ע והיא דר"ש בן מנסיא. ומר רבי ינאי אמר לרבי חנניה צאי קרא.=אין הלכה כראב"ע וא"ר יוסי בר זעירא בשם ר' יונתן הלכה כר"א בן עזריה. וכן נפק עובדא כרבי לעזר בן עזריה:

הלכה ב משנה רבי יהודה אומר: רצה כותב לבתולה שטר של מאתים, והיא כותבת לו התקבלתי ממך מנה. ולאמנה מנה, והיא כותבת לו התקבלתי ממך חמשים זוז.

ר' מאיר אומר: כל הפוחת לבתולה ממאתים, ולאמנה ממנה הרי זו בעילת זנות:

גמרא מיסבר סבר רבי יהודה אין פוחתין לבתולה ממנה ולאמנה מחמשים זוז.

ויכתוב כן משעה ראשונה! למה התיר ר"י דווקא ע"י "שובר"? אלא בפוחת והולך. ע"י שובר דווקא ויכתוב שנתקבלתי ממך כך וכך! ל"ד 100/50 אשכח תני בר קפרא שנתקבלתי ממך כך וכך

אמר רבי יוחנן לא אמר ר' יודה אלא בסוף, אבל בתחילה אף רבי יודה מודה. אסור לכתוב שובר, רק "בסוף"

אין הוא בתחילה ואין הוא בסוף? חברייא בשם רבי יוחנן עד שלא בעל, ומשבעל. ר' זעירא בשם רבי יוחנן עד שלא כנס, ומשכנס.

לא בעל, וגירשה והחזירה? מה הדין? היא בתחלה היא בסוף ויכולה לכתוב

ואי זו היא אשה ואי זו היא פילגש? ר' מאיר אומר אשה יש לה כתובה. פילגש, אין לה כתובה. רבי יודה אומר אחת זו ואחת זו יש לה כתובה, אשה יש לה כתובה ותנאי כתובה פילגש יש לה כתובה ואין לה תנאי כתובה

רבי יודה בשם רב זו דברי רבי מאיר ורבי יהודה שא"א לעקור כתובה אבל דברי חכמים נושא אדם אשה ומתנה עמה על מנת שלא לזונה ולפרנסה ולא עוד אלא שתהא זונתו ומפרנסתו ומלמדתו תורה. מעשה ברבי יהושע בנו של ר"ע שנשא אשה והתנה על מנת שלא

לזון ושלא לפרנס, ולא עוד אלא שתהא זונתו ומפרנסתו ומלמדתו תורה וכיון שבא שני רעבון וחלקו הנכסים ביניהן, התחילה קובלת צועקת עליו לחכמי ישראל. אמר להן היא נאמנת עלי יותר מן הכל! מה שהיה התנאי אמרה להן בודאי כך התניתי עמו, אין אחר קניין כלום:

הלכה ג משנה נותנין לבתולה שנים עשר חדש, משתבעה הבעל, לפרנס את עצמה. וכשם שנותנין לאשה כך נותנין לאיש לפרנס את עצמו. ולא למנה שלשים יום.

הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה. רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה. רבי עקיבה אומר מחצה חולין ומחצה תרומה:

גמרא תני הבגר כשעה שנים עשר חדש. אמר רבי הילא תני תמן נותנין לבגר שנים עשר חדש, ונותנין לה קידושין, קס"ד ש"נותנין לבגר 12 חודש משעת הקיד" ואלמנה שלשים יום.

תנינן נותנין לבתולה שנים עשר חדש, ואת אמר הכין?! רבי אבין בשם רבי הילא לאחר בוגרה שנים עשר חדש, נותנין לה קידושין שלשים יום אים היא כבר בוגרת 12 חדשים, נותנין לה רק 30 יום משעת קידו'

עשת שנים עשר חדש לפני הראשון, ואח"כ בא השני מת הראשון אמר לה לא כבר הימתנת! יכולה היא לומר חביתו עלי מן הראשון! אתה חביב ואני רוצה עוד 12 חודש! הוא אלמון והיא בתולה והוא בעא מיסב, האלמון "מוכן" ולא היא יכולה היא לומר חיבתו עלי מן הבחור! הוא בחור והיא אלמנה והיא בעיא מיסב, יכול הוא מימר חיבתה עלי יותר מבתולה! ונותנין לו היא קטנה ורוצה להגדיל, שומעין לה.

הגיע זמן אחר 12 חודש ולא נישאו אוכלות משלו ואינם אוכלות בתרומה??? כמשנה אחרונה מתו בעליהן, וזקוקה לייבום אוכלות משלו ואוכלות בתרומה. אמר שמואל אחוי דרבי ברכיה והוא ששלם הזמן בד'. יום רביעי (בתולה ניסת) ששלם הזמן בג' בה' מה הדין? ר' חמא בר עוקבא בשם רבי יסוי בי רבי חנינה ולוי תריהון אמרין נעשה כמי שחבשוהו סופרים כיון שאסור לישא עד שיבא יום ד' (ואינו חייב במזונות עד שיבא יום ד')

אמר רבי יהושע בן לוי אם היתה עיכובה מחמתו ניזונת משלו.

תני רבי טרפון אומר: נותנין לה הכל תרומה שהתרומה מצויה בכל מקום. רבי עקיבה אומר מחצה חולין ומחצה תרומה שהנשים מצויות לטמא טהרות. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר כל מקום שהזכיר תרומה, נותנין לה כפליים בחולין:

הלכה ד משנה היבם אינו מאכיל בתרומה, עשתה ששה חדשים בפני הבעל, וששה חדשים בפני היבם, ואפילו כולם בפני הבעל, חסר יום אחד בפני היבם, אינה אוכלת בתרומה

זו משנה ראשונה. ב"ד של אחריהן אמרו, אין האשה אוכלת בתרומה עד שתיכנס לחופה:

גמרא אמר רבי ירמיה תני תמן היבמה כל שלשה חדשים ניזונת משל בעלה. עמד יבמה בדין ונתחייב לחלוץ/לייבם וברח, ניזונת משלו. חלה, כמי שברח דמי. והלך לו למדינת הים, כמי שברח.

אלמנה שאמרה הרי אני מיגדת ממשיכה אלמנותי בבית בעלי, שומעין לה.

רבי יוסי בשם ר' הילא האומר איני חולץ רוצה לייבם והיא אינה רוצה, כאילו אומר איני מגרש. וחייב במזונות אמר ר' זבדא הורי ר' יצחק האומר איני חולץ כאומר איני מגרש

עשת ששה חדשים לפני הבעל וששה חדשים בפני היבם, אינה אוכלת בתרומה. ולא סוף דבר ששה חדשים לפני היבם, אלא אפילו כולם בפני היבם, חסר יום אחד, אינה אוכלת בתרומה.???הא

12 חדשים לפני היבם, שפ"ד

מתניתיי לא כמשנה הראשונה ולא כמשנה האחרונה אלא כמשנה האמצעית. דתני בראשונה היו אומרים ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה דהוון דרשין (ויקרא כב) וכהן כי יקנה נפש קניין כספו. דלא כן, מה בין קונה אשה ובין קונה שפחה? חזרו לומר לאחר שנים עשר חדש לכשיתחייב במזונותיה. בית דין של אחרון אמרו לעולם אין האשה אוכלת בתרומה עד שתיכנס לחופה

וכבר שלח ר' יוחנן בן בג בג אצל רבי יהודה בן בתירה לנציבין אמרו משמך שארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה? שלח אצלו ואמר לו ריב"ב לר"י בן בגבג מוחזק הייתי בך שאתה בקי בסיתרי תורה אפילו לדרוש בקל וחומר אין אתה יודע! מה אם שפחה כנענית שאין הביאה קונה אותה להאכילה בתרומה, הכסף קונה אותה להאכילה בתרומה. אשה שהביאה קונה אותה להאכילה בתרומה, אינו דין שיהא הכסף קונה אותה להאכילה בתרומה!! ומה אעשה והן אמרו לעולם אין האשה אוכלת בתרומה עד שתיכנס לחופה וסמכו להן מקרא כמה שנאמר (במדבר יח) כל טהור בביתך יאכלנו

אמר רבי יודן הרי זה קל וחומר שיש עליו תשובה. דו יכיל מימר ליה לא אם אמרת בשפחה כנענית שהיא נקנית בחזקה, תאמר בזו שאינה נקנית בחזקה. וכל ק"ו שיש עליו תשובה בטל ק"ו:

הלכה משנה המקדיש מעשה ידי אשתו הרי זו עושה ואוכלת.

המותר, רבי מאיר אומר הקדש. ר"י הסנדלר אומר חולין:

גמרא ר' מאיר אומר הקדש = כשלו. ורבי יוחנן הסנדלר אומר חולין, כשלה.???

ס"ל מותר תחת מזונות-מע"י תחת מזונות ר' שמעון בן לקיש אומר במותר מה' סלעים פליגין. תיפתר לה במעלה לה מזונות ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה, ותנינן אם אין נותנין לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה. על כן "עושה ואוכלת". אבל ה"מותר" שפיר יכול להקדיש, כיון שמעלה לה מזונות. ולריו"ח הסנדלר לא, משום דשב"ל. רבי יוחנן אמר במותר אחר מיתה פליגין. דו אמר, בשאינו מעלה לה מזונות. וגם אינו נותן מעה כסף. ומחיים הכל שלה אבל אם מעלה לה מזונות, דברי הכל קדשו המותר

אמר רבי זעירא תני תמן מסייע ליה לרבי יוחנן: במה דברים אמורים בשאינו מעלה לה מזונות אבל אם היה מעלה לה מזונות דברי הכל קדשו.

ואין כל מה שיש לאשה משועבד לאיש לאכילת פירות?! כ מ"ט דריו"ח אליבא דריו"ח, למה א"י להקדיש מותר מעש"י לאחר מיתה? רבי שמואל בר רב יצחק אמר מעשה ידים ביניהון. ר' מאיר אומר מעשה ידים ראויין לקדש משעה ראשונה, ר' יוחנן הסנדלר אומר אין מעשה ידים ראויים לקדש משעה ראשונה. = אין אדם מקדיש דבשב"ל

"מה שאירש מאבא היום מכור לך" "מה שאעלה במצודתי היום מכור לך" דבריו קיימין. ר' אבהו בשם רבי יוחנן בלוה לתכריכי אביו. והוא שיהא חולה אביו או מסוכן. ברישא רבי אבהו בשם רבי יוחנן והוא שתהא מצודה פרושה בפניו בסיפא ומר רבי אבהו בשם רבי יוחנן אף לקודש לא קדשו בתרי גוויי למה? מפני המחלוקת ר' מאיר ור' יוחנן הסנדלר? אומר, שנייא היא הקדש מצודה שאינה מצויה. עשו "הקדש" "כמצודה שאינו פרושה" ולכו"ע אינו יכול, דלא תיקנו רק לכבוד המת

א"ר יוסי לרבי יעקב בר אחא : נהיר האתה זוכר דהויתון אמרין את ורבי ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש, מאן תני הקדש מצודה שאינה מצויה? מחלוקת רבי מאיר ור' יוחנן הסנדלר. הוי דעיון דעיון אית ליה לר"ש בן לקיש??? דעות דיעות אליבא דר"ל (לחד דיעה, אף ר"מ מודה שיכול להקדיש לאחר מיתה. ולאידך, לר"מ, אינו יכול להקדיש??? אליבא דר"ל פליגי בזה ר"מ וריו"ח

רבי ירמיה בעא, המקדיש מעשה ידי עבדו והיה צייד, מהו? נישמענה מן הדא : המקדיש את "עבדו" הוא קודש, ומעשה ידיו חולין. "מעשה ידי עבדו" הוא חולין, ומעשה ידיו הקדש

א"ר יוחנן הקוטע ידי עבדו של חבירו, רבו נוטל נזקו צערו בושתו ופגמו, והלה העבד יצא ויתפרנס בצדקה. והא תני המקדיש את עבדו, יוצא הוא לפרנסה מתוכן = עושה ואוכל והשאר קודש! ולא אמרי' ייזון מצדקה! אמר רבי בא בר ממל, לא עלתה דעתו שימות ??? יותר מן העבדים (ותירוץ על מקדיש—שלא עלתה ע"ד שימות עבדו). לא כן אמר רבי יוחנן הקוטע ידי עבדו של חבירו רבו נוטל נזקו צערו בושתו ופגמו והלה יצא ויתפרנס בצדקה! רבנין דקסרין בשם רבי אחא מצווין ישראל לפרנס קיטעין אפילו עבדים אבל אינם מצווין לפרנס עבד ברי, להכי עושה ואוכל

ר' יוחנן מן כל מה דהוה אכיל יהיב לעבדיה, והוה קרי עלוהי (איוב לא) הלא בבטן עושני עשהו ויכוננו ברחם אחד :

הלכה ו משנה אילו מלאכות שהאשה עושה לבעלה : טוחנת ואופה ומכבסת ומבשלת ומיניקה את בנה ומצעת המיטה

ועושה בצמר

הכניסה לו שפחה אחת לא טוחנת ולא אופה ולא מכבסת

שתים אינה מבשלת ולא מיניקה את בנה

שלש אינה מצעת את המטה

רבי אליעזר אומר אפילו הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות בצמר שהבטלה מביאה לידי זימה רבן שמעון בן גמליאל אומר אף המדיר את אשתו מלעשות מלאכה יוציא ויתן כתובה שהבטלה מביאה לידי שיעמום:

גמרא תני שבעה גופי מלאכות מנו והשאר לא צרכו חכמים למנותן.

מניקה את בנה. אמר רבי חגי לא אמר אלא בנה הא תאומים לא!! ולמה אמר בנה? שלא תיניק בן חבירתה כהדין דתני אין האיש כופף את אשתו שתניק בנו של חבירו ולא האשה כופה את בעלה שתניק בן חבירתה. נדרה שלא להניק את בנה ב"ש אומרים שומטין את הדד מתוך פיו. וב"ה אומרים כופין אותה. נתגרשה אין כופין אותה. במה דברים אמורים? בזמן שאינו מכירה, ^{התינוק אינו מכיר האם} אבל אם היה מכירה כופין אותה ונותנין לה שכרה שתניק את בנה. כמה יהא לו ויהא מכירה? ר' ירמיה בשם רב: שלשה חדשים, והוה רבי זעירא מסתכל ביה, אמר ליה מה את מסתכל ביי? נימר לך מן ההיא דשמואל, דאמר שמואל שלשה ימים? שמואל כדעתיה שמואל אמר חכים אנא לחייתא דילדין לי. ^{אני זוכר מיילדת שלי} ר' יהושע בן לוי אמר חכים אנא לגזורה דגזרין ^{המוהל} לי ר' יוחנן אמר חכים אנא לנשייא דצבתין עם אימא ^{נשים שנתחברו לאמי}

תני: יונק התינוק והולך עד עשרים וארבעה חדשים. מיכן והילך כיונק שקץ דברי ר' אליעזר. ורבי יהושע אומר יונק והולך אפילו ארבע וחמש שנים. פירש, אין מחזירין אותו. עד איכן? ר' יעקב בר אחא רבי ירמיה בשם רב מעת לעת רבי חזקיה ר' אבהו בשם רב מעת לעת רבי חזקיה ר' אבהו בשם רבי יהושע בן לוי שלשה ימים

מעט לעת. תני מעט לעת. ר' חזקיה רבה במה דברים אמורים בזמן שפירש מתוך בוריו אבל אם פירש מתוך חוליו מחזירין אותו מיד. בשאינו של סכנה אבל אם היה של סכנה אפי' לאחר כמה ימים מחזירין אותו.

הכניסה. אמר רבי שמואל בר רב יצחק לא סוף דבר הכניסה אלא אפילו היא ראויה להכניס. ^{אשה עשירה} כהדא דתני אשתו עולה עמו אבל לא יורדת עמו. אלמנה ובניה יורדין אבל לא עולין. הפועלין עולין אבל לא יורדין. הבת מקבל לזון בת אשתו לא עולה ולא יורדת.

ותכניס שפחה לכל הדברים? אמר רבי חייה בר יודה מפני חיים של שפחה. ^{א"א שתעשה כ"כ}

אמר רבי בון על ידי שהדברים הללו ^{טוחנת וכו'} של ביזיון, לפיכך תלו אותן בשפחה

אמר רבי יודה בי ר' בון שאין דרך האשה להיות יושבת בטילה בתוך ביתו

רב הונא אמר אפילו הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות לו דברים של יחיד. מהו דברים של יחיד? סכת לו את גופו ומרחצת לו את רגליו ומוזגת לו את הכוס. למה משום שהיא חייבת לעשות לו או משום שאין ראויין להשתמש בשפחה? ^{משום צניעות} מה נפק מן ביניהון? הכניסה לו עבדים. אין תימר משום שאין ראויין להשתמש בשפחה, הרי הכניסה לו עבדים! הוי לית טעמא ^{אלא} משום שהיא חייבת לו

ר' אבודימא בצפרין בעי קומי ר' מנא, לא מסתברא משום שהיא חייבת לו?! אמר לו אוף אנא סבר כן.

ותני כן : כופה לעשות בצמר אבל לא בפשתן מפני שהיא מסרחת
את הפה ומשלבקת את השפיות : makes the mouth sore, & blisters the lips:

הלכה ז משנה המדיר את אשתו מתשמיש המיטה בית שמאי
אומרים שתי שבתות. ובית הלל אומרים שבת אחת.

התלמידים יוצאין ללמוד תורה שלא ברשות שלושים יום הפועלים
שבת אחת העונה האמורה בתורה הטיילין בכל יום הפועלים
שתיים בשבת החמרים אחד בשבת הגמלין אחד לשלשים יום
הספנין אחד לששה חדשים דברי רבי אליעזר :

גמרא בית שמאי אומרים שתי שבתות כימי לידת נקיבה ובית
הלל אומרים שבת אחד כימי לידת זכר או כימי נדתה :

התלמידים יוצאין לתלמוד תורה שלא ברשות בתייהן שלשים יום.
הא ברשות בתייהן אפילו כמה.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן (מלכים א ה) וישלחם לבנונה
עשרת אלפים בחדש. אמר רבי אבין חיבב הקב"ה פרייה ורביה
יותר מבית המקדש מאי טעמא חדש יהיו בלבנון ושנים חדשים
בביתו

רב אמר (דברי הימים א כז) הבאה והיוצאת חדש בחדש לכל חדשי
השנה

הכא במדיר את אשתו את אמר שבת אחד, וכא עונת פועלים את אמר פעמיים
בשבת!! תני בר קפרא הפועלין יוצאין למלאכתן שלא ברשות
בתייהן שבת אחת.

העונה האמורה בתורה. אית תניי תני שאר- זה דרך ארץ עונה-
זה המזון. אית תניי תני עונה- זה דרך ארץ, שאר- זה המזון. מאן

דמר שאר זה דרך ארץ (ויקרא יח) איש איש אל כל שאר בשרו. עונה זה המזון (דברים ח) ויענך וירעיבך. מאן דמר שאר זה המזון (תהלים עח) וימטר עליהם כעפר שאר. עונה זה דרך ארץ (בראשית לא) אם תענה את בנותי זה דרך ארץ.

ר' ליעזר בן יעקב פתר קרייה שארה כסותה, שתהא הכסות לפי השאר. ^{הבשר} שלא יתן לה את הילדה לזקינה ולא את הזקינה לילדה. כסותה ועונתה שתהא הכסות לפי העונה שלא יתן של קייץ בימות הגשמים ולא של גשמים בקייץ. מנא לה מזון? מה אם דברים שאין בהן קיום נפש ^{כגון כסות} אינו רשאי לימנע ממנה, דברים שהן קיום נפש, לא כל שכן!! מנא לה עונה? ^{תשמיש} מה אם דברים עד שלא נישאת לכאן משעה ראשונה, אינו רשאי לימנע ממנה דברים. שנישאת לכאן משעה ראשונה, לא כל שכן!!

ממנחה ששלח יעקב אבינו לעשו אחיו, למד רבי אליעזר. ששילח לו כדרך הארץ (בראשית לב) עזים מאתים ותיישים עשרים- חד לעשרה. רחלים מאתים ואילים עשרים- חד לעשרה. גמלים מיניקות ובניהם שלשים אמר ר' ברכיה הן על ידי שהוא צנוע בתשמישו לפיכך לא פירסמו הכתוב. פרות ארבעים ופרים עשרה- חד לארבע, דאינון לעיי. אתונות עשרים ועיירים עשרה- חד לתרי, דאינון לעיי. ^{שהן עובדות הרבה}

רבי ירמיה בעא אילין תלמידי חכמים לא מסתברא דלא כאספון עונת ת"ח כספנים ^{שהם עמלים בתורה} שהן יגיעין יותר

{ רב אמר אוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת בלשון נקייה }

הלכה ח משנה המורדת על בעלה, פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת=לכל שבוע רבי יהודה אומר: שבעה טרפעיקין=חצי דינר. עד

מתי הוא פוחת? עד כנגד כתובתה. רבי יוסי אומר: לעולם הוא פוחת והולך, שאם תפול לה ירושה ממקום אחר יגבה אותה ממנה

וכן המורד על אשתו מוסיף לה על כתובתה שלשה דינרין בשבת רבי יהודה אומר שלשה טרפיקין:

גמרא הכא את מר שבעה, והכא את מר שלשה?! אמר רבי יוסי בר חנינה היא על ידי שהיא חייבת לו שבע הוא פוחת ממנה שבע. והוא על ידי שהוא חייב לה שלשה שאר כסות ועונה הוא מוסיף לה שלשה. הגע עצמך שהכניסה לו עבדים הרי אינה חייבת לו כלום. הגע עצמך שהתנה עמה לא שאר ולא כסות ולא עונה הרי אינו חייב לה כלום. מאי כדון? כיי דמר רבי יוחנן צערו של איש מרובה יותר מן האשה. הדא הוא דכתיב (שופטים טז) ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו. מהו ותאלצהו? אמר רבי יצחק בר לעזר שהיתה שומטת עצמה מתחתיו. ותקצר נפשו למות הוא קצרה נפשו למות. היא לא קצרה נפשה למות. ויש אומרים שהיתה עושה צורכה באחרים, כ"ש דתבע.!!!

???דאמר רב נחמן בשם רב נחמן האבר הזה שבאדם הרעיבתו השביעתו. השביעתו הרעיבתו

וכרבי אליעזר דס"ל שיעור עונות ארוכות עד כמה הוא פוחת? נשמעינה מן הדא: תני רבי חייה, ארוסה וחולה נדה ושומרת יבם, כותבין לה איגרת מרד על כתובתה. מה אנן קיימין? אם בשמרדה עליו והיא נדה, התורה המרדתה עליו! אלא כן אנן קיימין, שמרדה עליו עד שלא באת נידה, ובאת לנידה הרי אינה ראויה למרוד ואת אמר כותבין, וכא פוחת כיון שאין לו פת בסלו

מה מיפחות מפרא פרנון נכסי צאן-ברזל דידה? נישמענה מן הדא: רבי יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שמא תפול לה ירושה ממקום

אחר ויחזור ויגבה ממנה. לא אמר אלא ירושה דבר שאינו מצוי,
הדא אמרה אפילו לפחות מפרא פרנון דידה פוחת.

ר"ז בשם שמואל כותבין איגרת מרד על הארוסה, ואין כותבין
איגרת מרד על שומרת יבם. והתני רבי חייה נידה וחולה ארוסה
ושומרת יבם כותבין לה איגרת מרד על כתובתה! כאן כמשנה
הראשונה כאן כמשנה האחרונה. משנה ראשונה מצוות ייבום קודמת למצוות חליצה, כותבין.

אמר רבי יוסי בר בון אפילו תימר כן כמשנה אחרונה. בית דין
שאחריהן מתירין בה ארבע שבתות והיא שוברת כתובתה ויוצאה
לאחר התראה 4 שבועות, לכו"ע הוי מורדת

רבי חנינה בשם רבי ישמעאל בי רבי יסא: היוצאה משם שם רע
אין לה בליות. מורדת יש לה.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: המורדת והיוצאת משם שם רע
אין לה לא מזונות ולא בליות.

אמר רבי יוסה: אילין דכתבין "אין שנא אין שנאת" תניי ממון
ותניין קיים: ???אים מחמת שנאה שלו או שלה לעולם תהא לה כתובה

הלכה ט משנה המשרה את אשתו על ידי שליש לא יפחות לה
מקביים חטים או מארבעת קבין שעורין

אמר רבי יוסי: לא פסק שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך
לאדום:

גמרא מהו סמוך לאדום? לדרומה:

הלכה י משנה ונותן לה חצי קב קיטנית וחצי לוג שמן וקב
גרוגרות או מנה דבילה. ואם אין לו פוסק לעומתן פירות ממקום
אחר. ונותנין לה מיטה ומפץ. ואם אין לו מיטה, מפץ מחצלת.

ונותנין לה כפה לראשה וחגור למתניה ומנעל ממועד למועד וכלים של חמשים זוז משנה לשנה. ואין נותנין לה לא חדשים בימות החמה ולא שחקים בימות הגשמים אבל נותנין לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים והיא מתכסה בלאותיהן בימות החמה והשחקין שלה:

גמרא אמר רבי מנא: מנה וארבע ריטלין מנה+4 ליטרין

נותן לה כר נר ופתילה כוס וחבית וקדירה

רבי יוסי אמר כר אין לה שאין נשי העניים ישנות על הכר

רבי חייה בשם רבי יוחנן הותירה מזונות, שלו. הותירה בליות, שלה. הדא דתימר באשת איש. אבל באלמנה בין שהותירה מזונות בין שהותירה בליות, שלה:

הלכה יא משנה נותנין לה מעה כסף לצרכיה, ואוכלת עמו לילי שבת.

ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה.

ומה היא עושה לו? משקל חמש סלעים שתי ביהודה שהן י סלעים בגליל. או משקל עשר סלעים ערב ביהודה שהן עשרים סלעים בגליל

ואם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה

במה דברים אמורים? בעני שבישראל אבל במכובד שבישראל הכל לפי כבודו:

גמרא דברים אמורים לשון נקי אוכלת=תשמיש—דברי רב

שמעון בר בא בשם ר' יוחנן אכילה ממש. על דעתיה דרב אוכלת משלה. בליל שבת, והוא חייב רק בעונה על דעתיה דרבי יוחנן אוכלת משלו

יין אין לה, שאין עניות ישראל שותות יין. ועשירות שותות!! והתני מעשה במרתא בת בייתוס שפסקו לה חכמים סאתים יין בכל יום! אלמא עשירות שותות ובית דין פוסקין יין?! א"ר חייה בר אדא על שום (הושע ד) זנות יין ותירוש יקח לב. והא תנינן אם היתה מניקה, פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה. מהו מוסיף? רבי יהושע בן לוי אמר יין שהוא מרבה את החלב. רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי יוחנן אף לתבשילה פסקו. אף על פי כן קיללה אותן ואמרה להן כך תתנו לבנותיכם אמר ר' אחא וענינו אחריה אמן

א"ר אלעזר בר צדוק אראה בנחמה אם לא ראיתיה מלקטת שעורים מבין טלפי סוסים בעכו וקראתי עליה הפסוק הזה (דברים כח) הרכה בך והענוגה וגו' (שיר השירים א) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן וגו'

והתני מעשה במרים בתו של שמעון בן גוריון שפסקו לה חכמים בחמש מאות דינר קופה בשמים בכל יום, ולא היתה אלא שומרת יבם אע"פ כן קיללה אותן ואמרה להן ככה תתנו לבנותיכם. א"ר אחא וענינו אחריה אמן

א"ר אלעזר בר צדוק אראה בנחמה אם לא ראיתיה קשורה בשערה בזנב הסוס בעכו וקראתי עליה הפסוק הזה (דברים כח) הרכה בך והענוגה כו' :

מסכת כתובות פרק ו

הלכה א משנה מציאה האשה ומעשה ידיה, של בעלה. וירושתה, הוא אוכל פירות בחייה. בושתה ופגמה שלה.

רבי יהודה בן בתירה אומר: בזמן שהן בסתר, לה שני חלקים ולו אחד. ובזמן שהן בגלוי, לו שני חלקים ולה אחד. שלו- נותנין לו מיד. ושלה- ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות:

גמרא רבי חזקיה בשם רבי אימי איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, חד אמר דברי הכל, וחרנא אמר במחלוקת, ולא ידענא מאן אמר דא, ומאן אמר דא. מסתברא דרבי שמעון בן לקיש הוא דו אמר במחלוקת. דו פתר לה במעלה לה מזונות ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה ותנינן ואם אינו נותן לה מעה כסף לצרכיה מעשה ידיה שלה. מעשה ידיים שהן כמציאה. מותר מעי'?? אתא רבי יעקב בר אימי בשם רבי שמעון בן לקיש דברי הכל היא. הווי דעוון דעוון=דעות דעות אית לרבי שמעון בן לקיש? כ"ס"ל כריו"ח דאים מעלה לה מזונות, לכו"ע—ריוח"ס ור"מ—יש לו המותר=מציאה]

לעיל 4: 5 פליגי תנאי, ור"ל מוקי לה במעלה מזונות, ולא מעה כסף---לריו"ח הסנדלר אין לו זכות ל"מותר", וה"ה שאין לו זכות למציאה כלל! שלא אמרו "כל מה שזכתה אשה זכה בעלה", רק "תיקנו" זה כנגד זה. לריו"ח שם, אים מעלה לה מזונות, וודאי אף המותר שלו—כיון שמספק דבר העיקרי, (ומוקי פלוגתייהו במילתא אחריתי עיי"ש) כבר יש לו "הכל", ולפי זה אתיא מתניתין כדברי הכל (כר"מ וכריו"ח הסנדלר)

למי נצרכה? מילתא דירושה לרבי מאיר. אף על גב דלרבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו זכתה האשה זכה בעלה מודה שאין עליה אלא אכילת פירות בלבד

תמן תנינן מציאת בנו ובתו הקטנים ועבדו ושפחתו הכנענים ומציאת אשתו הרי אילו שלו, שהוא יכול לשנותן למלאכה אחרת. מה טעמא אמרין מציאת בנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העברים הרי אילו שלהן? שאינו יכול לשנותן למלאכה אחרת. ואת אמר מציאתה שלו! הרי א"י לשנותה למלאכה אחרת! אמר רבי יוחנן טעם אחר יש באשה. מהו טעם אחר באשה? אמר רבי חגי מפני קטטה. ר'

יוסי לא אמר כן, אלא שלא תהא מברחת משל בעלה ואומרת
מציאה מצאתי. הגע עצמך שנתן לה אחר מתנה הרי יכולה להבריח באופן זה!
קול יוצא למתנה ויראה לשקר ואין קול יוצא למציאה. הגע עצמך
שמצאה בעדים, נימא שיהא שלה! זו מפני זו גזרו

אמר רבי יוחנן בשאין טפולין לאביהן, גדול הסמוך, ה"ה כקטן אבל אם היו
טפולין לאביהן מציאתן שלו

הורי ר' יצחק בהן דמשביק אינתתיה ולא ממרק לה פורנא, מי שמגרש
אשתו ולא פרע כתובתה שהוא מעלה לה מזונות עד שעה שהוא ממרקה

ר' רדיפה ר' אחא בשם ר' בון בר כהנא דלא מחסד לה אינו מביישה??? לכך
נוטל בגלוי ב חלקים, כדי שלא יבייש אותה

בסתר למה נוטל? מפני צערו שמצטער עמה:

הלכה ב משנה הפוסק מעות לחתנו נדוניא לצורך בתו ומת חתנו. אמרו
חכמים יכול הוא שיאמר: לאחיך הייתי רוצה ליתן ולך אי אפשי
ליתן!

גמרא ולא דברים שהן קונין באמירה הן?! וכבר זכה חתנו, והיבם יורש! תני בר
קפרא פוסק לשם כתובה על מנת לכנוס??? כיון שלא כנס, לא נתחייב

וכיני: הפוסק מעות לבתו קטנה, כופין אותו ליתן.

הא לגדולה, לא. אינו חייב ליתן, (קודם שכנס, יכול לחזור בו) אמר רבי אבון כופין
אותו ליתן גט: שלא תשב עגונה

הלכה ג משנה פסקה להכניס לו אלף דינר, הוא פוסק כנגדו
בחמשה עשר מנה. כנגד השום, אים הכניסה בגדים וכו' הוא פוסק פחות
חומש.

"שום מנה ושוה מנה", אים נכתב בזה הלשון "הבעל מתחייב לתת מנה, בשביל חפצי האשה ששום
"רק" מנה" **אין לו אלא מנה**. אין האשה מתחייבת להכניס יותר מחפצים השווים בדיוק מנה. אבל נכתב
סתם... **"שום במנה"**, היא נותנת חפצים שלשים וא' סלע ודינר. בארבע
מאות, היא נותנת חמש מאות. וכשהחתן פוסק הוא פוסק פחות
חומש:

גמרא מה ראו לומר בכספים אחד ומחצה, ובשום פחות חומש?
אמר רבי יוסי בן חנינה: שמין דעתה של אשה שהיא רוצה לכלות
את כליה ולפחות אותן חומש. שמין דעתו של איש רוצה לישא
וליתן בהן ולעשותן באחד ומחצה.

אמר רבי יוסה זאת אומרת שאין אדם רשאי למכור כלי אשתו. וע"כ
נפחתין חומש דלמא מעשה שהיה רבי חייה ורבי יסא ר' אימי סלקון לשומא
דברתה דרבי יוסי בן חנינה, אמרין ליה פחות חומש, וכופל. אמר
לון פוחת חומש ואינו כופל שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן הכניסה
לו זהב בשוייו ותני כן תקשיטין לעשותן דינר בא' ומחצה דינר
לעשותן תקשיטין בשוייהן רבי אחא בר פפא בעא קומי רבי אימי
הכניסה לו בהמה אמר ליה בשוייה הכניסה לו קרקע אמר ליה
בשוייה ואינו משתכר וגובה קרקע אין לו אלא אכילת פירות:

הלכה ד משנה פסקה להכניס לו כספים, סלעה נעשית ששה
דינר. החתן מתחייב 6 דינרים לכל סלע

והחתן מקבל עליו עשרה דינר לקופה של בשמים לכל מנה ומנה שהיא מכניסה

רשב"ג אומר הכל כמנהג המדינה:

גמרא פסקה להכניס לו בחמש מאות דינר שום, עשה אותו ארבע
מאות. הבעל מתחייב רק ב 400 לא עשה כן, אלא עשה אותו אלף, אם עשת
קיצותא, שומא והוכח לכל שאינם שווים כ"כ, ואפ"ה התנה, גובה האשה את הכל. ואם

לאו, לא עשת קיצותי' מיגרע חמשה דינר לכל סלע ואינו נוגע בתוספת אינו נותן
רק סלע, לכל 5 דינרין שהכניסה

פסקה להכניס לו חמש מאות דינר כספים עושה אותן שבע מאות
ומחצה. לא עשה כן אלא עשה אותן אלף, אם עשת קיצותא גובה
את הכל. ואם לאו, מיגרע ששה דינר לכל סלע ואינו נוגע בתוספת.

פסקה להכניס לו אלף זוז צריך לעשותן חמשה עשר מנה, לא עשה
כן אלא כתב לה שדה שוה בשנים עשר מנה תחת אלף זוז, אם
עשתה קיצותא גובה את הכל, כ מה שכתוב בשטר כתובה ואם לאו, אין פוחתין
לבתולה ממאתים ולא למנה ממנה???

????????????

הכא את מר מיגרע והכא את מר אינו מיגרע, כאן בנטלה מקצת
כאן בשלא נטלה מקצת אים נטלה קצת מהבלאות, מגרע חומש, אים לאו, לאו??????

הכא את מר נוגע בתוס' והכא את מר אינו נוגע בתוספת, תמן
הוסיף ולא פיחת ברם הכא פיחת ולא הוסיף אים הכניסה בגדים וגם כסף, יש
"פיחות" ותוספת, אבל כשיש רק כסף, אין לה תוספת שליש????

תניא בין בשום בין בכספים. בשום מה לפי מה שהוא פוחת, לפי
מה שהוא מוסיף, לפי מה שהיא מכנסת.????????

כיני מתניתא וקופת בשמים הכל מנה. אמר רבי יוחנן עשו הניית
בשמים כהניית כספים. שחייב הבעל להוסיף על שווים אמר רבי אבין עשו הניית
פריה ורביה שבאה ע"י קישוט בשמים כהניית כספים

כהדא תלמידוי דרבי יוסי סלקון לקדשין אשכחינון ערירין מתקוטטים
אמרון לון אתניתון ביניכון? אם התניתם ביניכם הרי יפה, ואם
לאו הכל כמנהג המדינה:

הלכה ה משנה המשיא את בתו סתם לא יפחות ^{האב} לה מחמשים זוז.

פסק ^{האב} להכניסה ערומה, וחייב הכסות על הבעל לא יאמר הבעל כשתבוא לביתי אכסנה בכסותי, אלא מכסה ועודה בבית אביה.

וכן המשיאין את היתומה לא יפחתו לה מחמשים זוז ואם יש בכיס מפרנסין אותה לפי כבודה:

גמרא רבי אבא מרי אחוי דרבי יוסי בעי, לא כן תני מניין אפילו אמר הריני עומד ערום ומכסה, אין אומרים לו שיעמוד ערום ויכסה, אלא מכסה בראוי לה. אינו מחוייב "לעמוד ערום" כדי לקיים דברו, אלמא אין הבעל מחוייב לקיים דבריו!! תמן אורחא דבר נשא מימר, הני לי מיקום ערטיליי ומכסייא איתתי. ברם הכא לכן התנה עמה מתחילה ^{האב} שלא יתן מאומה

כיני מתניתא וכן המפרנסין את היתומה. אמר רבי חנינא זאת אומרת שאומרים לפרנסין לגבאי צדקה ללוות. מן העשירים דו פתר לה, בשאין בכיס, לוויין עד חמשים. אבל אם יש בכיס, מוסיף. אמר רבי יוסי זאת אומרת שאין אומרים לפרנסין ללוות. דו פתר לה, בשיש בכיס, אבל אם אין בכיס, פוחת.

כהדא ילדה אתת ביומוי דרבי אמי ביקשה מעות לנשואין אמר ישתבוק למועדא. נעזוב המעות לצורך המועד אמר ליה רבי זעירא גרמית יפסוד? !היא עצמה תפסיד? !אלא יתכול! דמריה דמועדיא קיים "מי שעשה המועדים, קיים"!!!

ותייא דרבי חנינא, כרבי זעירה. ודרבי יוסי, כרבי אימי:

הלכה ו משנה יתומה שהשיאתה אמה ואחיה, וכתבו לה במאה או בחמשים זוז, שתכניס לבית בעלה יכולה היא משתגדיל להוציא מידם מה שראוי להינתן לה.

רבי יהודה אומר: אם השיא האב עצמו בחייו הבת הראשונה, יינתן לשנייה כדרך שנתן לראשונה. וחכמים אומרים פעמים שאדם עני והעשיר, או עשיר והעני. אלא שמין את הנכסין ונותנין לה:

גמרא כיני מתניתא אם השיא את הבת הראשונה יינתן וכו'. דברי חכמים- שפעמים שאדם משיא את בתו ונותן עליה מעות. ופעמים שאדם משיא את בתו ונוטל עליה מעות

רבי זעירה שאל לרב נחמן בר יעקב ולרב אמי בר פפי מאן תנא עישור נכסים? שלעולם נוטלת הבת עישור (כשניסת) אמר לו רבי זעירה בשם רב ירמיה עישור נכסים, כרבי.

בעון קומי רבי הרי שהיו עשר נקיבות וכן אם נטלה הראשונה עישור נכסים והשנייה עישור נכסין והשלישית והרביעית והחמישית וכן עד לעשירית אין כן לא נשתייר לבן כלום!! אמר להן הראשונה נוטלת עישור נכסין ויוצאה והשנייה נוטלת עישור נכסים מן המשתייר והשלישית מן המשתייר והרביעית מן המשתייר עד עשירית מן המשתייר. נמצאו הבנות נוטלות תרין חולקין פרא ציבחר והבן נוטל חד חולק ואוף ציבחר, starting with 100, each time one gets married, the new balance is .9 of the previous one, so we have $100 \times .9^{10} = 348.67$ ..for the sons

הרי שהיו שתי נקיבות ובן אחד, ונטלה הראשונה עישור נכסים, לא הספיקה השנייה ליטול עישור נכסים עד שמת הבן. ובאים שתי הבנות ליטול בתורת ירושה רבי חנינה סבר מימר השנייה נוטלת עישור נכסים, והשאר חולקות אותו בשוה. אמר ליה רבי יוחנן תמן בשלא היה להתפרנס, ברם הכא תמכור את השאר ותתפרנס ממנו. כיון שעכשיו תיטול בתורת ירושה, שוב בטלה "תקנה" ר' טבי בשם רבי יאשיה טעמא דרבי חנינה, אין=אים מן המשועבדין היא גובה, לא כל שכן ממה שלפניה!! עיי' כ"ל

זכות ליטול תחילה, עישור, ושוב תחלוק רבי יוחנן כדעתיה. דמר רבי זעירא, רבי יוחנן לא גבי. מאן גבי? רבי חנינה גבי.

רבי יסא איתפקד גביה מדל belongings דיתמין, והוה תמן יתמיין יתומות בעיין מפרנסא, אעול עובדא קומי רבי אלעזר וקומי רבי שמעון בר יקים, אמר רבי שמעון בר יקים לא מוטב שיתפרנסו משל אביהן ולא מן הצדקה! אמר ליה רבי אלעזר דבר שאילו יבוא לפני רבותינו ואין רבותינו נוגעין, ואנו עושין אותו מעשה? אמר רבי יוסי אנא יהיב לון, ואין קמון יתמי וערון, אנא יהיב לון. אים הבנים יערו, אפרע להם משלי! אפילו כן חמון ולא עירון ראו ולא עיררו!

רבי זעירא בעא קומי רבי יוסי היך עבדין עובדא? אמר ליה כרבי חנינה. וכן נפק עובדא כרבי חנינה.

רבי אבון בשם רבי הילא כששמין 1/10 רואין את הנכסין כאילו חריבין: desolate

הלכה ז משנה המשליש מעות לבתו, שיקח השליש לה שדה לכשתינשא והיא אומרת נאמן עלי בעלי, תן המעות לבעלי! יעשה שלישי מה שהושלש בידו, דברי ר"מ

אמר רבי יוסי וכי אינה אלא שדה אחת, והיא רוצה למוכרה, והרי היא מוכרה מעכשיו!

במה דברים אמורים? בגדולה אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום:

גמרא מתניתא בפסק מן האירוסין, אבל אם פסק מן הנישואין אף רבי מאיר מודי. שיינתנו לבעל השליש מן הנישואין שנתן לשליש אחר שכבר נשאה היא המחלוקת ולר"מ לא יינתן

האומר תנו לבניי שקל בשבת, והן ראויין ליטול סלע. נותנין להן סלע. "אל תתנו להן אלא שקל" נותנין להן שקל. ולמזון האשה והבנות, בין שאמר "תנו" בין שאמר "אל תתנו" נותנין להן שקל. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר, מאיר היה אומר, האומר תנו לבניי שקל בשבת, והן ראויין ליטול סלע, נותנין להן שקל, והשאר מתפרנס מן הצדקה. וחכמים אומרים גובין והולכין עד שיכלו הנכסים, והשאר יתפרנסו מן הצדקה.

ואים אמר "אים מתו, יירשו אחרים תחתיהם", בין אמר תנו בין אמר "אל תתנו" אין נותנין אלא שקל

אמר רבי יוסי הדא פשטה שאילתא, דחילפי אמרי, אייתיבון על גיף נהרא, דלא אפיקת מתנייה דרבי חייה רבא מן מתניתא, וירקוני לנהרא. מה הוה מימר? יעשה שליש מה שהושלש בידו.

ברייטא דלעיל—אל תתנו...--- כר"מ דמתניתין

מתו יירשו אחרים. לא כן אמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן כל הלשונות אדם מזכה חוץ מלשון ירושה! לית כאן ירתון אלא יטלון

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא, כאן במתנה איתפלגון, כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת, כתב לזה בלשון מתנה ולזה בלשון ירושה. אמר רבי אלעזר מכיון שזכה בו בלשון מתנה, זכה זה בלשון ירושה. אמר רבי יוחנן נראין דברים, בלשון מתנה, זכה. בלשון ירושה, לא זכה.

אמר רבי פינחס אתא עובדין קומי רבי ירמיה, מכיון דרבי אלעזר אמר אולפן, מפני השמועה ורבי יוחנן אמר "נראין", הלכה כרבי אלעזר.

אמר רבי שמואל לא רבי מאיר אמרה, ואינן נראות שמא כלום

היא?!! איך אפשר לפסוק כ"סתם מתניי" דמהני לזה במתנה ולזה בירושה, דילמא ר"מ הוא (דרישא ר"מ—דס"ל מצווה לקיים דה"מ)! [[כ אל תוכיח מבריתא דמהני, דהא מניר"מ היא]]

לא כן אמר רבי יסא בשם ר' יוחנן צמר הבכור שטרפו בטל ברוב.
ואייתי רבי חייה ציפורייתא קומי רבי אימי, ליטרא מעורבת
בשמונה ליטרין ולא הורי ליה. להתיר דמר רבי יסא, לא מתניתא היא?!
שאינו בטל ברוב! האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד, ידלק הבגד.
משער הנזיר ומפטר חמור בשק, ידלק השק

הדא מתניתא פליגא על רבי יוחנן: כתב בין בתחילה בין באמצע
בין בסוף בלי מתנה דבריו קיימין! אלמא מהני! תמן לזה בלי מתנה, ולזה
בלי ירושה. ברם הכא כתב בין... כל אחד ואחד בלשון מתנה, כל אחד
ואחד בלשון ירושה.

ר' חגיגי בעא קומי רבי יוסי, ואינו חב לאחרים?! כ כשלא אמר "אל תתנו"
איך נותנין סלע? אמר ליה בשאין שם אחין. ואינו חב לאחי אביו?! רבי
חנניה בריה דרבי הילל רוצה הוא בתקנת ביתו, יותר מקרוביו:

מסכת כתובות פרק ז

הלכה א משנה המדיר את אשתו מליהנות לו, עד שלשים יום
יעמיד לה פרנס, יותר מיכן יוציא ויתן כתובה

רבי יהודה אומר: בישראל, חדש אחד יקיים שנים יוציא ויתן
כתובה

בכהנת, שנים יקיים, שלשה יוציא ויתן כתובה:

גמרא תמן תנינן המדיר את אשתו מתשמיש המיטה שבוע אחד וכא
את מר הכין 30 יום! תמן במדירה מגופו, ברם הכא במדירה מנכסיו.

ויש אדם נודר שלא לפרוע את חובו?! איך חל הנדר הא משועבד לזונה! א"ר יוסי
בן חנינה מכיון שהוא עתיד לגרשה וליתן לה כתובה ולמעט
ממזונותיה, כמי שאין בו חוב. ותהא יושבת וממתנת, ואם גירש
הרי יפה, ואם לאו יעלה לה מזונות! כמאן דמר אין מזונות האשה
מדבר תורה. להכי חייל נדר

כהדא דתני אין בית דין פוסקין לאשה מזונות מדמי שביעית, דאסור
לפרוע חוב מדמי שביעית אבל ניזונת היא אצל בעלה בשביעית. ???ול"א דפטור הבעל
לגמרי מלזונה

ויעשו אותה כפועל שאינו שוה פרוטה? שמותר לפרוע לו מדמי שביעית פחות מש"פ
הדא אמרה שאין עושין אותה כפועל שאינו שוה פרוטה.

ויעמיד פרנס? כהדא איש פלוני מודר ממני הנייה ואיני יודע מה
אעשה יעמיד פרנס! רשות ביד האשה לומר אי איפשי להתרפנס
מאחר אלא מבעלי

והתנינן המשרה את אשתו על ידי שליש כאן בשקיבלה עליה וכאן
בשלא קיבלה עליה. אי בשלא קיבלה עליה אפילו יום אחד לא
יעמיד! מגלגלת עמו שלשים יום שמא ימצא פתח לנדרו

שמואל אמר במדירה שלשים יום, אבל במדירה לעולם, מיד יוציא
ויתן כתובה. רבי זעירא רבי אבינא בשם רב ואפילו במדירה
לעולם, מגלגלת עמו ל' יום שמא ימצא פתח לנדרו

אית תניי תני "ל' יום" ואית תניי תני "עד ל'" מאן דמר שלשים
מסייע לשמואל. ומאן דמר עד שלשים מסייע לרב

רבי יוסי אומר בכוהנות פליגין. יותר מיכן יוציא ויתן כתובה, בסוף שנים. רבי יהודה אומר: בישראל חדש אחד יקיים, ושנים יוציא ויתן כתובה. בסוף שנים. ובכהנת שנים יקיים שלשה יוציא ויתן כתובה. בתחילת שלש. ותני פליג בסוף שלשה דברי רבי מאיר לר"מ אינו חייב להוציא כהנת בכתובה, רק "בסוף" שלשה

אמר ליה רבי מנא, הן דלא תניתה פליגא את עבד ליה פליגא?! מה שלא הוזכר מח' אתה עושה מחלו!! אלא בישראל פליגין. יותר מיכן יוציא ויתן כתובה, בסוף שנים. ר' יודה אומר בישראל חדש אחד יקיים ושנים יוציא ויתן כתובה בתחילת שנים. ובכוהנות, שנים יקיים, שלשה יוציא ויתן כתובה, בסוף שלשה. ותני כן בסוף שלשה דברי הכל:

הלכה ב משנה המדיר את אשתו שלא תאכל באחד מכל מיני פירות יוציא ויתן כתובה. ר"י אומר: בישראל, חודש א' יקיים שנים יוציא ויתן כתובה. ובכהנת, שנים יקיים שלשה יוציא ויתן כתובה:

גמרא ויש אדם שמדיר את חבירו מחיים!?! can a person avow his fellow from life! אמר לה אם תאכלי מחפץ פלוני תהא אסורה מנכסיו, אכלה מאותו החפץ ותהא אסורה מנכסיו והני ראשון דפירקא! משנה א (יעמיד פרנס 30 יום!) אלא בשנדרה אשתו ושמע בעלה ולא היפר לה, וכמאן דמר הוא נתן אצבעו בין שיניה יוציא ויתן כתובה. אמר רבי חונה אפילו כמאן דמר היא נתנה אצבעו בין שיניה תצא שלא בכתובה, מודי במקניטה ונדרה: הכא מיירי שהבעל הקניטה, ועיי' נדרה

הלכה ג משנה המדיר את אשתו שלא תתקשט באחד מכל המינים יוציא ויתן כתובה.

רבי יוסי אומר בעניות שלא נתן קיצבה, אבל בעשירות שלשים יום:

גמרא רב הונא אמר כיני מתניתא בעניות שלא נתן קיצבה

עולא בר ישמעאל אמר בעניות שלא נתן קיצבה אבל אם נתן קיצבה אפילו עד עשר שנים מותר שאין שועל עפר פריין??? גומת עפר מת

נתן בר הושעיה אמר רבי יוחנן חוץ מן הרגל:

הלכה ד משנה המדיר את אשתו שלא תלך לבית אביה בזמן שהן עמה בעיר, חדש אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה. בזמן שהן בעיר אחרת, רגל אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה:

גמרא אמר רבי זעירא תני תמן: הדירה שלא תרחצי במרחץ, בכרכים שבת אחת, ובכפרים שתי שבתות. שלא תנעלי מנעל, בכפרים שלשה חדשים, ובכרכים מעת לעת.

ר' יוחנן אמר ברגל רדופין שנו. אי זהו רגל הרדופין? אמר ר' יוסי בי רבי בון זה רגל הראשון שאביה רודפה לבית בעלה: ע"כ "רגל אחד יקיים"

הלכה ה משנה המדיר את אשתו שלא תלך לבית אב או לבית המשתה יוציא ויתן כתובה מפני שנועל בפניה. ואם היה טוען משום דבר אחר רשאי. אם א"ל שתאמרי לפלוני מה שאמרתי לך או שתהיי ממלאה ומערה לאשפות יוציא ויתן כתובה:

גמרא הדירה שלא להשאיל נפה וכברה יוציא ויתן כתובה מפני שהוא משיאה שם רע בשכינותיה. וכן היא שנדרה שלא להשאיל נפה וכברה תצא שלא בכתובה מפני שהיא משיאתו שם רע על שכיניו. הדירה לא תלך לבית האב או לבית המשתה יוציא ויתן כתובה שלמחר מתה מוטל לפניה ואין ברייה משגחת עליה. וכן היא שנדרה שלא תלך לבית האב או לבית המשתה תצא שלא בכתובה שלמחר מתו מוטל לפניו ואין ברייה משגחת עליו. רבי מאיר אומר משום רבי עקיבה רבו (קהלת ז) טוב ללכת אל בית

אבל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו. מה תלמוד לומר והחי יתן אל לבו? אלא עבד דיעבדון עשה לאחרים כד"י שיעשו עמך.. ספוד דיספדון. קבור דיקברון. לווי דילוון .

אם היה טוען משום דבר אחר רשאי. משום שם רע. אמר לה על מנת שתאמרי לאיש פלוני מה שאמרת לי ביחיד או מה שאמרת לי ביחיד או שתהא ממלא ומערה לאשפות יוציא ויתן כתובה. תמן אמרין כגון מעשה ער. ורבנין דהכא אמרין דברים של בטלה: שתעשה דברים שתיראה כשוטה

הלכה ו משנה אילו יוצאות שלא בכתובה העוברת על דת משה ויהודית. ואי זו היא דת משה? מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו נידה ולא קוצה לו חלה ונודרת ואינה מקיימת

ואי זו היא דת יהודית? יוצאה וראשה פרוע וטווה בשוק ומדברת עם כל אדם אבא שאול אומר אף המקללת יולדיו בפניו רבי טרפון אומר אף הקולנית. אי זו היא הקולנית? כל שהיא מדברת בתוך ביתה ושכיניה שומעין את קולה:

גמרא וכולהון בעדים. פלוני עישר, פלוני ראה כיתמן, פלוני קצה חלתה, פלוני התיר את נדרה, בדקו כולהון ולא אשכחון. מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו נידה ואינה קוצה לו חלה ונודרת ואינה מקיימת. ניחא כולהון דאית לה בהון, נודרת ואינה מקיימת מה אית לה בהדיה? יכיל מימר אי איפשי אשה נדרית שהיא קוברת את בניה תני בשם רבי יודן בעון נדרים הבנים מתים דכתיב (ירמיהו ב) לשוא הכיתי את בניכם

וראשה פרוע- לחצר אמרו ק"ו למבוי. רבי חייה בשם רבי יוחנן היוצאה בקפלטין wig שלה אין בה משום ראשה פרוע. הדא דתימא לחצר אבל למבוי יש בה משום יוצאה וראשה פרוע. יש חצר שהוא

כמבוי ויש מבוי שהוא כחצר חצר שהרבים בוקעין בתוכה הרי הוא
כמבוי ומבוי שאין הרבים בוקעין בתוכו הרי הוא כחצר

אבא שאול אומר אף המקללת את וולדיו בפני יולדיו

ר"ט אומר אף הקולנית איזו היא הקולנית? שמואל אמר כל שהיא
מדברת ושכינותיה שומעות אותה. רב אמר כל שקולה הולך
ממיטה למיטה בשעת תשמיש ^{צועקת}

תני רבי חנין בשם רבי שמואל: אחד נשים שאמרו "אין להן
כתובה" ואחד נשים שאמרו "יוצאות שלא בכתובה" כגון היתומה
והשנייה והאיילנית לא שנו אלא כתובת מנה מאתים אלא אפילו
היתה כתובה של אלף דינר מאבדת. ונוטלת בליות ממה שיש
לפניה.

והיוצאה משום שם רע אין לה בליות. מהו נסב מן הפרא פרנון
דידה? נכסי מלוג שהכניסה רבי זעירא אמר נסבה. ר' הילא אמר לא נסבה.
רבי הילא עבד לה כמיתה. כמו שמתה האשה שהבעל יורש הכל

רבי הילא ר' יסא רבי בא בר כהן מטי בה בשם ר' חנינה בן
גמליאל: נשים שאמרו יוצאות שלא בכתובה לא שנו אלא כתובת
מנה מאתים, אלא אפילו היתה כתובתה של אלף דינר מאבדת. ר'
סימון אמר רבי יוחנן כל המשניות כ ששנו במשנה שאין לה כתובה = לא 200, ולא תוספת
(כעוברת על דת) מחוברות במשנה זו. אמר רבי מנא קומי ר' יסא, בהיידא
מתניתא? בר' חנין דשמואל? אמר ליה דברי הכל היא.

ותני רבי חייה כן: נשים המעברות על הדת מאבדות את הכל

רבי לעזר בשם רבי חנינה: ראו אותה חוגרה בסינר, רוכל יוצא
מתוך ביתה, כאור הדבר, תצא. רוק על גבי מיטתה, כאור הדבר,
תצא. רוק על גבי מטתו, כאור הדבר, תצא. סנדלו לפני מיטתה,

כאור הדבר, תצא. סנדלה לפני מיטתו, כאור הדבר, תצא. שניהם יוצאין ממקום אפל, כאור הדבר, תצא. מעלין זה את זה מן הבור, כאור הדבר, תצא. שניהם טופחות על יריכה במרחץ, כאור הדבר, תצא

חנינה בר איקא בשם רבי יהודה: וכולהן אם הביאה ראייה לדבריה שלא זינתה נאמנת.

רב אדא בר אחוה בשם רב מעשה בא לפני רבי, ומר, מה בכך?

בעיין קומוי אפילו ראו אותו נותן פיו על פיה שלה? אמר כזה באת מעשה באחד שראו אותו נותן את פיו על פיה שלה אתא עובדא קומי רבי יוסי אמר תיפוק בלא פרן כתובה והויין קריביה עררין מריבין ואמרין אין שוטה סוטה היא תיפוק בלא פרן, ואין לית שוטה היא, תיסב פרן שלים! כ מנלן שזינתה!! אמר לון רבי מנא אייתון פרנה נקריניה. הבא כתובה ונקראנה אייתון פרנה ואשכחון כתוב בגווה: אין הדא פלגית תסבי להדין פלוני בעלה, ולא תיצבי בשור פותיה, if she will marry, תהוי נסבה פלגות פרן. אמר רבי אבין מכיון שקיבלה עליה, שיתן את פיו על פיה שלה, כמאן דשנאת, ולית לה אלא פלגות פרן.

היא גו חובה והוא גו חובה lap bosom סוטה. מגפפין hug סוטה. מנשקין סוטה. תרעה טריד פתח נעול סוטה. מוגף door is closed צריכה: questionable

הלכה ז משנה המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת. כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא בכתובה

על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין אינה מקודשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין תצא בכתובה

שכל המומין שפוסלין בכהנים פוסלין בנשים

היו בה מומין ועודה בבית אביה, האב צריך להביא ראייה שמשנתארסה נולדו בה מומין אילו ונסתחפה שדהו.

נכנסה לרשות הבעל הבעל צריך להביא ראייה שעד שלא נתארסה היו בה מומין אילו, והיה מקחו מקח טעות דברי רבי מאיר

וחכמים אומרים: במה דברים אמורים? שיכול לטעון טענת מומין במומין שבסתר, אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון אם יש מרחץ עמו באותה העיר אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודקה על יד קרובותיו:

גמרא תנינא מומין, באילו נדרים? אמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוצדק: נדרה שלא לוכל בשר ושלא לשתות יין ושלא ללבוש בגדי צבעונין. אמר רבי זעירא כלי פשתן הדקין הבאים מבית שן ככלי צבעונין הן.

אמר רבי יוסי מתניתא בשאמר לה על מנת שאין עליך נדרים אבל אם אמר על מנת שאין עליך "כל נדר" אפילו נדרה שלא לוכל חרובין נדר הוא

הלכה אצל הזקן והתיר לה, הרי זו מקודשת. אצל הרופא וריפאה, אינה מקודשת. מה בין זקן ומה בין רופא? זקן עוקר את הנדר מעיקרו רופא אינו מרפא אלא מיכן ולהבא. אית תניי תני אפילו הלכה אצל הזקן והתיר לה, אינה מקודשת. מתניתא דרבי אליעזר: דתני תמן גיטין 4:7 אמר רבי לעזר לא אסרו זה אלא מפני זה. מה טעמא דרבי לעזר? בדין היה נדר שהוא צריך חקירת חכם

יחזיר דליכא קלקול דמכאן ולהבא חשיב-אלמא לא חשיב כעקורה למפרע????

אית תניי תני מותרת מי שקידש ע"מ שאין עליה נדרים, אי"צ גט להינשא בלא גט אית תניי תני אסורה להינשא בלא גט. הוון בעיי מימר, מאן דמר מותרת להינשא בלא גט, רבי לעזר. דלא חייש לקלקול כ"כ ומאן דמר אסורה להינשא בלא גט, רבנין. כולה דרבנין. ומאן דמר מותרת להינשא בלא גט, שמתוך שהיא יודעת שאם הולכת היא אצל הזקן והוא מתיר לה את נדרה והיא אינה הולכת לפום כן מותרת להינשא בלא גט. ומאן דמר אסורה להינשא בלא גט שלא תלך אצל הזקן ויתיר לה את נדרה וקידושין חלין עליה למפרע ונמצאו בנים באין לידי ממזרות לפום כן אסורה להינשא בלא גט

ר' שמעון בן לקיש אמר: מתניתא אמרה שאין לה כתובה בשקידשה על תנאי וכנסה סתם. אבל אם קידשה סתם וכנסה סתם יש לה כתובה. ר' יוחנן אמר אפילו קידשה סתם וכנסה סתם אין לה כתובה. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן וצריכה ממנו גט אפילו קידשה על תניי וכנסה סתם.

ר' זעירא בעא קומי רבי מנא, קידשה סתם וגירשה מן האירוסין, מה אמר בה רבי שמעון בן לקיש? היש לה כתובה? נישמענה מן הדא: היו בה מומין ועודה בבית אביה, האב צריך להביא ראייה. הא אם לא הביא האב ראייה, אין לה כתובה! מה חמית למימר בשקידשה סתם וגירשה מן האירוסין? שמא איירי מתניתין בקידשה ע"ת? מה אנן קיימין, מן דבתרה, במה דברים אמורים במומין שבסתר אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון, ואין כשהתנה בפירוש אף במומין שבגלוי טוען! תפשוט דקידשה סתם וגירשה מן האירוסין, אין לה כתובה

הא אמרין חברייא קומי רבי יוסי אמור דבתרה ותהא פליגא על רבי שמעון בן לקיש! נכנסה לרשות הבעל הבעל צריך להביא ראייה. הא אם הביא ראייה, אין לה כתובה. והך רבי שמעון בן לקיש יש לה כתובה! הא לר"ל "קידשה סתם וכנסה סתם, ייש לה"!!!

ומתרץ רבי כהן בשם רבנין דקיסרין מתניתא בשכנס ולא בעל מאן דמר רבי שמעון בן לקיש בשכנס ובעל. אני אומר נתרצה לה בבעילה:

שכל המומין הפוסלין בכהנין פוסלין בנשים

הוסיפו עליהן באשה: ריח הפה, ריח הזיעה, שומא שאין בה שיער. רבי אמי בר עוקבה בשם רבי יוסי בר חנינה בעור הפנים שנו. פוסל שומא והא תנינן במה דברים אמורים במומין שבסתר אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון וזה מן המומין שבגלוי הוא! תיפתר היא דמטמרא לה תחת קלסתיה דראשה

תני שומא שיש לה שיער, בין בגדולה בין בקטנה, בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. שאין בה שיער, בפנים מום, בגוף אינו מום, במה דברים אמורים? בקטנה, אבל בגדולה בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. עד כמה גדולה? רבן שמעון בן גמליאל אומר עד כאיסור האטלקי. רבי אלעזר בר חנינה אמר כגון הדין דינרא קורדינא שיערו בחצי זהב כל שהוא.

ר' רדיפה רבי יונה רבי ירמיה שאיל, אשה קרחה, ושיטה של שיער מקפת מאוזן לאוזן? בעיי משמע מן הדא: הוסיפו עליהן באשה ריח הפה וריח הזיעה שומא שאין בה שיער. ולא אדכרון קרחה, סברין מימר שאינה מום! אתא ר' שמואל בריה דרבי יוסי בי רבי בון אמר רבי נסה, מום הוא! לא מתני אלא דבר שהוא כאור בזה ובזה, מום בזה ואינו מום בזה, אבל דבר שהוא נוי בזה, בגבר ומום בזה באשה כגון הדא קרחת, אף על גב דהוא מום לא תניתא. תדע לך שהוא כן הרי זקן הרי נוי באיש ומום באשה ולא תנינן יתר עליהן באשה זקן! הרי דדים הרי נוי באשה ומום באיש ולא תנינן יותר עליהם באיש דדים!

מתני' במומין שדרכן להיוולד, אבל במומין שאין דרכן להיוולד, אפילו משנכנסה לרשות הבעל, צריך^{האב} להביא ראייה, ולומר התניתי עמה:

הלכה ח משנה האיש שנולדו בו מומין, אין כופין אותו להוציא

אמר רבן שמעון בן גמליאל: בד"א במומין הקטנים אבל במומין הגדולים כופין אותו להוציא:

גמרא רבי יהודה בשם רב כיני מתניתא בש"היו בו". אבל "נולדו בו" כופין אותו להוציא

רבי בא בר כהנא בשם רבי יוחנן הלכה כרבן שמעון בן גמליאל
אתא עובדא קומי רבי ירמיה בכופיח ^{a humped back} וכפפו and he forced
him to give a get

ואתייא דרב בשהיו בו. ודרבן שמעון בן גמליאל בשנולדו בו

אמר ר' זעירא אתייה דרבן שמעון בן גמליאל כרבי מאיר. היי דין רבי מאיר? בקדמייא? הלכה ז' שמחמיר ר"מ במומין. או ט' באחרייא? אין בקדמייא, עד שיתנה. כ' אים התנה עימו, מודה ר"מ אין באחרייא, אפילו התנה לא כלום. כשיטת

אלא סלקת מתניתין כרבן שמעון בן גמליאל, ואילו הן כופין אותו להוציא כרבנן? נשמעינה מן הדא: רשב"ג אומר אם היה מום גדול, כגון סומא באחת מעיניו, קיטע בא' מידיו, חיגר בא' מרגליו, מיד יוציא ויתן כתובה. הדא אמרה סלקת מתניתא כרבן שמעון בן גמליאל, ואילו שכופין אותן להוציא כרבנן: כ' משנה ט' "דלא" כרשב"ג, דס"ל אפי' סומא וכו', כופין

הלכה ט משנה ואילו שכופין אותן להוציא: מוכי שחין ובעל פוליפוס ^{a growth (polyp) on the nose} והמקמץ והמצרף נחושת והבורסי.

בין שהיו עד שלא נשאו בין משנשאו נולדו. ובכולן אמר רבי מאיר
אף על פי שהתנה עמה יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני
יכולה לקבל עכשיו איני יכולה לקבל. וחכמים אומרים: מקבלת
היא על כרחא חוץ ממוכי שחין מפני שממיקתו she causes him to decay

{מעשה בצידן בבורסי שמת והיה לו אח בורסי אמרו חכמים
יכולה היא שתאמר לאחיד הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה
לקבל: }

גמרא המקמץ זה המקמץ צואה ויש אומרים זה הבורסי tanner
א"ר זעירא מתניתא אמרה כן זה המקמץ צואה דתנינן והמקמץ
והבורסי וצורף נחושת אלמא תרי מילי נינהו שמואל אמר מתיך נחושת
מעיקרו

תני אמר רבן שמעון בן גמליאל פגע בי זקן אחד מוכה שחין
מציפורין אמר ליה כ"ד מיני שחין הן ואין לך קשה מכולם
ושהאשה רעה לו אלא ראתן בלבד. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי
יונתן ובו לקה פרעה הרשע הדא הוא דכתיב (בראשית יב) וינגע י"י
את פרעה נגעים גדולים ואת ביתו וגו' אמר ר' ברכיה על דטלמסן
למגע בסמה דמטרונא because he dared to touch the shoe of the matron

ארבעה ועשרים מיני ארזים הן ומכולן לא פירש הכתוב אלא שבע
בלבד הדא הוא דכתיב (ישעיהו מא) אתן במדבר ארז שיטה והדס
ועץ שמן, אשים בערבה ברוש תדהר ותאשור יחדיו. ברוש- ברתא.
תדהר- אדרא. ותאשור- פיקסינה. הוסיפו עליהן אלונים ערמונים
אלמוגים. אלונים- בלוטים. ערמונים- דולבי. אלמוגים- אלונים:

מסכת כתובות פרק ח

הלכה א משנה האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודין בית שמאי ובית הלל שאם מוכרת אחר שנתארסה ונותנת קיים.

נפלו לה משנתארסה, ורוצה למכור קודם נשואין בית שמאי אומרים תמכור, ובית הלל אומרים לא תמכור. אילו ואילו מודין שאם מכרה ונתנה קיים

אמר רבי יהודה אמרו לרבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים!! אמר להן על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

גמרא כיני מתניתא עד שלא נתארסה.

מה בין עד שלא נתארסה מה בין משנתארסה? עד שלא נתארסה לזכותה נפלו. משנתארסה, לזכותה ולזכותו נפלו.

ר' פינחס בעא קומי ר' יוסי ולמה לא תניתה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל? ב"ה אומרים לא תמכור אמר ליה לא אתינן מיתני אלא דבר חמור משני צדדין וקל משני צדדין, ברם הכא חומר הוא מצד אחד וקל מצד אחד קולא לבעל! והא תנינן בית שמאי אומרים הבקר לעניים הפקר, וקתני ליה גבי מקולי ב"ש! הרי הוא קל לעניים וחומר הוא לבעל הבית ותניתה! א"ל קל הוא לעניים ואינו חומר לבעל הבית שמדעתו הבקירו! אמר ליה והא תנינן העומר שהוא סמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולכלים ושכחו, בש"א אינו שכחה—וקתני לה גבי מקולי ב"ש הרי הוא קל לבעל הבית וחומר הוא לעניים! אמר ליה קל הוא לבעל הבית ואינו חומר לעניים שאדיין לא זכו בו! ואמור אוף הכא קל הוא לאשה ואינו חומר לבעל, שאדיין לא זכה בה! וא"כ הוי ב"ה רק "חומרא" וליתנינהו! אמר ליה מכיון שקידשה לזכותה ולזכותו נפלו ומיקרי "זכה בה"

אמר רבי יודא: אמרו לפני רבן גמליאל הואיל והארוסה אשתו היא והנשואה אשתו היא. מה זה מכרה בטל, אף זה נפלו לה משנת מכרה בטל. אמר להן בחדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין חדשים על הישנים! אילו הן חדשים: משנישאת. ואילו הן ישנים: עד שלא נישאת ונישאת:

הלכה ב משנה נפלו לה נכסים משנישאת, אילו ואילו מודין שאם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות. עד שלא נישאת ונשאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים אמר ר' חנינא בן עקיבה אמרו לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא זכה בנכסים אמר להן על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

גמרא שייך לעיל אנן תנינן ...עד שלא ניסת וניסת מוכרת ונותנת וקיים. תני רבי חייה לא תמכור ולא תתן ואם מכרה ונתנה קיים.

אמר ר' חנינא בן עקיבה לא כן השיבן ר"ג אלא כן השיבן: לא אם אמרת בארוסה שאינו זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפר נדריה, תאמר בנשואה שהוא זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. אמרו לו הרי עד שלא נשאת ונשאת תוכיח שהוא זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה ואת מודה לנו שלא תמכור ולא תתן ותודה לנו שמכרה בטל! אמר להן כך אני מודה לכם שלא תמכור ולא תתן, ואם מכרה ונתנה מכרה קיים!

אתא עובדא קומי רבי אמי אמר לא ר"ג יחיד הוא לא סמכון עלוי אין לסמוך עליו כיון דרבנן פליגי עליה

מתניתא מסייעא ליה לר' אמי ופליג עלוי. רבותינו חזרו נמנו והורו בנכסים שנפלו לה עד שלא נישאת ונישאת שלא תמכור ושלא תתן ואם מכרה ונתנה מכרה בטל. מסייעא ליה- מכרה בטל. פליגא

עלוי- "רבותינו חזרו הורו ונמנו" שעד שלא נמנו, לא היו חולקין עלוי:

הלכה ג משנה ר' שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה בטל. ושאינן ידועין לבעל, לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים:

גמרא אמר ר' יוחנן נכסים הידועין לבעל- אילו הקרקעות. ושאינן ידועין לבעל- אלו מטלטלין. רבי יוסי בן חנינה אמר נכסים הידועין לבעל- אלו שנפלו לה ברשות הבעל. ושאינם ידועים לבעל- אילו שנפלו לה ובעלה נתון במדינת הים.

מתניתא מסייעא לר' יוסי בן חנינה אילו הן נכסים שאינן ידועין לבעל אילו שנפלו לה ובעלה נתון במדינת הים:

הלכה ד משנה נפלו לה כספים, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות תלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות המחוברין, אמר רבי מאיר שמין אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות, ומותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. וחכמים אומרים פירות המחוברין בקרקע שלו. והתלושין מן הקרקע שלה, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות:

גמרא אמר ר' ירמיה דרבי מאיר היא. דר' מאיר עבד מחוברין כתלושין שבועות 6:6. אמר רבי יוסי ולא שמיע דמר רבי יוסי בן חנינה לא אמר ר' מאיר אלא בקמה העומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר הא שחת לא. ברם הכא אפילו שחת!

רבי ירמיה בעא מחלפא שיטתיה דר' מאיר תמן שבועות 6:6 לא עבד מחוברין ממש כתלושין, והכא עבד מחוברין כתלושין! אמר רבי יוחנן, לא דרבי מאיר עבד מחוברין כתלושין, ממש אלא אם אתה

רואה כמה קצורה, את מייפה כוחו של אישה. מספק, שמין אותה כמה היתה יפה עד שלא נזרעה, וכמה היא יפה משנזרעה, עד שלא נזרעה היא טבה חד דינר משנזרעה היא יפה תרין דינרין אותו הדינר ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות:

הלכה ה משנה ר' שמעון אומר: מקום שייפה כוחו בכניסתה הורע כוחו ביציאתה. מקום שהורע כוחו בכניסתה ייפה כוחו ביציאתה. המחוברין לקרקע- בכניסתה שלו ביציאתה שלה. והתלושין מן הקרקע- בכניסתה שלה וביציאתה שלו:

גמרא את אמר בכניסתה שלו, מחוברין לקרקע מכרה אותן אינן מכורין. נתנתן לאריס הוא משתפה ממנו. *he grabs it* עשת אותן ביכורים לא קדשו. את אמר ביציאתה שלה מכר אותן אינן מכורין. נתנן לאריס היא משתפה ממנו. עשה אותן ביכורים ^{כשהיו מחוברין, ואח"כ גירשה} תפלוגתא דר' יוחנן ור"ש בן לקיש. דאתפלגון (דברים כו) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך יי אללהיך ולביתך מלמד שאדם מביא בכורים מנכסי אשתו. ר' שמעון בן לקיש אמר לאחר מיתה הא בחיים לא. אמר רבי יוחנן לא שנייה היא בחיים היא לאחר מיתה. קניין פירות כקה"ג ר' שמעון בן לקיש כדעתיה דאמר אין אדם יורש את אשתו מדבר תורה. ^{ע"כ מחיים אין לו זכות} על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש לא קידשו. על דעתיה דר' יוחנן קידשו, ופקעת מינייהו קדושתן: ^{כשמגרשה}

הלכה ו משנה נפלו לה עבדים ושפחות. זקנים ימכרו וילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות. רשב"ג אומר לא תמכור מפני שבח בית אביה:

גמרא מתניתא בשאינן עושין כדי טפילתן, אבל אם היו עושין כדי טפילתן לא תמכור שעדיין כבוד בית אביה קיים:

הלכה ז משנה נפלו לה זתים וגפנים זקנים, יימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. רבי יהודה אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה:

גמרא רבי אבון בשם רבנין דתמן: מתניתא בשנפלו לה זתים ולא קרקע. גפנים ולא קרקע. אבל אם נפלו לה זתים וקרקען גפנים וקרקען (לא)??? תקוץ שעדיין שבח בית אביה קיים. ורבנין דהכא אמרין אפילו נפלו לה זתים וקרקען גפנים וקרקען, לא דמי בית זיתא דנפלו, ולא דמי בית כרמא דנפלו. ומיחשב כאילו כליא קרנא דזיתים, ויימכר הכל, ויילקח קרקע וכו'.

מתניתא מסייעא לרבנין דתמן: כרמא אני מוכר לך אף על פי שאין בו גפנים הרי זה מכור שלא מכר לו אלא שמו. פרדיסא אני מוכר לך אף על פי שאין בו אילנות הרי זה מכור שלא מכר לו אלא שמו: אלמא אין נפק"מ כ"כ אים חסרים הגפנים

הלכה ח משנה המוציא יציאות על ניכסי אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא. קימעא ואכל הרבה. מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל

הוציא ולא אכל, ישבע כמה הוציא ויטול:

גמרא רבי בא בשם רבי חייה בר אשי אפילו לא אכל אלא מלא חותלה. a bag of dates.

הוציא ולא אכל... אסי אמר והוא שתהא הוצאה יתירה על השבח אבל אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו את השבח. מתניתא פליגא על אסי: וכולהם שמין לה כאריס אלמא אינו נוטל כל השבח! מתניתא בנטיעה. מאן דמר אסי בבניין.

מתניתא בנטיעה?! לא כן א"ר בא בשם רב חייה בר אשי אפי' לא
אכל אלא מלא חותלה! אמר ל"י כאן בשאכל כאן בשלא אכל:

הלכה ט משנה שומרת יבם שנפלו לה נכסים, מודין ב"ש ובית
הלל שאם מוכרת ונותנת קיים. מתה, מה יעשה בכתובתה,
ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה נכסי מלוג? בית שמאי אומרים יחלקו
יורשי האב עם יורשי הבעל. וב"ה אומרים נכסים בחזקתן.
וכתובה בחזקת יורשי הבעל ונכסים הנכנסין והיוצאין עמה
בחזקת יורשי האב:

גמרא הכא את מר מוכרת ונותנת וקיים, והכא את מר יחלקו
יורשי הבעל עם יורשי האב?! אמר רבי יוסי בן חנינה הן דאת אמר
מוכרת ונותנת וקיים בשנפלו לה עד שלא נעשית שומרת יבם והן
דאת אמר יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב בשנפלו לה משנעשית
שומרת יבם

ונפלו לה עד שלא נעשית שומרת יבם, ועשו פירות משנעשית
שומרת יבם ומתה כמו שנפלו לה משנעשית שומרת יבם. ויחלקו בפירות

אמר רבי זעירא ההן יבם דהכא צריך מספקא ליה לבית שמאי כבעל
הוא או אינו כבעל? אם הוא כבעל, יורש את הכל. אם אינו כבעל,
לא יורש כלום. מספק, יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב. דבית
הלל פשיטא לון שהוא כבעל ויורש את הכל. שכן אפילו אח אין לו
עליה אלא אכילת פירות בלבד וע"כ נכסי מלוג בחזקת יורשי האב.

תני ר' הושעיה: יורשיה היורשין כתובתה=יורשי הבעל חייבין
בקבורתה. אמר רבי יוסי אי לאו דתניננה רבי הושעיה הוות
צריכא לן מאחר שאין לה כתובה אין לה קבורה. וקשיא אילו
אשה שאין לה כתובה שמא אין לה קבורה?! אשה אף על פי שאין

לה כתובתה יש לה קבורה. ברם הכא שומרת יבם אם יש לה כתובה יש לה קבורה. ואם אין לה כתובה אין לה קבורה:

הלכה י משנה הניח לו אחיו מעות ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות המחוברין בקרקע אמר ר"מ שמין אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות והמותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. וחכ"א פירות המחוברין לקרקע שלו. והתלושין מן הקרקע כל הקודם זכה. קדם הוא זכה. קדמה היא ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות

כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר ובלבד שתהא כתובתה על ניכסי בעלה הראשון:

גמרא ר' אבהו בשם רבי יוחנן לכן צריכא הניח לו אחיו מעות... במופקדים אצלו. אצל היבם שלא תאמר הואיל ואני הוא היורש שלי הן.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן לית כאן שלו אין לגרוס "שלו" אלא להיידא מילה? שאם קדם היורש היבם ותפס תלש את המחובר (אין) מוציאין מידו...??? למסקנא מסיק דמוציאין???

אף בבעל חוב כן? אים מהני "תפיסה" לעקור מחוברין? לא כן תני יורש ובעל חוב שקדם אחד מהן = בע"ח ותפס אין מוציאין מידו!

א"ר אחא בר עולא נישמענה מן הדא: הקדיש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה. מוסיף עוד דינר, ופודה נכסים הללו. כל הנכסים פודה על דינר ולא סוף דבר דינר, אלא אפילו כל שהוא. שלא יהא הקדש נראה יוצא בלא פדיון. רבי אבהו בשם רבי יוחנן מועלין מעילה גמורה קודם הפדיון וקשיא אם מועלין בה מעילה גמורה יהא נפדה בשווה! אם אינו נפדה בשווה, כיון דמשעבד ליה, לא חיילא הקדש לא ימעלו בו מעילה גמורה! מה אנן קיימין? אם במחובר לקרקע, וכי יש מעילה

בקרקע? אלא כן אנן קיימין בקמה. מאחר שאלו עבר הגיזבר ותפס אין מוציאין מידו ע"כ מועלין בו מעילה גמורה (שאפשר להבריחו מיד בע"ח) הוא גיזבר הוא יורש מה גיזבר עבר הגיזבר ותפס אין מוציאין מידו אף יורש עבר היורש ותפס ועקר מטלטלין ורצה להבריחם מבע"ח אין מוציאין מידו.

רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי יוחנן אף בשור כן. דין זה (מוסיף עוד דינר...) אית לך מימר שור קרקע?!

רבי תנחום בר מרי בשם רבי יוסי שור, עשו אותו כהקדש שהזיל כאילו אינו שווה רק דינר, ויכול לפדותו עליו

הכא את אמר מוציאין מידו, אים תלש יבם פירי, מוציאין מידו וכא את אמר אין מוציאין מידו! לפי שהירעתה כחה של אשה שלא תהא כתובתה אלא על ניכסי בעלה הראשון, ייפיתה כוחה בדבר הזה שאם קדם היורש ותפס מוציאין מידו.

ותני כן אילנות וקצצות, זקינים ונערים בין שהיו אילנות זקינים בין נערים מוציאין מידן:

הלכה יא משנה לא יאמר לה הרי כתובתיך מונחת לך על השלחן. אלא כל נכסיי אחראין לכתובתיך

גירשה היבמה אין לה אלא כתובה. החזירה, הרי היא ככל הנשים ויש לה כתובה:

גמרא כיצד הוא עושה? אים רוצה למכור בנכסי אחיו כונס ומגרש ומחזיר והיא שוברת לה כתובה. אמר רבי יוסה לצדדין היא מתניתא: או שוברת לו כתובה. כותבת שובר, ומותר למכור

ר' זעירא בשם רב המנונא: כנסה וגירשה והחזירה, אם חידש לה כתובה, כתובתה על נכסיו, ואם לאו כתובתה על ניכסי בעלה

הראשון. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא מתניתא אמרה כן: המגרש את האשה והחזירה על מנת כתובתה הראשונה החזירה. סוף דבר עד שיכנוס ויגרש ויחזיר?! הרי יכול לחדש לה כתובה בלי לגרשה! דרבא אתא מימר לך רבותא בא לומר לך אפילו כנסה וגירשה והחזירה, אם חידש לה כתובה כתובתה על נכסיו, ואם לאו כש"לא" חידש, אפי' כנסה וגרשה.... כתובתה על ניכסי בעלה הראשון

רבי זעירא בשם רב המנונא: ארוסה שמתה אין לה כתובה ויטול אביה (אבל נשואה שחייב בקבורתה, פשיטא דאין לה כתובה) שלא הותרה להינשא לשוק שלא תאמר יעשה כמי שגירש ויהא לה כתובה לפום כן צריך מימר אין לה כתובה

בראשונה היתה מונחת כתובתה אצל אבותיה, והיתה קלה בעיניו לגרשה. וחזרו והתקינו שתהא כתובתה אצל בעלה אף על פי כן היתה קלה בעיניו לגרשה. וחזרו והתקינו שיהא אדם לוקח בכתובת אשתו כוסות וקערות ותמחויים. חזרו והתקינו שהיא אדם נושא ונותן בכתובת אשתו שמתוך שאדם נושא ונותן בכתובת אשתו והוא מאבדה, היא קשה בעיניו לגרשה. הדא דתנינן לא יאמר לה הרי כתובתיך מונחת על השולחן, אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה. והוא התקין שמעון בן שטח שלשה דברים שיהא אדם נושא ונותן בכתובת אשתו ושיהו התינוקות הולכין לבית הספר והוא התקין טומאה לכלי זכוכית

לא כן אמר רבי זעירא ר' אבונא בשם ר' ירמיה יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלם גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית. רבי יוסי אמר רבי יהודה בר טבי רבי יונה אמר יהודה בר טבי ושמעון בן שטח גזרו על כלי מתכות והלל ושמאי גזרו על טהרת ידיים. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי לוי כך היתה הלכה בידם ושכחוה, ועמדו השניים שב"ש והסכימו על דעת

הראשונים יוסי ויוסי' ללמדך כל דבר שבית דין נותנין את נפשם עליו סוף שהוא מתקיים בידם. כמה שנאמר למשה מסיני ואתייא כמאן דמר רבי מנא (דברים לב) כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם. ואם רק הוא מכם למה? שאין אתם יגיעין בו. כי הוא חייכם, אימתי הוא חייכם? בשעה שאתם יגיעין בו:

פרק ט'

הלכה א הכותב לאשתו "דין ודברים אין לי בנכסיך" הרי זה אוכל פירות בחייה, ואם מתה יורשה. אם כן למה כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך? שאם מכרה ונתנה קיים

כתב לה "דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן" הרי זה אינו אוכל פירות בחייה, ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר: לעולם אוכל פירי פירות, עד שיכתוב לה "דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד עולם"

כתב לה "דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן בחיך ובמותך" אינו אוכל פירות

בחייה ואם מתה אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל
אומר אם מתה יירשנה, מפני שהתנה על מה שכתוב
בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו
בטל:

רבי יוחנן בשם רבי ינאי בשלא כנס, דווקא כשהתנה בעודה ארוסה
אבל אם כנס, אין אדם מאבד את זכותו בלשון הזה.

אמר רבי יוסי בי רבי בון מילתיה דרבי חייה, האומר
ידיי מסולקות מן השדה הזו, ורגליי מסולקות מן
השדה הזו, לא אמר ולא כלום. כיון שכבר דר בתוכה

אמר רבי אבון בר חייה קומי רבי זעירא מתניתא אמרה כן שאדם
מאבד את זכותו בלשון הזה. דתנינן תמן מי שהיה נשוי שתי נשים,
ומכר את שדהו וכתבה הראשונה ללקוח, דין ודברים אין לי עמך,
השנייה מוציאה מיד הלוקח .... הא הראשונה לא! אמר ליה כל גרמה
אמרה שאין אדם מאבד את זכותו בלשון הזה. אלא כאן, אפילו
הראשונה לא תוציא מיד השנייה! אים באמת הוי "סילוק גמור" ולמה אין
הראשונה מוציאה מיד הלוקח? שכן היא כותבת לו כל ערר שיש לי
בשדה זו אל יהי לי עמך כלום כשא"ה שבאה ל"ערער" ולהוציא, מהני לישנא

כתב לה וכתבתה לו, כשם שאינו מאבד זכותו, ואוכל פירות שדה שלה כך
אשה אינה מאבדת זכותה. וגובה כתובתה מן שדהו

כתב לה מן האירוסין, וניסת, ומן הנישואין. פלוגתא דבית שמאי ובית הלל: על דעתון דבית שמאי תמכור. על דעתון דבית הלל לא תמכור ולכו"ע מכרה קיים---כ לא עדיף מפירקא קמא לב"ה

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא, כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך, ונפלו לה לאחר מיכן, מהו? מי אמרי' דכוונתו לא היה רק על נכסים שיש לה עכשיו? ויש אדם מתנה על דבר שאינו? אמר רבי בון בר חייא קומי רבי זעירא מזכותו את למד??? חייבו, כיון שזוכה בנכסים ובפירותיהן שנופלים, כשמסתלק, מסתלק גם ממנו אלא לא כתב לה שנייה, אין לו אכילת פירות, אפילו לא כתב שנית, אין לו פירות מנכסים הללו הוי מזכותו את למד חייבו

רבי לוי בר חייא בעא, כתב לו דין ודברי' אין לי בנכסייך העתידין ליפול לך מה הן ויש אדם מתנה על דבר שאינו בעולם

מכרה פירות מחוברין לקרקע, רבי אחא אמר כמוכרת פירות תלושין. אמר רבי יוסי כמוכרת אחד מעשרה בקרקע ולא מהני

רבי זעירא רב יהודה בשם רב: הכותב שדה מתנה לאשתו אינה מוכרת פירות אינה חייבת למכור הפירות וליקח קרקע, רק אוכלת הפירות אמר רבי זעירא מתניתא אמרה כן?! אילו הן פירי פירות: מוכר פירות, ולוקח קרקע והוא אוכל פירות. ה"ן תמכור הפירות! ר' אימי בעא אילו אחר כותב לה, יש לו אכילת פירות, הוא שכתב לה לא כל שכן?!

לא אמר אלא כותב, אבל מוכר"מכר" קרקע לאשתו, לא קנתה כלל, דאמרי' לגלויי
זוזי בעי לא. מה בין כותב מה בין מוכר? עילהעלילה היה רוצה להבריח
מזונות מן האשה

****ניחא על דעתיה דרבי יודה בשכתב דין ודברים אין לי בנכסייך
ובפירות, יש לו אכילת פירות. אפילו כתב דין ודברים אין לי בשדה "זו"
ובפירותיה, יש לו אכילת פירות?
על דעתיה דרבנן בשכתב דין ודברים אין לי בשדה "זו" אין לו אכילת
פירות, אפי' כתב דין ודברי' אין לי בנכס.... אין לו אכילת פירות? שמא
בכה"ג לא סילק עצמו לגמרי וגם רבנן מודו שיש לו פירות?

נישמענה מן הדא: דמר רב זעירא רבי יהודה בשם רב הכותב שדה
מתנה לאשתו אין לו אכילה פירות
{אמר רבי זעורא מתניתא אמרה כן. ואילו הן פירי פירות: מוכר פירות,
ולוקח קרקע ואוכל פירות} מכיון שכתב דין ודברים אין לי בנכסייך
ובפירותיהן, לא ככות' שדה מתנה לאשתו הוא?!
בפירוש---ג"כ מהני את אמר לא פירות ולא פירי פירות. הוי לא שנייא על דעתיה
דר' יודה בשכתב דין ודברים אין לי על שדה זו ובפירותיהן, בשכתב
דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן "יש" לו אכילת פירות, פירי פירות
ודכוותיה לרבנן לא שנייא בין שכתב דין ודברים אין לי בנכסייך
ובפירותיהן, בין שכתב דין ודברים אין לי בשדה זו ובפירותיהן, "אין" לו
אכילת פירות****צ"ל דברי ר"י לפני רבנן

ר' ירמיה בשם רב הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, אבל לא לעניין
דברים לא מטעמיה. הלכה כרבן שמעון בן גמליאל דאמר אם מתה ירושתה.
אבל דברים שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על הכתוב
בתורה תנאו בטל, בתנאי גוף, אבל בתנאי ממון תנאו קיים. וזה תנאי

ממון הוא, ולמה אמרו תנאו בטל? שבסוף הוא זכה בהן וא"א להתנות על דבר שאינו ברשותו

רבי אימי בשם רבי יוחנן: בדין היה שאם מכרה ונתנה, נכסים שנפלו מן הנשואין שיהא מכרה קיים. שבסוף אחר מיתתה הוא זוכה בהן, ולמה אמרו בטל? שלא תהא אשה מוכרת נכסים משל בעלה ואומרת שלי הן

רבי יוסטתה הוה ליה עובדא שכתב "בחי"ך ובמותך" ושאל לרבנין, אמרין ליה פוק מנכסיך. דמהני תנאה שאל לרבי שמעון בן לקיש אמר ליה עול בנכסיך. כרשב"ג רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא היי לון רבנין? הא רב, הא רבי יוחנן בה, רבי שמעון בן לקיש. אמר ליה רבנין דרבי יוסטינה! ס"ל תנאו קיים

בעון קומי רבי יוחנן, דברי חכמים מתה מי יורשה? אלן אחיה יורשין אותה!

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעורא האחין שחלקו אלמנה ניזונת משלהן שלא תאמר יעשו כמו שמכרו ולא תהא ניזונת משלהן. פשיטא מכרו שלהן מכרו...

רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו, כתיב אם יהיה היובל לבני ישראל וכו' בשעה שהיובל נוהג, אין הנחלות חוזרות, ובשעה שאין היובל נוהג, הנחלות חוזרות!? אדרבה אתא מימר לך אפילו בשעה שהיובל נוהג והנחלות חוזרות, ירושת תורה אינה חוזרת

רבי הלל בר פזי בעא קומי רבי יוסי, מכר הוא, נכסי מלוג ומתה היא? אמר לו מכרה בטל. לאב שמכר בחיי בנו ומת בנו כיון שיש לו רק קניין פירות, אינו יכול למכור

מכרה היא ומת הוא? אמר ליה מכרה קיים. לבן שמכר בחיי אביו ומת
אביו

ר' חיה בר מדיא בעא קומי רבי יונה מכרה לבעלה ומת בעלה, אים האשה מוציאה
מיד היורשים כיון שאין כח ביד האשה למכור בחיי בעלה מהו אמר ליה מדאמר חזקיה הלכה
כרבי יודה 8:5 הדא אמרה מכרה מכר

תני האומר יינתנו נכסי לפלוני, מת פלוני לפלוני, מת הראשון יינתנו
לשני, מת השני יינתנו לשלישי. מת השני בחיי הראשון, מכיון שלא
זכה בהן השני, לא זכה בהן השלישי. ויחזרו ליורשי נותן אחר מיתת ראשון
אמר ליה כך פירש רבי הושעיה אבי המשנה: "אחריו" לפלוני ו"אחריו"
לפלוני. אילו אמר מת??? אים אומר "מת ראשון לשני, מת שני לשלישי" אף כשמת
שני בחיי שלישי, נותני הנכסים לשלישי השלישי בחיי שני, מכיון שלא זכה בהן
השני לא זכו היורשין. יאות אשכחת אמר אחריו לפלוני אחריו
לפלוני???

תני הראשון מוכר קרקע ולוקח פירות, יכול למכור השדה לגמרי כדי ליקח מזון,
ואין לשני כלום דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר אין לו אלא אכילת
פירות בלבד.

חזקיה אמר הלכה כרבי. אמר ר' מנא מן מה דאמר חזקיה הלכה
כרבי, הדא אמרה שאין נותנין לו במתנת שכיב מרע. דווקא מכירה בחייו,
מהני להפקיע זכות השני הכא אמר רבי מנא קומי רבי יוסי, והדא אשה
מכיון שמזונותיה על בעלה לא כמתנת שכיב מרע היא ואים מכרה הקרקע
לצורך מזונות, מכירתה קיים אמר ליה מזונותיה על בעלה כראוי לה, מאכל
משח ומלח, והיא בעייתא מזבנה ומיכל תרנגולין!! אין לה זכות למכור הקרקע

לצורך מזונות.... הדא אמרה שאם ביקש הראשון מזבנה ומיכל תרנגולין
יזבן דווקא על אשה שעיקר חיוב מזונות חל לאחר מיתה, אמר כן

אמר רבי יעקב בר אחא תני תמן קבורה כמזונותיה. כמה דאת אמר
תמן מוכר קרקע ולוקח מזונות, אף הכא מוכר קרקע ולוקח קבורה אים
מת ואין מעות לצורך קבורה, יכול למכור הקרקע (שניתן במתנת "אחריך")

אמר רבי יוסי ואילין דכתבין אין מיתת בלא בנין, יהא מדלה her estate
חזר לבית אביה, תנאי ממון הוא, ותנאו קיים.

הלכה ב' מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין, והיה לו פקדון או
מלוה ביד אחרים, רבי טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא
אומר אין מרחמין בדין אלא ינתנו ליורשין, שכולן צריכין שבועה ואין
היורשין צריכין שבועה:

רבי יוסי בר חנינה אמר לכושל שבראיותיו. כגון מלוה בעדים ומלוה
בשטר, יינתנו למלוה בעדים. רבי יוחנן אמר לכושל בגופו. physically.
weak הגע עצמך הוה עתיר he was rich albeit weak כגון אילין דבר
אנדראי? אמר רבי אחא לכושל בגופו ועני. כהדא קריבתיה דרבי
שמואל בר אבא יהבו ליה משם כושל. אייתי רבי שמעון בן לקיש,
עבדוי דרבי יודן נשייא, ואפיק מיניה דס"ל כרע"ק

רבי יוחנן הוה מיסתמיך על רבי שמעון בר אבא. אמר ליה מה נעשה
באותה הענייה? אמר ליה אייתי רבי שמעון בן לקיש עבדוי דרבי יודן
נשייא ואפיק מינה ויפה נעשה??? ס"ל לרשב"א שיפה עשה רשב"ל שהוציא ממנו

אמר רבי ירמיה קומי רבי זעירא, אי נאמר רבי יוחנן כדעתיה ור'
שמעון כדעתיה. דאיתפלגון הכל מודין שאם טעו בשיקול הדעת שאין

מחזירין, מדברי תורה מחזירין. מה פליגין בטעות משנה, שרבי יוחנן אמר בטעות משנה שיקול הדעת. רבי שמעון בן לקיש אמר טעות משנה דבר תורה. היא טעות משנה היא טעות זקנים העושה כר"ט נגד רע"ק, הוי כטעה בד"מ, וחוזר

הגע עצמך שפטורין מן השבועה! מקשה על רע"ק.. ומתרץ זו תורה וזו אינה תורה. ירושה, מה"ת. כתובה מדבריהם

הלכה ג' הניח פירות תלושין מן הקרקע, כל הקודם זכה בהן לכו"ע. זכתה אשה יותר מכתובתה ובעל חוב יותר על חובו, המותר - רבי טרפון אומר: ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר: אין מרחמין בדין אלא ינתנו ליורשים. שכולם צריכין שבועה ואין היורשים צריכין שבועה:

רב ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין, בצבורין בסורקי, סימטא אבל אם צברן בביתו זכה לו ביתו. =יתומים רבי יוחנן אמר ואפילו צבורין בתוך ביתו, לא זכה לו ביתו דהוה סבר דאינון דידה, ולית אינון דידה, כ לא היה דעתם לזכות

ואמתי בעל הבית זכה בפירותיו בשביעית? רבי ירמיה סבר מימר משיתנם לתוך כליו. אמר רבי יוסי אפילו נתנן לתוך כליו לא זכה בהן דהוה סבר מימר דאינון דידיה שלא שמרו מצוות שביעית כהוגן ולית אינון דידה כסברא דלעיל

ההיא ארמלתא תפסת אמהתא, אתא עובדא קומי רבי יצחק אמר תפסת תפסת. כדין פירות התלושין ??? ר' אימי מפיק מינה דהיא סברה דידה ולית אינון דידה כ לא תפסן לשם קניין

כהדא אילין בני שמי, דדמך אבוהון נפטר אביהן שבק להון אבוהון עז, אתא מרי חובה ונסתהבאו בע"ח ותפסו העזים אתא עובדא קומי ר' אבהו

ואמר דידיה נסב! לא כן תני יורש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס,
אין מוציאין מידו

אמר רבי יעקב בר זבדי מודה ר' אבהו שאם מכרוה או משכנוה או
טילטלוה ממקום למקום, ואחר כך בא בעל חוב ותפס, מוציאין
מידו דכבר זכו בהם יורשין

הגע עצמך שפטורין מן השבועה זו תורה וזו אינה תורה כדלעיל

הלכה ד' המושיב את אשתו חנונית או שמינה אפוטרופא, הרי זה
משביעה כל זמן שירצה. רבי אליעזר אומר אפילו על פלכה ועל
עיסתה:

המושיב את אשתו חנונית כו' יאות אמר רבי ליעזר מה טעמון
דרבנין? אם אומר את כן אין שלום בתוך ביתו לעולם!!
שיברה את הכלים מה את עבד לה כשומרת חנם או כשומרת שכר?
מסתברא מיעבדינה כשומרת שכר, וחייבת לשלם לבעלה אמרין אפילו
כשומרת חנם אינה! ופטורה אפי' מפשיעה אם אומר את כן אין שלום בתוך
ביתו לעולם

הלכה ה' כתב לה "נדר ושבועה אין לי עליך" אין יכול להשביעה, אבל
משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה. "נדר ושבועה אין לי
עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותיך" אינו יכול להשביעה לא היא
ולא יורשיה ולא את הבאים ברשותה, אבל יורשיו משביעין אותה ואת
יורשיה ואת הבאים ברשותה. "נדר ושבועה אין לי ולא ליורשי ולא
לבאים ברשותי, עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותיך" אינו יכול

להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא הבאים ברשותו, לא אותה ולא יורשיה ולא הבאין ברשותה:

כתב לה נדר ושבועה אין לי עלייך כו' ר' יונה ורבי יוסה תריהון אמרין: לא סוף דבר בנכסים שנשתלטה בהן בחיי בעלה, אלא אפילו בנכסין שנשתלטה בהן לאחר מיתת הבעל אין היורשין משביעין אותה.

תמן תנינן: בבא מציעא 3:2 השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה, ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל ישלם לשוכר. רבי הילא בשם ר' ינאי והוא שנתן לו רשות להשאיל לאחרים. ותני רבי חייה כן אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי להשכיר ולא השואל רשאי להשכיר ולא השוכר רשאי להשאיל ולא מי שהופקד אצלו רשאי להפקיד אצל אחר אלא אם כן נטלו רשות מהבעלים. וכלם ששינו את שמותיהן שלא מדעת הבעלים חייבין. והשואל לא אפילו לא שינה חייב? אלא בגין דתנינן מתנה שומר חנם להיות פטור מן השבועה והשואל להיות פטור מלשלם, ואתא מימר לך שאף על פי שהיתנה עמו שהוא פטור, שהוא חייב

ביקש להשביע את השואל ^{איים יכול ללכת "ישר"?} נישמעינה מן הדא: כתב לה נדר ושבועה אין לי עלייך אינו יכול להשביעה אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה הדא אמרה שאם ביקשו להשביע את השואל, =להשתלם ממנו הוא משביעו ^{אלמא skip מהני!} הדא ילפה מן ההיא, וההיא ילפה מן הדא. ההיא ילפה מן הדא - שאם ביקש להשביע את השואל משביעו. יכול לומר לשוכר "דל אנת ודל שבועתך, והריני משתלם מן השואל" והדא ילפה מן ההיא, שאם ביקש להשביע את האשה שלא משביעהא ^{ע"פ} שלא פטר את יורשיה, כיון שפטר "אותה", אינו יכול להשביעה

אמר ר' חנינה לא צורכת מילף ההיא מן הדא, ומה צורכה תילף, הדא מן ההיא. כ"י דמר רבי הילא בשם רבי ינאי: והוא שנתן לו רשות להשאיל, והכא, והוא שנתן לה רשות שיהו בניה אפיטרופים הא לאוו הכי, הו"ל גזלן וחייבים בכל

אמר רבי יוסי צריך להעלות לו שכר כל זמן שהיא שכורה אצלכגון שכר ל 30 יום ומת תו"ז, השוכר חייב לשלם שכירות בעד 30 יום! רבי זעורא שאל לרבי אבונא, שאלוה הבעלים ומתה? חזרו בעלים ושאלוה מן השוכר, החייב בעל הפרה לשלם לשוכר?! אמר ליה כן אנן אמרין אכלוה, א"ר יוסי בר אבון אכלו שלהן אכלו!

רבי זעורא בעא קומי ר' יסא היך עבדין עובדא? לעניין פלוגתא ב"מ 3:2 אמר ליה תריי כל קבל ארבעה ולא עבדין עובדא כסוגיא?! אמ' ליה תריי כל קבל תריי אינון, רבי לעזר תלמידיה דרבי חייה רובה, רבי יוחנן תלמידיה דרבי ינאי

נדר ושבועה אין לי ולירשתי כו' אמר ר' יונה והיא שעשת אפיטרופא בחיי בעלה, אבל אם עשת אפיטרופא לאחר מיתת הבעל, היורשין משביעין אותה. דו מתניתא: לא עשת אפיטרופא לאחר מיתה אין היורשין משביעין אותה. אם עשת אפיטרופא, לאחר מיתה היורשין משביעין אותה לעתיד לבוא, ואין משביעין אותה לשעבר. כשפטרה {איזהו לשעבר? משעת מיתה עד שעת קבורה}

וא"ר יוסי אפי' עשאה אפטרפוס לאחר מיתת בעלה אין היורשין משביעין אותה. והא תנינן לא עשתה אפטרפ' אין היורשין משביעין אותה, אם עשת אפטרפ' היורשין משביעין אותה לעתיד לבא, ואין משביעין אותה לשעבר! פתר לה על ראשה דווקא כשלא פטרה מיורשיו—אבל

פטרה בפירוש, מהני גם אים היא אפוט' לאחר מיתה ואין על ראשה&&"נימא ר' יסא דאמר כר' יונה"---ומדחהו כהדא רבי יונה ורבי יוסי תריהון אמרין לא סוף דבר בנכסים שנשתלטה בהן בחיי בעלה, אלא אפי' נכסים שנשתלטה בהן לאחר מיתת הבעל אין היורשין משביעין אותה!! אלמא מהני הפטור אף לאחר מיתה! נימא דסבר ר' יסא כהדא דר' יונה? פתר להמימרא דר"י ור"י משעת מיתה עד שעת קבורה. דמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן משעת מיתה עד שעת קבורה אין היורשין משביעין אותה תני בר קפרא שלא תהא מניחתו והולכת לבית אביה

הלכה ז' הלכה מקבר בעלה לבית אביה, או שחזרה לבית חמיה ולא נעשית אפוטרופא, אין היורשין משביעין אותה. ואם נעשית אפוטרופא, היורשין משביעין אותה על העתיד לבא, ואין משביעין אותה על מה שעבר: כולה מתניתין כשפטרה לגמרי איירי

הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה. עד אחד מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה. מנכסי יתומים ומנכסים משועבדין ושלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה:

אמר רבי זעורא כעין שבועת תורה ירדה להן. כתובה הוחזקה בידה לגבות כמי שגבה, ודמי לנשבע "ונפטר" והוא כתוב עם השטר של מאתים פרוע והיא אומרת מנה, לא תיפרע אלא בשבועה

תני הפוגמת לא הפוחתת כתובת'. כיצד? היתה כתובתה מאתים והיא אומרת מנה, נפרעת שלא בשבועה. מה בין פוגמת מה בין פוחתת? אמר ר' חנינה פוגמת בא משא ומתן בנתיים, פוחתת לא בא משא ומתן בנתיים. רבי ירמיה בעא, כמה דאת אמר תמן עד אחד מעידה שהיא פרועה לא תיפרע אלא בשבועה, ודכוותה ועד אחד מעידה

שהיא פחותה לא תפרע אלא בשבועה? אמר רבי יוסי בשעה שעד אחד מעידה שהיא פחותה כעד אחד מכחיש את שנים, ואין עד אחד מכחיש את שנים

תני יורש שפגם אביו שטר חובו, הבן גובה שלא בשבועה. בזה יפה כח הבן מכח האב. שהבן גובה שלא בשבועה ואב אינו גובה אלא בשבועה. אמר רבי אלעזר ונשבע שבועת יורש שלא פיקדנו אבא, שלא אמר לנו אבא, שלא מצינו שטר בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע.

רבי הושעיה בעא מתניתא דפוטרי יורש דבית שמאי דס"ל "שטר העומד לגבות, כגבוי" דבית שמאי אומרי' נוטלת כתובתה ולא שותה אמר רבי יוסי תמן טעמא דבית שמאי הביאו בעלי ואני שותה! ברם הכא בדין היה אפילו אביו לא ישבע, תקנה תיקנו בו שישבע, בו תיקנו, בבנו לא תיקנו. כיון שמת העמדתה את בנו על דין תורה. נתחייב אביו שבועה בבית דין, ומת, אין בנו גובה. דל כן מה אנן אמרין ויש אדם מוריש שבועתו לבנו?!

אמר רבי אבין את אמרת פגם אביו שטרו בבית דין אין בנו גובה? כיון "שכבר נתחייב" שבועה בבי"ד רב חסדא בעא בגין דהלך אילין תרתי פסיעתא הוא מפסיד? אילו פגמו חוץ לבית דין את אמר גובה, מפני שפגמו בבית דין את אמר אינו גובה?!

הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה כו' אמ' רבי יוחנן בשם רבי ינאי אין פורעין מניכסי יתומים קטנים אלא בשטר שהריבית אוכלת בו ויש אומרי' אף לכתובת אשה. א"ר ינאי מפני מזונות. כיון שכל זמן שלא נפעת כתובתה יש לה מזונות א"ר מתניה מאן חש למזונות? ר' שמעון. דרבי שמעון אומר במגבה הדבר תלוי כ' אפי' כבר "תבעה" אינה מפסדת מזונות עד

ש"תגבה" כתובה מאי כדון? מפני חונה, מפני שיהו הכל קופצין עליה לישאנה. ויש אומרי' אף לגזילה ולנזיקין נפרעין מנכסי יתומים אמר רבי יוסי אף אנן נמי תנינן תרתיהון. לגזילה - מן הדא אם היה דבר שיש לו אחריות חייב לשלם. לנזיקין - מן הדא אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית. כיני מתניתא אין נפרעין מנכסי יתומין לנזיקין, אלא מן הזיבורית. והא תני עמד הבן תחת האב הניזקין שמין בעדית ובעלי החוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית! אמר רבי יוסי בי רבי בון כאן ביתום גדול כאן ביתום קטון 4 דברים נזקקין לקטן.

משנה ח הפוגמת כתובתה כיצד? היתה כתובתה אלף זוז ואמר לה התקבלת כתובתיך, והיא אומרת לא התקבלתי אלא מנה, לא תפרע אלא בשבועה.

עד אחד מעידה שהיא פרועה כיצד? היתה כתובתה אלף זוז ואמר לה התקבלת כתובתיך, והיא אומרת לא התקבלתי, ועד אחד מעידה שהיא פרועה, לא תפרע אלא בשבועה.

מנכסים משועבדים כיצד? מכר נכסיו לאחרים והיא נפרעת מן הלקוחות לא תפרע אלא בשבועה

מנכסי יתומים כיצד? מת והניח נכסיו ליתומים והיא נפרעת מן היתומים לא תפרע אלא בשבועה.

ושלא בפניו כיצד? הלך לו למדינת הים והיא נפרעת שלא בפניו, אינה נפרעת אלא בשבועה.

רבי שמעון אומר כל זמן שהיא תובעת כתובתה, היורשין משביעין אותה. ואם אינה תובעת כתובתה, אין היורשין משביעין אותה:

כ"י מתניתא: והנפרעת שלא בפניולא איירי בכתובה לא תפרע אלא בשבועה. ונפרעין מאדם שלא בפניו?! אמר רבי ירמיה תיפתר בשטר שהריבית אוכלת בו. ובית דין גובין רבית?! תיפתר שערב לו מן הגוי. עכו"ם הלווה לראובן ברבית, ושמעון ערב—ושמעון בא ליפרע מנכסי ראובן כדי לפרוע לגוי כהדא אלכסאשם גוי אמר לזהגוי ל רבי מנא אנו עבדין טבות סגיא מינכון! אנן כתבין דיאטגמא edict אין אתא טבאות, ואין לא אנן מחלטין ניכסייא. אמר ליה ר' מנא אף אנן עבדין כן, אנן משלחין בתריה תלת איגרין, אין אתא הא טבאות ואין לא אנן מחלטין ניכסייא. אמר ליה הגוי הגע עצמך דהוה באתר רחיק, השיב ר' מנא אנן משלחין בתריה תלת איגרין, חדא גו תלתין וחדא גו תלתין וחדא גו תלתין אין אתא הא טבאות, הרי טוב ואי לא אנן מחלטין ניכסייא. אמר רבי מתניה והוא שעמד בדין וברח, אבל אם לא עמד בדין וברח, לית כאן מחלטין אלא מכרזין.

אשכחת אמר חנן ורבי שמעון אמרו דבר אחד. כמה דמר רבי חנן לא תשבע אלא בסוף. כן רבי שמעון אמר לא תשבע אלא בסוף. כמה דאת אמר הלכה כחנן והכא הלכה כרבי שמעון

רבי חייה בשם רבי יוחנן הקורא ערר על מעשה בית דין, לא הכל הימינו. אמר ליה רבי חייה בר אבא לא מתניתא היא הוציאה גט ואין עמו כתובה, גובה כתובתה! אמר ליה רבי יוחנן, בבלייא! מן דגלית לך חספא מן מרגליתא, את אמר לי ולא מתניתא היא?!

רב אמר במקום שאין כותבין שטר כתובה, אבל במקום שכותבין שטר כתובה, מה דהיא מפקה, היא גובה. חזר ואמר אפילו במקום שכותבין כתובה, גובה היא. בגט לחוד מן רב חיילה, מתבה יתיב! מי שכחו רב, יבא וישיב עלי! התיב רבי יוסי והא תני גובה גיטה, ומטמנת כתובתה, וחוזרת וגובה! בנגוד למשנה ט'... הרי יש לחשוש שתעשה כן! אין שם בית דין?! בי"ד ידעו שכבר גבתה באינן דמתון. אים מתו הבי"ד, הרי יש לחשוש שתחזור ותגבה! ואין שם עדים?! הבו בשהלכו להם למדינת הים. אין שם אומולוגייה?! שובר — וממילא א"א לה לגבות שנית ולית רב אולמולוגייה?! Isn't she bound to write a receipt?! אית רב אומולוגייה, בהן דמר אבד כרטיסן שטרי עבד חורן. כ כיון דכותבין שובר, אין שום קושיא על רב אית ליה בההיא דאמר אי אבד פרונא עבד חורן כשטוען אבד שטרי עשה לי אחר! או אבד כתובתי עשה לי אחר! אבל כשטוענת אין לי כתובה, הרי זו גובה בלי שובר

התיב רבי בא לכו"ע (אף בלי רב) דהא תני גובה בגיטה, ומטמנת כתובתה, וממתנת עד שימות, וחוזרת וגובה. אמר ליה רבי יוסה בי רבי בון ולא עליה להביא ראייה שהיתה משמשתו עד שמת?!

רבי זעירא רבי אבונה בשם רב: במקום שכותבין שטר כתובה, הוא אומר כתבתי והיא אומרת לא כתבת. ורוצה לגבות בגט עליה להביא ראייה שלא כתב. ובמקום שאין כותבין שטר כתובה והוא אומר כתבתי והיא אומרת לא כתבת עליו להביא ראייה שכתבואי לא מייתי ראייה, גובה בלא גט

רבי חייה בר אבא אשכח פרוזבולא דרבי יונתן, והוה פרי מיתן ליה. ממחר ליתן לו אמר ליה לית אנא צריך ליה. ותני כן: נאמן המלוה לומר שטר זה פרעתי וקרעתי פרוזבול היה לי ואבד רבי ירמיה בשם רבי חייה מתניתא אמרה כן: מן הסכנה ואילך האשה גובה שלא בגט, ובעל חוב גובה שלא בפרוזבול. ואיפשר כן לא פרעתי וקרעתי?! והכא פרעתי וקרעתי

הלכה ט' הוציאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובתה. כתובה ואין עמה גט, היא אומרת אבד גטי, והוא אומר אבד שוברי, וכן בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין עמו פרוזבול הרי אלו לא יפרעו. רבן שמעון בן גמליאל אומר מן הסכנה ואילך, אשה גובה כתובתה שלא בגט, ובעל חוב גובה שלא בפרוזבול.

שני גיטין ושתי כתובות, גובה שתי כתובות.

שתי כתובות וגט אחד, או כתובה ושני גיטין, או כתובה וגט ומיתה, אינה גובה אלא כתובה אחת, שהמגרש את אשתו והחזירה, על מנת כתובה הראשונה מחזירה

קטן שהשיאו אביו, וכתב לה אביו, כתובה כתובתה קיימת, שעל מנת כן קיימה. גר שנתגייר ואשתו עמו כתובתה קיימת שעל מנת כן קיימה:

שני גיטין ושתי כתובות כו' והוא שיהא הגט יוצא מכתובה לכתובה. בין זמן גט א לזמן גט ב

ב כתובות וגט אחד אינו גובה אלא אחד עד כדון בשוות, היה בזו מנה ובזו מאתים? רב הונא ורב ירמיה ורב חסדא: חד אמר גובה בראשונה, והתוספת גובה מן זמנה של שנייה. וחרנה אמר גובה בשנייה. אמר רבי חנניה קומי רבי מנא לית הדא אמרה ההן דיזיף מן חבריה, וחזר ויזיף מיניה, צריך מימר, לבד מן כרטוסה קדמייא besides the first document דאית לי גבך. אורחא דאיתתא מימר אבד פורנה עביד חורן, ממילא ביטל שנייה את הראשונה אלא כי אורחא דבר נשא מימר אבד כרטיסו עבד חורן?! אלא כי איפשר יודי ליה??? אפשר שישנו ברשותו!

רבי יודן בר שיקלי אעיל עובדא קומי רבי יוסי'ב שטרות באותו סך לא כן
אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן שטר שלוה בו ופרעו אל ילוה בו באותו
היום! אמר ליה כאן בשפרעו כאן בשלא פרעו שפיר אפשר לעשות ב שטרות,
וגובה שניהם

לעניין קטן וגרתני רבי חנן קומי רבי הילא תרין אמורין חד אמר לכתובה
אבל לא לתנאין. וחרנה אמר בין בכתובה בין לתנאין

ניחא גר, שייך למימר דהוי כגירש וחזר והחזירה קטן, וקטן מגרש? א"ר חגי
קיימתיה כ"י דמר רבי לעזר בשם רבי חנינה והוא שבא עליה
משנתפקח ומשנשתפה, וכא הוא שבא עליה משהגדילע"כ נתחייב
בכתובה

מסכת כתובות פרק י

הלכה א משנה מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת, הראשונה קודמת
לשנייה. יורשי הראשונה קודמין ליורשי השנייה.
נשא את הראשונה ומתה, נשא שנייה ומת הוא, שנייה ויורשיה
קודמין ליורשי הראשונה:

גמרא מתניתא לענין כתובה, אבל לענין מזונות שתיהן שוות
כתובה וקבורה מי קודם? כתובה ומלוה בעדים מי קודם? כתובה
ופרנסת בנות מי קודם? מאן דאמר גובין פרנסה מן משועבדין
פרנסת בנות קודמת, ומאן דמר אין גובין פרנסה מן משועבדין אין
פרנסת בנות קודמת

לא אמר אלא מתה, הא נתגרשה כבעל חוב היא. כהדא דתני: נשא
אשה וכתב לה כתובה, גירשה ולא נתן לה כתובה. נשא אחרת
וכתב לה כתובה. החזיר את הראשונה וכתב לה כתובה על

כתובתה הראשונה , ומת הבעל. של ראשונה , קודמת לשנייה ויורשיה. אים רחל חי, היא קודמת, שכבר נתחייב לה משעה ראשונה (קודם גירושין)

עין בבלי להבין כל זה והשנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה. אים מתה רחל בעוד הבעל חי, מת הבעל, מתה לאה. אין חייב ליורשי רחל רק מצד כב"ד אמר בן ננס יורשי הראשונה אומרים ליורשי השנייה, אם כבעל חוב אתם טלו את שלכם וצאו, אף אים יש נכסים הרבה...אלא באתם ליטול בתורת ירושה...א"כ נחלק בשווה! ואם לאו אנו ואתם נחלק בשוה. אמר לו ר"ע: בני שנייה קפצה עליהן ירושת תורה, ונוטלין כתובת אמן, וחוזרין וחולקין. תחילה נותנין לבני שנייה ירושת אמן (שחייב לה כתובה) וחולקין בשאר

רבי מנא אמר בשיש שם דינר יתר נחלקו, אבל אם אין שם דינר יתר, אף רבי עקיבה יודה לבן ננס שאילו ואילו חולקין בשוה אמר ליה רבי יוסי בי ר' בון הך דלא תניתא פליגא את עבד ליה פליגא! אלא בשאין שם יתר דינר נחלקו, אבל אם יש שם יתר דינר, אף בן ננס יודי לרבי עקיבה בני השנייה קפצה עליהן ירושת תורה ונוטלין כתובת אמן וחוזרין וחולקין

והחוב ממעט ודכוותה והחוב מרבה. היך עבידא? היה שם שדה והיא עתידה לחזור ביובל, את רואה אותן כאילו מוחזרת.

היך עבידא? קידש רחל וכנס לאה, וחזר וכנס רחל. על דעתון דרבנין, רחל קודמת. לגבות כתובתה ועל דעתיה דר' אלעזר בן עזריה, 5:1 לאה קודמת. אומר אף רבי לעזר מודי מאחר שחזר וכנס רחל רחל קודמת. למה זה דומה? לאחר שלווה מחבירו ואמר לו אם לא החזרתי לך מיכן עד י"ב חדש, יהיו כל נכסי משועבדין לך.

הגיע י"ב חדש ולא החזיר, נשתעבדו הנכסים מיכן ולבא=למפרע אבל אם אמר לו לא יהו נכסי משועבדין לך אלא לאחר י"ב חדש, ימים שבנתייםמי אוכל פירות? תפלוגתא דרבי מאיר ורבנין.??? על דעתיה דרבי מאיר, בשטר נתחייבו הנכסים לאחר י"ב חודש על דעתיה דרבנן בכסף נתחייבו: ומלווה אוכל פירות

הלכה ב משנה מי שהיה נשוי לשתי נשים ומתו, ואחר כך מת הוא. והיתומין מבקשין כתובות אמותיהן ואין שם אלא כדי שתי כתובות, חולקין בשוה. דירושת תורה דוחה ירושת בנ"ד היה שם מותר דינראחר נטילת כתובת אמן אילו נוטלין כתובת אימן ואילו נוטלין כתובת אימן.

ואם אמרו היתומין הרי אנו מעלין על ניכסי אבינו יפה דינר כדי שיטלו כתובת אימן אין שומעין להן אלא שמין את הנכסים בבית דין:

גמרא הדא היא דמר רבי אימי כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין יפה להכי תיקנו כתובת בנ"ד מעתה אפילו אין שם יתר דינר אמר רבי אבון בשעה שאת יכול לקיים דבריהן ולקיים דברי תורה את מקיים דבריהן ודברי תורה בשעה שאת אין יכול לקיים דבריהן ולקיים דברי תורה את מבטל דבריהן ומקיים דברי תורה

רבי יודה בר פזי בשם רבי יוסי בן חנינה: מת אחד מן האחין, אחר שמת האב כולהן חולקין בשוה. אמר ר' מנא לכן צריכא, בשלא חלקו שלא תאמר יעשה כמי שאינו כן ותירשנו כתוכגון ראובן ושמעון ולוי בני לאה, ויוסף בן רחל. מתו לאה ורחל, ושוב מת יעקב ושוב מת ראובן, אין שמעון ולוי נוטלין "כל" כתובת אמן—רק חלק ראובן ייחלק בין שמעון ולוי ויוסף

היה שם בכור, את אמר הבכור נוטל פי שנים. מהו נוטל פי שנים? נוטל פי שנים בכתו, מה שמגיע לחלק לאה חולקין לארבע חלקים והוא נוטל שנים,

או מה שמגיע לחלק רחל ולאח חולקין ל $n+1$ (when n =the amount of children) חלקים וראובן נוטל שניים או פי שנים בכל האחים?

תני רבי הושעיה: היו שם שתי כיתי בנות כולהן חולקות בשוה. היה שם בכור את אמר הבכור נוטל פי שנים. מהו נוטל פי שנים נוטל פי שנים בכתו, או פי שנים בכל כתובתה לעולם נוטל $2/3$ מכל כתובת אמו

מאימתי שמין להן? לראות אים יש מותר דינר תלמידוי דרבי מנא אמרין בסוף. כשבאו לחלוק אמר לון רבי יוסי בי רבי בון לא אתון דאמרין בשם רבנין לכן צריכא בשלא חלקו! אבל משעה ראשונה שמין להן: מוכח מזה שמיד כשמת יעקב זכו כולם בכב"ד, וע"כ כשמת ראובן חולקין כולם **הלכה ג משנה** היו שם נכסין בראוי אינן כבמוחזק. להחשיבם "כיש שם מותר דינר" רבי שמעון אומר: אע"פ שיש שם נכסים שאין להן אחריות אינו כלום עד שיהיו שם נכסים שיש להן אחריות יותר על שתי כתובות דינר:

גמרא רבי מנא אמר: בעיקר שתי כתובות פליגין. ר"ש אומר קרקע. ורבנין אמרין מטלטלין. לר"ש אין כתובת בנ"ד (וה"ה כתובה) נגבית אלא מן הקרקע באותו הדינר כל עמא מודיי שהוא מטלטלין. אף שאין "קרקע" מותר דינר—רק מטל—שפיר גובין כב"ד רבי יוסי בי רבי בון אמר כל עמא מודיי בעיקר שתי כתובות שהן קרקע, מה פליגין? באותו הדינר, רבי שמעון אומר קרקע ורבנין אמרין מטלטלין

רבי בא בר זבדא בשם רב ברם נהגו בסוריא להיות גובין כתובה מן הנחושת ומן הצועות banquet plates רבי אבהו בשם רבי יוחנן ובלבד מן הצועות שבאותו הלילה ליל החתונה (אבל השתמשו בהם יותר, הרי"ז בכלל מטלטלי) רב שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן נהגו העם בערבייא להיות גובה מן הבושם ומן הגמלים ודכוותה בלבד מן הבושם

שבאותו הלילה. ארמלתא דר' חונה גבי לה מן המטלטלין כמנהג מקומה:

הלכה ד משנה מי שהיה נשוי לשלש נשים ומת, כתובתה של זו מנה ושל זו מאתים ושל זו שלש מאות ואין שם אלא מנה, חולקות בשוה

היו שם מאתים, של מנה נוטלת חמשים ושל מאתים ושל שלש מאות שלשה של זהב

היו שם שלש מאות, של מנה נוטלת חמשים ושל מאתים מנה ושל שלש מאות ששה של זהב

וכן שלשה שהטילו לכיס פחתו או הותירו כך הן חולקין:

גמרא שמואל אמר שוחדא דדייני. כשיש הרבה בע"ח, ומנה אחת, בי"ד מחליטין ופורעין לאחד מהם. לשני שטרות שטרי מכר שיצאו על שדה אחת. אי זה מהן שירצו ב"ד להחליט מחליטין.

מתניתא פליגא על שמואל: אין שם אלא מנה, חולקות בשוה. לא שוחדא דדייני אתאמרת? ! והא תני היורשין שירשו שטר חוב, הבכור נוטל פי שנים. יצא עליהן שטר חוב, הבכור נותן פי שנים. עוד היא לשוחדא דדייני אתאמרת? ! אלמא לא אמרי' שוחדא דדיני, רק כ"א פורע חלקו! וקשיא לשמואל!

רבי אבין בשם שמואל: לא שנייא בין שני שטרות שיצאו על שדה אחת, בין שטר אחד שיצא על שני שדות כגון בבא לגבות מן היורשים אי זה מהן שירצו בית דין מחליטין

שמואל אמר במרשות זו את זו. בשהרשת השלישית את השנייה לדון עם הראשונה. ע"כ ראשונה נוטלת 50 אמרה לה לא מנה אית לך? ! סב חמשין ואיזל לך!

וכן שלשה שהטילו לכיס והותירו או פחתו כך היו חולקין אמר רבי אלעזר הדא דאת אמר בשהיתה הסלע חסירה או יתירה, אבל לשכר ולהפסד כולהן חולקין בשוה. וקשיא ההן יהיב מאה דינרין וההן יהיב עשרה ואת אמר אכן?! חברייא אמרין יכול הוא מימר ליה: על ידי מניי, סלקת פרגמטיא! מחמת מעותי, נתאפשר לקנות הסחורה עד כדון דהוות פרגמטיא זעירה, כגון קנו מרגלית הוות פרגמטיא רובה? כגון חטים אמר רבי אבין בר חייה יכול הוא מימר ליה עד דאת מזבין חד זמן, אנא מזבין עשרה זמנים. עד כדון במקום קרוב במקום רחוק? אמר רבי הילא יכול הוא מימר לי' עד דאת אזיל ואתי חד זמן, אנא אזיל ואתי עשרה זמנים תמן תנינן חזר ונגח שור אחד שוה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשים זוז ושנים הראשונים דינר זהב. ר' שמואל בשם ר' זעירא וכן לשכרשותפין חולקין לפי המעות שהטילו א"ר יוסי דר' זעירא פליגא על דר' אלעזר.

ר' מנא אמר קומי רבי יודן, לא מודי רבי לעזר שאם התנו ביניהון שזה נוטל לפי כיסו וזה נוטל לפי כיסו?! שוורים כמותנים הן! חזר ואמרה קומי רבי יוסי אמר ליה בפירוש פליגין: רבי לעזר אמר סתמן חולקין בשוה. רבי זירא אמר סתמן זה נוטל לפי כיסו וזה נוטל לפי כיסו:

הלכה ה' משנה מי שהיה נשוי ארבע נשים ומת. הראשונה קודמת לשנייה, ושנייה לשלישית, ושלישית לרביעית. הראשונה נשבעת לשנייה, ושנייה לשלישית, ושלישית לרביעית, והרביעית נפרעת שלא בשבועה. אמר בן ננס וכי מפני שהיא אחרונה נשכרת?! אף היא לא תפרע אלא בשבועה

היו כולם יוצאות ביום אחד, כל הקודמת לחבירתה אפילו שעה אחת זכתה. וכך היו כותבין בירושלם שעות

היו כולן יוצאות בשעה אחת ואין שם אלא מנה, חולקות בשוה: **גמרא** רבי אבונא בשם רבי שמואל כדברי בן ננס??? לשטר אחד שיצא על האשה, לקוחות כולהן חולקין בשוה??? אים יש לקוחות הרבה שלקחו כולם ביום אחד, כל אחד חייב ליתן קצת משדהו לאשה אמר ר"ע קומי רבי מנא לית הדא פליגא על רבי שמואל דשמואל אמר שוחדא דדייני לשני שטרות שיצאו על שדה אחת לאי זה מהן שירצה להחליט מחליטין וכא הוא אמר אכין!? אמר ליה לא בשני שטרות, דילמא בשטר אחד וכא בשטר אחד אנן קיימין!

ולא שמיע דמר רבי אבון בשם שמואל לא שנייה בין שטר אחד שיצא על שני שדות ובין שני שטרות שיצאו על שדה אחת, אי זה מהן שירצו ב"ד להחליט מחליטין

הנהיג רבי בארנונא ובגולגולת ובאנפרות, ללקח המלך שדה מאת הבעלים ומכרוהו לאחר, חולקין בשוה כהדא דבן ננס???

כהדא קריבין דרבי יוסי זבנין חקלוון מן אילין דבר תפקן, אזלוון אילין דבר תפקן ונסבין להון נשין, אעלוון להון שקיעין, אתון בעיי מתגרייא בקריביה דרבי יוסי, אמר לון רבי מנא אנא ידע כד זבנתון אילין חקלוותא לא הוון אילין שקיעיא קדמיכון! א לקח שדות מן ב בכסף מלא. כשנשא ב, "מצאו" הנשים איזה title שהשדה היה שייך למשפחתם מימות קדם—ונטלוה המלכות—ולפי דין חייב א לשלם ¼ לבעה"ב הראשונה(עי' גיטין 5). השיב להם ר' מנא : אני יודע.....

הלכה ו משנה מי שהיה נשוי שתי נשים ומכר את שדהו וכתבה הראשונה ללוקח דין ודברים אין לי עמך. השנייה מוציאה מיד

הלוקח, והראשונה מן השנייה, והלוקח מיד הראשונה וחוזרות חלילה עד שיעשו פשרה ביניהן. וכן בעל חוב. וכן אשה בעלת חוב:

גמרא אמר רבי יוסי הדא אמרה: ההן דיזיף מן תרין בני נש, אתא תניינא אמר ליה קומי פושרין תן לי כל מה שיש בידך, ואמחול לך כל החוב אמר ליה ולית סופיה דקדמייא משמע ומיתי מיטרוף! ולמה אתן לך כלום יכיל מימר ליה פושרין, ואין טרף טרף! קודם תן לי, ואים יטרוף הראשון ממני, יטרוף...

פישר מן השני, חזקה שהראשון בא וטורף, הכל... פישר מן הראשון... א"ר פינחס אתא עובדא קומי רבי ירמיה אמר פישר פישר. אמר רבי יוסי ולא כתב דאיקני!? לא אתייא אלא ביורש "נכסי דקני יורש" אינו משתעבד אמר רבי חנינה אפילו בבעל חוב אתייא היא, בההיא דלא כתיב כל דאיקני. או שאמר לו אל יהא לך פירעון אלא מזה

אמר רבי מתנייה אתייא כמאן דמרלעיל 9:9 בין לכתובתה בין לתניין, ברם כמאן דמר, לכתובה אבל לא לתניין, הא חזירה: אף שכתבה האשה "דו"ד" לא מהני סילוק על "תנאי" כתובה. ויכולים יורשיה לטרוף כב"ד

מסכת כתובות פרק יא

הלכה א משנה אלמנה ניזונת מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהן ואינן חייבין בקבורתה.

יורשיה היורשים כתובתה חייבין בקבורתה:

גמרא רב יהודה בשם שמואל רבי אבהו בשם רבי יוחנן מציאתה-שלה. הותירה מזונות- אשת איש שמציאתה שלו, הותירה מזונות

שלו . אלמנה שמציאתה שלה , הותירה מזונות שלה . הותירה בליות - שלה . מה אם אשת איש שהותירה מזונות שלו הותירה בליות שלה , אלמנה שהותירה מזונות שלה הותירה בליות לא כל שכן! תמן צריכה לון לנידתה! אף הכא צריכא לון לנידתה! רבי אימי בשם רבי יוסי בן חנינה אף היא אינה עושה אותן דברים של ייחוד. אלמנה אינה עושה ליתומים מה הן דברים של ייחוד? סכה להון את גופן , ומרחצת להון את פניהן , ומוזגת להון את הכוס. ומוסיפין לה על מזונותיה.??? אשת איש אין לה יין. אלמנה יש לה יין??? שמא יש להפך??? אשת איש שאמרה יצאו מעשה ידי למזונותיי, שומעין לה.

רב אמר: המת אמר "אל תקברוני" נקבר בצדקה. ר' אימי בעא וכי עלת על דעתך שיהו אחרים מתפרנסים משלו והוא נקבר בצדקה!? מתניתא פליגא על רב: יורשיה היורשין כתובתה חייבין בקבורתה! אלמא אינו נקבר מן הצדקה! פתר לה בשירשו קרקעהקרקע משועבד לקבורה כהדא דתני גר שמת ואין לו יורשים הניח עבדים ושפחות ושטרות ומטלטלין כל הקודם בהן זכה, והלה נקבר בצדקה.

מפני שקדם ותפס , הא אם לא קדם ותפס רק ישראל מת, וירשים מטלטלין, מוציאין מידו! וקשיא לרב דאמר "נקבר מן הצדקה!" פתר ליה באומר קברוני [כהדא דאמר ר' יוסי בשם רבנין נקבר המת, ולא אמר קברוני, קרקע מוציאין לקבורה אפי' אמר "אל תקברוני" אע"פ שקדמו אחרים ותפשו , מוציאין מידן . בשתפסו קרקע , והא דאת אמר מוציאין מידן , בשתפסו קרקע. אבל בשתפסו מטלטלין אין מוציאין מידן. במלוה בעדים אבל במלוה בשטר בין שתפשו קרקע בין שתפשו מטלטלין אין מוציאין מידן.]

דאמר רבי אבא בר רב הונא עשו דברי שכיב מרע כבריא שכתב ונתן. והוא שמת מאותו החולי הא הבריא לא. ובמסיים ואומר תנו שדה פלוני לפלוני. אמר תנו שדה פלוני לפלוני ולפלוני, כמי שסיים או עד שיאמר חצייה בצפון וחצייה בדרום

ר' יודן בעי אמר שרפונימנהג לשרוף כל כלי תשמיש של מת ועבדו בו עבודה celebration ותנו חצי שדה פלוני לפלוני. אם אין שורפין אין נותנין? רבי חגיי בעא שכיב מרע שאמר יזונו בנותיי? בלא כך אין בנותיו ניזונות! לא צורכא דלא, מהו שיזונו מן המשועבדין ומהו שיזונו מן המטלטלין

ר' יודן ברח לנוי, אתא עובדא קומי ר' יוסי, שכיב מרע שאמר יינתנו אותיותיו לפלוני. אמר ליה אין שכיב מרע מזכה אלא בדברים שהן נקנין או בשטר או במשיכה. ואלו=אותיות נקנין במשיכה ובשטר. כהדא דתני ספינה נקנית במשיכה דברי הכל. רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנין במשיכה ובשטר, כתב ולא משך משך ולא כתב לא עשה כלום, עד שיכתוב וימשוך:

הלכה ב משנה אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנישואין מוכרת שלא בבית דין. ר"ש אומר מן הנישואין מוכרת שלא בבית דין. מן האירוסין לא תמכור אלא בבית דין מפני שאין לה מזונות וכל שאין להן מזונות לא תמכור אלא בבית דין:

גמרא מיסבר סבר רבי שמעון במזונות הדבר תלוי. פסק לזון מן האירוסין מוכרת שלא בב"ד. פסק שלא לזון מן הנישואין לא תמכור אלא בב"ד.

דברי חכמים ר' אחא ר' חנינא בשם רבי יוחנן חס הוא אדם על כבוד אלמנתו בין מן האירוסין בין מן הנישואין ולעולם מוכרת שלא בב"ד

רב יהודה בשם שמואל : המוחלת כתובתה ליתומים , ניזונת משלהן. וקשיא אילו אשה שאין לה כתובה כגון עוברת על דת שמא יש לה מזונות? אשה שאין לה כתובה אין לה מזונות, ברם הכא לא דיך שמחלה ליתומין כתובתה אלא שאתה מבקש להבריחה ממזונותיה!

רב יהודה בשם רב התובעת כתובתה בבית דין איבדה מזונותיה. אמר רבי יוסי ובלבד מן השופימרצון הא מאונס לא כהדא ארמלתא דרבי אבדימס רמו בהעשו בה מרמה אמרו לה רבי בא בר כהן בעי ליך רוצה לישא אותך תבעת פרנה תבעה כתובתה , ואבדה מזונותיה אובדת מזונותיה. מן דאיתידעין מיליאי, כשמודע הדבר אעלון עובדא קומי רבי יוסי וחזרה למזונה

רבי אלעזר בשם רבי יוסי בן זימרא אלמנה שעשת שנים שלשה חדשים שלא לתבוע מזונותיה , אבדה מזונותיה . דאינון תלתי ירחיאי בשלא ללותלא לזותה מאחרים לצורך מזונות אבל אם לותה גובה. בשאין בידיה משכון שתפשה מחיים אבל אם יש בידיה משכון אפילו לא לותה גובה

רבי יסא בשם ר' יוחנן זו היא שאמרו: בתחילה מוכרין מזון י"ב חדש, ונותנין לה מזון ל' יום.

בסוף שלשים יום הן אומרים נתנו, על להבא והיא אומרת לא נטלתי. ייבא כהדא דמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן לווה ממנה י"ב אלף לשנה להיות מעלה לה מדינר זהב לחדש . פשיטא חדש הראשון נתן. אים תובע בסוף חודש הראשון , נאמן לומר פרעתי וחדש האחרון לא נתן. אים אומר "פרעתי על חודש הבא" אינו נאמן (דאפתו"ז) ימים שבנתיים, זו היא שאמרו הא בתחילה לא??? הממע"ה, וה"ן עליה להביא ראי' שלא פרעו לה

אתא ר' אבהו בשם רבי יוחנן בתחילה מוכרין מזון י"ב חדש, ונותנין לה מזון שלשים יום, וימכרו מזון שלשים יום? שלא להורע כחה של אשה. ויתנו לה מזון י"ב חדש? אם אומר את כן נמצאתה חב ליתומים. כהדא דתני אלמנה שתפסה אפילו אלף זוז למזונותיה אין מוציאין מידה. יכולה לומר שתאכל הכל

מהו מימר לה שמא "צררי אתפסיה" חוי מה בידיד! אים תפשה הרבה ורוצים לראות כמה תפשה תלמידוי דרבי מנא אמרין לה חוי מה בידיד. אמר לון רבי יוסי בי רבי בון מכיון שהיא עתידה להישבע בסוף, אפילו מה בידיד אמרין לה תהי: יהא כן... כיון שסוף סוף חייבת לישבע

הלכה ג משנה מכרה קרקע לצורך כתובתה או מקצתה, מישכנתה או מקצתה נתנתה לאחר או מקצתה. לא תמכור את השאר אלא בבית דין. וחכמים אומרים מוכרת היא אפילו ארבעה או חמשה פעמים

ומוכרת למזונותיה שלא בבית דין. וכותבת למזונותיי מכרתי וגרושה לא תמכור לכתובה אלא בבית דין:

גמרא תני מוכרת וכותבת אילו לכתובתה. ואילו למזונות ד"ר יהודה. ר' יוסי אומר מוכרת וכותבת סתם ובזו כחה מיופה. באת מלוה בעדים, אומרים למזונות מכרתי. ואינה צריכה "לפגום" כתובתה באת מלוה בשטר, ורוצה לטרוף השדה שמכרה אומרת לכתובה מכרתי. ואפילו באת מלוה בעדים, מוכרת למזונות, וחוזרת וטורפת לשם כתובה היא עצמה חוזרת וטורפת מה שכבר מכרה

ולא אמרין לה חוי זבניך? שכתוב שכבר קיבלת מעות על שדה זו! תיפתר שהוקיר המקח??? ורוצה לגבות המותר

רבי יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן ר' הילא בשם ר' לעזר כשם
שאדם חס על כבוד אלמנתו כך חס על כבוד גרשתו. דאמר ר' יעקב
בר אחא בשם ר' לעזר (ישעיהו נח) מבשרך לא תתעלם זו גרושתו
איתתיה דר' יוסי הגלילי הוות מעיקה ליה סגין מצערת לו הרבה סליק
ר' לעזר בן עזריה לגביה, א"ל ר' שיבקה דלית היא דאיקרך גרשה!
שאינה מכבדך א"ל פורנה רב עליכתובתה מרובה א"ל אנא יהיב לך פרנה,
ושבקה. יהיב ליה פרנה ושבקה. אזלת ונסיבת לטפסורא
דקרתא, שר העיר איתנחת מן ניכסוי, ואיתעביד בסגיא נהורא, יד
מנכסיו ונעשה סומא והוות מחזרא ליה על כל קרתא ומדברא ליה. היא
סיבבה איתו לחזור על הפתחים חד זמן חזרתיה על כל קרתא ולא איתיהב
ליה כלום, אמר לה לית הכא שכונה חורין?! אמרה ליה אית הכא
שכונה דמשבקי, יש כאן שכונת בעלי שגרשני ואיני יכול ליכנס שם ולית בחיילי
עייל לה לתמן. שרי חביט לה התחיל בעלה הסומא להכותה עבר ר' יוסי
הגלילי ושמע קלון מתבזיי בשוקא, נסבון ויהבון בגו חד ביתא מן
דידיה, לקחם ונתנם בתוך בית אחד משלו והוה מסיק לון מזונין כל יומין
דהוון בחיין, על שם ומבשרך לא תתעלם- זו גרושתו.
אפילו כן אציתון קלוי בליליא, ושמעין קלה אמרה: לא הוה טב
דייה=דאיהו צערה לבר מן גופה, ולא לגו גופה: לא היה טוב הצער "חוץ מן
הגוף" (לחזר עה"פ) מן צער "בתוך הגוף" (שהגרש יפרנסוני!!)
הלכה ד משנה אלמנה שהיתה כתובתה מאתים ומכרה שוה מנה
במאתים או שוה מאתים במנה נתקבלה כתובתה
היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר, במנה. מכרה בטל.
ואפילו היא אומרת אני אחזיר את הדינר ליורשין מכרה בטל:

גמרא ניחא שוה מנה במאתים, או שוה מאתים במנה? ומתרץ מכל מקום הרי מפסידה את היתומין במנה!

בשוה מנה במאתים אין סופו לחזור משם מקח טעות! תיפתר שהוקיר המקחנת"יקרה

א"ר אבין לתרץ שני הקושיות הדא מסייעא לר' שמעון בן לקיש דר"ש בן לקיש אמר אין למקח הונייה לעולם. אמר ר' יוחנן אם היה המקח מופלג יש לו הונייה

מתניתא פליגא על רבי יוחנן אילו דברים שאין להן הונייה העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות. פתר לה ובלבד דבר שאינו מופלג

פדה שוה מאתיים במנה, ר' יוחנן אמר אינו פדוי ורבי שמעון בן לקיש אמר פדוי. מתניתא פליגא על רבי יוחנן: אמר טלית זה תחת חמור זה יצא לחולין. וסיפא פליגא על רבי שמעון בן לקיש צריך להיעשות דמים. אמר ר' יוסה כל גרמה אמרה שהוא צריך להיעשות דמים! מה פליגין? להביא מעילה ר' יוחנן אמר מביא קרבן מעילה, רבי שמעון בן לקיש אמר אינו מביא קרבן מעילה:

הלכה ה משנה רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם מכרה קיים, עדובלבד שתשי"ר... שתהא שם כדי שתשייר בשדה בית תשעת קבין ובגינה כבית חצי קב, וכדברי ר' עקיבה בית רובע.

היתה כתובתה ארבע מאות זוז. מכרה לזה במנה, ולזה במנה, ולזה במנה, ולאחרון יפה מנה ודינר במנה, של אחרון בטל ושל כולן מכרן קיים:

גמרא עד כדון במשכרוה להן בארבע שטרות מכרה להם בשטר אחד? תפלוגתא דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש. דאיתפלגון: כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת והיו העדים כשירין לזה ופסולין

לזה, ר' הילא בשם ר' יסא איתפלגון ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, חד אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה. וחרנה אמר כשירין לזה ופסולין לזה. רבי מנא לא מפרש ר' אבין מפרש: ר' יוחנן אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה ור' שמעון בן לקיש אמר כשרין לזה ופסולין לזה

אמר ר' לעזר מתניתא מסייע לרבי יוחנן מה השנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עידותן בטילה אף השלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה. מניין אפי' מאה? תלמוד לומר עידים.

ר' יעקב בר אחא אמר איתפלגון ר' חנניה חברין דרבנן ורבנן. חד אמר יאות אמר ר' לעזר, וחרנה אמר לא אמר ר' לעזר. יאות מאן דמר יאות אמר ר' לעזר, נעשית עדות אחד מאיש אחד. ומאן דאמר לא א"ר אלעזר יאות, נעשית כשתי כיתי עדות כשירין לזה ופסולין לזה: שטר שעדים קרוסים לזו, ורחוקים לזו, דומה לב' כתי עדות

הלכה ו משנה שום הדיינן שפחתו שתות או הותירו שתות, מכרן בטל. רבן שמעון גמליאל אומר מכרן קיים. אם כן מה כח בית דין יפה! אבל אם עשו איגרת ביקורת a deed of inspection אפילו מכרו שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה מכרן קיים:

גמרא כנראה, מתני' במטלטלי איירי כמה דאת אמר בהדיוט בקרקע עד שליש במטלטלין עד שתות, ודכוותא בהקדש בקרקע עד שתות ובמטלטלין עד י"ב

תמן תנינן: שום היתומים שלשים יום שום הקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב. ולמה שלשים? כדי לייפות כחן של יתומין.

ויכריזו יותר? עד שלשים את מייפה כחן מיכן ואילך את מריע כחן. יתחילו בנ"א לזלזל ואמור אף בהקדש כן? שנייא היא הקדש שאת תופס ראשון ראשון. ומי שכבר אמר מחיר גבוה, א"י לחזור בו ויכריזו לעולם? דיין להקדש שיהא כפליים בהדיוט.

א"ר יודן מן מה דאת אמר שנייא היא הקדש שאת תופס ראשון ראשון, הדא אמרה שאם ימצאו שומנאים מצאו מי שאומר מחיר ששמו אותה, הרי תיכף קנהו—וא"י הגזבר לחזור שאין מחזירין ומחליטין ומכריזין בבקר ובערב ביציאת פועלים ובהכנסת פועלים ואומר שדה וסימניה. אמר ר' יוסי בשלא מצאו שומן, הא דבעי' הכרזה 60 יום, כשלא מצאו כד"י שומן הא מצאו שומן, מחליטין. דו מתניתא שום הדיינים שפחת שתות או הותיר שתות מכרן בטל. מפני שפחתו או הותירו, אבל מצאו שומן, מחליטין. אף כשלא עשו הכרזה אמר ר' חנניה קומי ר' מנא מן מה חמית מימר בשלא הוכרזו אנן קיימין? מן דבתרה, אלא אם כן עשו איגרת ביקורת. מהו איגרת ביקורת? ר' יהודה בר פזי אמר אכרזה

עולא בר ישמעאל אמר עבדים שלא יברחו ושטרות ומטלטלין שלא יגנבו ר' בא בר כהן בעא קומי ר' יוסי ליתא דא אמרה שהעבד נפדה בשלשה? כד"י שלא יברח אמר ליה אין! אמר ליה והתנינן ובקרקעות תשעה וכהן ואדם כיוצא בהן! אמר ליה אדם, שכן בן חורין הוא! א"ר באומר "דמ"י עלי"י"

חנניה בר שילמיה בשם רב אתא עובדא קומי רבי בעא מיעבד כרבנן, מכרם בטל בטעו אמר לו רבי אלעזר בן פרטא בן בנו של ר' אלעזר בן פרטא לא כן לימדתנו בשם זקינך אלא אם כן עשו

איגרת בקורת! מכרם קיים אפי' יותר משתות! (ורשב"ג קאמר לה) וקיבלה וחזר ביה ועבד כרבן שמעון בן גמליאל:

הלכה ז משנה היתומה והשנייה והאיילונית אין להן לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בליות. אם מתחילה נשאה לשום אילונית יש לה כתובה.

אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין יש להן כתובה:

גמרא נחא שנייה, איילונית, יתומה!? ויתומה אין לה כתובה? ר' חזקיה ר' אבהוב שם ר' יוחנן תיפתר ביתומה שמיאינה. יתומה שהשיאוה אחיו, ומיאנה בו

ר' אייבו בר נגרי ר' אימי כשם שקנסו בה, בשנייה כך קנסו בו. ליידיא מילה? שאם קידשה בליטרא של זהב שהוא מאבד את הכל.

ולא פירות. אמר ר' ירמיה שאין לו עליה אלא אכילת פירות בלבד. ולא מציאתה ומע"י

תני ר' יוסי צידונייא קומי ר' ירמיה ופליג על ר' ירמיה וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. מהו "לא פירות"? שאינה יכולה להוציא ממנו אכילת פירות שאכל

אמר רבי יוסי בכל שעה הוה ר' הילא אמר לי, תני מתניתא יורשה ומיטמא לה. ותני ר' חייה כן מטמא הוא אדם לאשתו כשירה ואינו מיטמא לאשתו פסולה.

ר' אבון בעא קומי ר' מנא, עבדי שניות מהו שיאכלו בתרומה? א"ל שתוק ויפה לך! היא אוכלת ועבדיה אינן אוכלין???

שמה יש לגרוס איפכא בניחותא!?

תמן תנינן גט המעושה בישראל כשר, ובגויים פסול. שמואל אמר פסול, ופוסל בכהונה.

שמואל אמר אין מעשין אלא כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. והא תנינן שניות! ג"כ מעשין לא בגין דא אמר שמואל לא כיון שמואל להוציא שניות והא תנינן המדיר את אשתו מליהנות לו עד שלשים יום יעמיד פרנס, יותר מיכן יוציא ויתן כתובה. אלמא כופין! שמענו שהוא מוציא, שמענו שכופין!?

מה בין אילו לאילו? שניות ואלמנה לכה"ג אילו ע"י שהן דברי תורה ואין ד"ת צריכין חיזוק לפיכך יש לה כתובה. ואילו ע"י שהן דברי סופרין ודברי סופרין צריכין חיזוק לפיכך אין לה כתובה. אית דבעי מימר אילו ע"י שקנסן בידן וביד הוולד, ולא קנסו בהן דבר אחר, כגון פירות וכו' לפיכך יש לה כתובה. ואילו על ידי שאין קנסן בידן וביד הוולד, =הוולד כשר וקנסו בהן דבר אחר, לפיכך אין לה כתובה. מה נפיק מן ביניהון? המחזיר גרושתו משניסית. מאן דמר אילו על ידי שהן דברי תורה וזו הואיל והוא דבר תורה לפיכך יש לה כתובה. ומאן דמר אילו על ידי שקנסן בידן וביד הוולד וזו הואיל ואין קנסה בידה וביד הוולד לפיכך אין לה כתובה

ר' יעקב בר אחא אמר ר' זעירא ורבי הילא תריהון אמרין במזונות פליגין. פליגי ריו"ח ור"א באלמנה לכה"ג ונסתפקו אי בה איירי או בבתה (תנאי כתובה) ר' יוחנן אמר יש לה מזונות. א"ל ר' אלעזר אומר לו הוציא ואת אמר אכן? ! הוה בעי מימר מאן דמר בתנאי כתובה פליגין. ר' יוחנן אמר יש לה תנאי כתובה אמר ליה ר' אלעזר כל עמא מודיי שאין לה מזונות. ביורשיה קנסו, כל שכן בה. מאן דמר פליגין במזונות. הא בתנאי כתובה לא, בה קנסו לא קנסו ביורשיה:

מסכת כתובות פרק יב

הלכה א משנה הנושא את השאה ופסקה עמו שיזון את בתה חמש שנים חייב לזונה ה' שנים

נישאת לאחר ופסקה עמו כדי שיזון את בתה חמש שנים חייב לזונה ה' שנים. לא יאמר הראשון לכשתבא אצלי אזונה, אלא מוליך מזונותיה למקום שהיא. וכן לא יאמרו שניהן הרי אנו זונין אותה כאחד אלא אחד זנה ואחד נותן לה דמי מזונות:

גמרא במה הוא מתחייב לה? לא כן ר' יוחנן ור"ש בן לקיש תריהון אמרין הכותב שטר חוב על חברו בחזקת שהוא חייב לו ונמצא שאינו חייב לו אינו חייב ליתן לו! א"א להתחייב בשטר! ר' שמעון בן לקיש אמר עשו אותה כתוספת כתובה. ויתן בסוף! כשמגרשה ישלם לה בעד החמש שנים! עשו אותה כקידושי אשה. ויתן משעה הראשונה! עשו אותה כמקדש את האשה על מנת ליתן לה שנים עשר דינר זהב בשנה, להיות מעלה לה מדינר זהב לחדש

תני זנה חמש שנים הראשונים בין ביוקר בין בזול. היו ביוקר, והזילו. אם הוא גריס הוא עיכב המזונות נותן ביוקר. ואם היא גרמה נותן בזול. היו בזול והוקירו, בין שהוא גרם בין שהיא גרמה נותנין בזול. הדא היא: הבת לא עולה ולא יורדת רק נותן כפי שער של אז

תמן תנינן בנן נוקבן דיהוון ליכי מינאי יהון יתבן בביתי ומיתזון מניכסיי. ותני עלה ומתכסיין בכסותי. מעשה ידי הבת של מי? מי אמר! שזכו האחין? נישמענה מן הדא: נישאת, הבעל חייב במזונותיה, והן נותנין לה דמי מזונות. הדא אמרה זנה ומעשה ידיה של בעלה. וה"ה אחין זנין אותה ומע"י "שלה" אמר ר' יוסי הדא אמרה פסק לזון כלתו, זנה, ומעשה ידיה של בנו.

הוא רוצה שתבוא אצלו והיא אינה רוצה, כגון שגירשה הדין עמה דתנין
והן נותנין לה דמי מזונות

חלת, הבת שחייב ליתן לה כמי שנישאת. ונותן לה דמי מזונות מתה, כמי
שנישאת? ויעלה מעות ליורשיה? מתה, כבר מתה.... ופטור
הלכה ב משנה ניסת הבת, הבעל חייב במזונותיה. והן נותנין לה דמי
מזונות.

מתו, שני "הבעלים" שהבטיחו לה מזונות בנותיהן, ניזונות מנכסים בני חורין
והיא ניזונת מנכסים משועבדין מפני שהיא כבעלת חוב
הפיקחין היו כותבין על מנת שאזון את בתך ה' שנים כל זמן שאת
עמי:

גמרא תניי כתובה שכתבו בשטר כגון מזון הבנות ר' יעקב בר אחא אמר
איתפלגון ר' יוחנן ור"ש בן לקיש ר' יוחנן אמר לחיזוק כתבן ורבי
שמעון בן לקיש אמר לגבות ממשעובדים כתבן
ר' ירמיה מחליף שמועתה

אמר ר' יודן מתניתא מסייעה למאן דמר לחיזוק כתבן. דתנינן תמן
אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות
מנכסים המשועבדין מפני תיקון העולם לא בשטר?! לאכילת פירות אין
מוציאין אפי' כתבן בשטר אף הכא בשטר! אמר ר' חנניה מפני היא כבעלת
חוב, לא בשטר?! אף הכא בשטר.

כתה "כ"ז שאת עמי" מתה, אינה עמו. ואינה מחוייב לזונה עוד נתגרשה, אינה
עמו. החזירה, מאן דאמר לכתובה אבל לא לתנאין, תני. הרי פשיטא דאינו
חייב (שאין "חזרה" מועיל לגבי ה"תנאים") מאן דאמר בין לכתובה בין לתנאין
מה תני? הפיקחין היו כותבין על מנת שאני זן את בתך חמש שנים
כל זמן שאת עמי, ותני עלה ובלבד מן הנישואין הראשונים. אבל גירשה

והחזירה, פטור ואתייהא כיי דמר ר' חנינא המשיא את בנו בבית זכה בבית. ובלבד מן הנישואין הראשונים:

הלכה ג משנה אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכה לבית אביך ואנו זנין אותך שם, אלא זנין אותה ונותנין לה מדור לפי כבודה:

גמרא כתיב (תהלים פח) במתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות

ר' ציוה שלשה דברים בשעת פטירתו: אל תזוז אלמנתי מביתי, ואל תספידוני בעיירות, ומי שניטפל בי בחיי יטפל בי במותי. אל תזוז אלמנתי מביתי - ולא מתניתא היא אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי! אמר ר' דוסא דלא יימרון לה בייתא דנשוותא הוא משתעבד לנשוותא רק "בית הנשים" משועבדת לה אמר ר' לעזר בן יוסי כהדא דתני: דרה בבית כשם שהיתה דרה ובעלה נתון במדינה הים, ומשתמשת בכלי כסף ובכלי זהב כשם שהיתה משתמשת ובעלה נתון במדינת הים, וניזונת כשם שהיתה ניזונת ובעלה נתון במדינת הים. כ. אין למנוע ממנה דבר ואל תספידוני בעיירות - מפני המחלוקת. ומי שניטפל בי בחיי יטפל בי במותי - אמר ר' חנינה דציפורין כגון יוסף אפרתי יוסה חפני. ר' חזקיה מוסיף אל תרבו עלי תכריכין, ותהא ארוני נקובה לארץ, מילתא אמרה בסדין אחד הוא נקבר רבי. דרבי אמר לא כמה דבר נש אזיל, הוא אתי. כשיחיה, יתרבו מלבושיו ורבנין אמרין כמו דבר נש אזיל הוא אתי תני בשם ר' נתן כסות היורדת עם אדם לשאול היא באה עמו מאי טעמא? (איוב לח) תתהפך כחומר חותם וייתצבו כמו לבוש. אנטולינוס שאל לר' מהו הדין דכתיב תתהפך כחומר חותם? אמר ליה מי שהוא מביא את הדור, הוא מלבישו. מביא את מנהיג הדור...

ר' יוחנן מפקד אלבשוני בורדיקא scarlet-dyed dress לא חיוורין ולא אוכמין not white or black אין קמית ביני צדיקא לא נבהיתלא אתב"יש ואין קמית ביני רשיעייא לא נבהית. ר' יאשיה פקיד אלבשוני חיוורין חפותין. with a hem. אמרו ליה מה את טב מן רבך? אמר לון ומה? אנא בהית בעובדיי? ! ר' ירמיה מפקד אלבשוני חיוורין חפותין, אלבשוני דדרסיי, והבון מסנאיי ברגליי, וחוטרא בידי, ויהבוני על סיטרא. אין אתי משיחא ואנא מעתד, clothe me my socks, put my sandals on my feet, and a staff in my hand, and put me in the side of the road, so if Moshiach comes, I am ready

ציפורייא אמרין, מאן דמר לן דמית ר' אנן קטלין ליה! מי שאומר "רבי מת" אנחנו נהרוג אדיק להון בר קפרא, רישיה מכוסיי, מאנוי מבזעין, הציץ להם בר קפרא ראשו מכוסה, מלבושיו קרועים. אמר לון יצוקים ואראליסבנ"א ומלאכים תפשונו בלוחות, וגברה ידן של אראלים וחטפו את הלוחות! אמרו ליה דמך ר'? רבי נפטר? אמר לון אתון אמרתון!! וקרעון ואזיל קלה דקרעין לגו פפתהשם עיר מהלך תלתא מילין

ר' נתן בשם ר' מנא מעשה נסים נעשו באותו היום. ערב שבת היה, ונכנסו כל העיירות להספידו, ואישרוניה תמני עשרה כנישן, הניחוהו ב 18 כנסיות ואחתוניה לבית שריי. וקברוהו למנוחות ותלת לון יומא "נתלה" להם היום עד שהיה כל אחד ואחד מגיע לביתו, וממלא לו חבית של מים ומדליק את הנר כיון ששקעה החמה קרא הגבר! שריין מציקינהתחילו מצירים אמרין דילמא דחללינן שובתא? ואתת בת קול ואמרה להון כל מי שלא נתעצל בהספידו של ר' יהא מבושר לחיי העולם הבא, בר מן קצרהכובס שלא הגיע בזמן.. כיון דשמע כן סליק לאיגרא, וטליק גרמיההשליך עצמו ומית. נפקת ברת קלא ואמרת ואפילו קצרה!

ר' הוה יתיב ליה בציפורין שבעה עשר שנין וקרא על גרמיה (בראשית מז) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. ויחי יהודה בציפורין

שבע עשרה שנים. ומן גוביהן עבד תלת עשרה שנים חשיש שינוי. אמר ר' יוסי בי רבי בון כל אותן שלש עשרה שנה לא מתה חיה בארץ ישראל, ולא הפילה עוברה בארץ ישראל. ולמה חשיש שינוי? חד זמן הוה עבר, חמא חד עיגל מיתנכיסעגל אחת הולכת לשחיטה געה ואמר ליה ר' שיזבי! רבי, הצילני! אמר ליה לכך נוצרתה! ובסופא היך אינשמת? איך התרפא? חמתון הין קטלון חדא קן דעכבריןראה שהורגין קן של עכברים אמר לון ארפונוןהרף מהם! (תהלים קמד) ורחמיו על כל מעשיו כתיב! ר' הוה עינוון סגיןעניו גדול והוה אמר כל מה דיימר לי בר נשא אנא עביד חוץ ממה שעשו זקני בתירה לזקני. דשרון גרמון ומנוניה. שנסתלקו מאת הנשיאות ומינו להלל אין סליק רב הונא ריש גלותא להכא אנא מותיב לעיל מיני! דהוא מן יהודה ואנא מן בנימן. דהוא מן דכרייא, ואנא מן נוקבתא. אני מזרע דוד מן הנקיבות

חד זמן עאל ר' חייה רבה לגביה, אמר ליה הא רב הונא לכאן! נתכרכמו פניו של ר', א"ל ארונו הוא! אמר ליה פוק חמי מה בעי לכאןצא החוצה וראה מי רוצה ליכנס(ובאמת רצה לנדותו, כי התחצף נגדו) נפק ולא אשכח בר נש וידע דהוא כעיס עלוי, עבד דלא עליל לגביה תלתין יומין. אמר ר' יוסי בי ר' בון כל אינון תליתיתי יומיא יליף רב מיניהמר' חייא שלא נכנס אצל רבי כל כללא דאוריתא. בסוף תלת עשרה שנייא ותלתיתי יומיא עאל אליהו לגביה בדמות ר' חייה רבה. אמר ליהר"ח=אליהו לרבי מה מרי עביד? אמר ליה חד שינא מעיקרא ליצריך לעוקר אמר ליה חמי לי! וחמי ליה, ויהב אצבעית עלוי ואינשמתונתרפא למחר עאל רבי חייה רבה לגביה, אמר ליה מה מרי עביד? היי שיניך מה היא עבידא? אמר ליה מן ההיא שעתא דיהבת אצבעך עלוי אינשמת! באותה שעה אמרר"ח אי לכם חיות שבארץ ישראל! אי לכם עוברות שבארץ ישראל! אמר ר"ח לרבילא הוינא אנא! לא אני נכנסתי

אתמול... מן ההיא שעתאשראה רבי כי נגלה אליו אליהו במראה ר"ח שרי ר' עביד ליה יקרהתחיל רבי לחלוק לו כבוד כד הוה עליל לבית וועדא, הוה אמר ייכנס ר' חייה רבה לפנים ממני. אמר ליה ר' ישמעאל בר יוסי לפנים ממני? אמר ליה חס ושלום! אלא ר' חייה רבה לפנים ור' ישמעאל בר יוסי לפני ולפנים!

ר' הוה מתני שבחיה דר' חייה רבה קומי ר' ישמעאל בי ר' יוסי. חד זמן חמתיה גו בניבבית המרחץ ולא איתכנע מן קומויר"ח לא קם מפני ר"י אמר ליה אהנו דאת מתני שבחיה! אמר ליהרבי לר"י מה עבד לך? א"ל חמתי גו בני ולא איתכנע מן קומי! אמר ליהרבי לר"ח למה עבדת כן? אמר ליה ייתי עלי דאין סחיתכשרחצתי לא ידעית! בההיא שעתא אשגרית עינוי בכל ספר תילים אגדה. מן ההיא שעתא מסר ליה תרין תלמידין די יהלכון עימיה, גו סכנתא

ר' יסא צם תמניי צומין לחמיי ר' חייה רבה, ובסופא חמה, ראהו ורגזון ידיה וכהן עינוי. ואין תימר הוה ר' יסא בר נש זעירא חד גדליי אתא לקמיה דר' יוחנן אמר ליה חמית בחילמי, דרקיעא נפל, וחד מן תלמידך סמיך ליה. אמר ליה חכיםאתה מכיר מי זה? את ליה? אמר ליה מן אנא חמי ליה, אנא חכם ליה. כשאראה כל תלמידך, אכיר אותו ועבר כל תלמידוי קומוי, וחכם לר' יסא

ר' שמעון בן לקיש צם תלת מאתן צומין למיחמי ר' חייה רובה ולא חמתיה, ובסופא שרי מצטער. אמר מה הוה לעי באוריתא סגין מיניי? אמרין ליה ריבץ תורה בישראל יותר ממך, ולא עוד אלא דהוה גלי. אמר לון ואנא לא הוין גלי? אמרין ליה את הויתא גלי מילףללמוד והוא הוה גלי מלפאללמד

כד דמך רב הונא ריש גלותא, אסקוניה להכא, אמרין אין אנן יהבין ליה? ניהביה גבי ר' חייה דהוא מן דידהוןמבבל אמרין מאן עליל יהב

ליה תמן? אמר ר' חגיי אנא עליל יהב ליה תמן. אמרי ליה עילא את בעי דאת גבר סב, ואת בעי מיעול לך מיתב לתמן! אתה מבקש עלילה (רוצה שגם הוא ייקבר שם) אמר לון יבון משיחא בריגלוי, ואין עניית אתון גרשין ליתנו חבל ברגלי, ואים אשתהה, תוכלו למשוך אותי עאל ואשכח תלת דנין כוכין. שמע קול שאומר... יהודה בני אחריך ואין עוד, חזקיה בני אחריך ואין עוד, אחריך יוסף בן ישראל ואין עוד. תלה עינוי מסתכלא הגביה עינוי להסתכל אמר ליה אמיד אפיך השפל פניך אמר ר' חייה רבה: יהודה בריה נפיש לרב הונאה רווח מקום לר' הונא יתיב ליה ולא קביל עלוי, לא רצה ר"ה ליכנס לפנים (מפני ענווה) מתיב ליה אמרין, השיבו לו בת קול ואמרה... כמא דלא קביל עלוי מתיב ליה, כן זרעייתא לא פסקה לעולם. ויצא משער חגיי בן שמונים שנה ונכפלו לו שניו

כתיב (בראשית מז) ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם יעקב כל הן דהוא מהו מנכי? כל מקום שהוא מה חסר לו? ר' לעזר אמר דברים בגב. ר' יהושע בן לוי אמר דברים בגב. ר' חנינא אמר דברים בגב. מהו דברים בגב? רשב"ל אמר (תהלים קטז) אתהלך לפני ה' בארצות החיים. והלא אין ארצות החיים אלא צור וקיסרין וחברותיה! תמן כוליה, תמן שבע, רשב"ל בשם בר קפרא ארץ שמתיה חיים תחילה לימות המשיח. מה טעמא? (ישעיהו מב) נותן נשמה לעם עליה. מעתה רבותינו שבבל הפסידו? ח"ו לא יקומו? אמר ר' סימאי הקדוש ברוך הוא מחליד לפניהן את הארץ, והן מתגלגלין כנודות וכיון שמגיעין לארץ ישראל נפשותיהן עמהן. מה טעמא? (יחזקאל לז) והבאתי אתכם אלא אדמתכם ונתתי רוחי בכם וחייתם

ר' ברכי' שאל לר' חלבו ר' חלבו שאל לר' אימי ר' אימי שאל לר' אלעזר ר"א לר' חנינה ואית דאמרין ר' חנינה שאל לר' יהושע ואפילו כגון ירבעם וחביריו? אמר ליה (דברים כט) גפרית ומלח שריפה כל

ארצה. אמר ר' ברכיה מה הין דשאל להוןאף אחר ששאלו כל אחד לא שמעינן מינה כלום אין שום משמעות מהו כדון? כיון שנשרפה ארץ ישראל נעשה בהן מידת הדין!

תני בשם רבי יודה שבע שנים עשתה ארץ ישראל נשרפה הדא הוא דכתיב (דניאל ט) והגביר ברית לרבים שבוע אחד. כותים שבה מה היו עושין? איך גרו בה? מטליות מטליות ערוגות ערוגות היתה נשרפתולא הכל בב"א

כתיב (ירמיהו כ) ואתה פשחור וכל יושבי ביתך תלכו בשבי ובבל תבוא שם תמות ושמה תיקבר ר' אבא אמר ר' חלבו ור' חמא בר חנינה חד אמר מת שם ונקבר שם יש בידו שתיים. עונשין מת שם ונקבר כאן יש בידו אחת. וחרנה אמר קבורה מכפרת על מיתה שלהן.

רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינה ריגליי דבר נשא ערבתי למיקמתי, כל הן דהוא מתבע. כתיב (מלכים א כב) ויאמר מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד. וימות בתוך ביתו ולא תמן. אליחורף ואחיה תרין איסבטיריי [1](#) דשלמה חמא מלאך מותא מסתכל בון וחריק בשינוי. אמר [2](#) מלה ויהבון בחללא. אזל, ונסתון תמן. [3](#) אתא קאים ליה גחיד לקבליה. א"ל ההיא שעתא הויתא איחרוק בשינייך, וכדון את גחיד לך? א"ל רחמנא אמר דינסב לאליחורף ואחיה מן חללא, ואמרית מאן יהיב לי! אזל ואיטפל בון מן תמן. [4](#)

תרין ברויי דרבי ראובן בר איסטרובילוס תלמידוי דרבי חמא, מלאכה דמותא מסתכל בון וחרק בשינוי, ואמר נגלינון לדרומה, שמא הגלות מכפרת. אזל, ונסתון מן תמן. [5](#) עולא נחותא הוה, אידמך תמן, שרי בכי. [6](#) אמרין ליה מה לך בכי אנן מסקין לך לארעא דישראל! אמר לון ומה הנייה לי, אנא מובד מרגליתי גו

ארעא מסאבתא! לא דומה הפולטה בחיק אמו, לפולטה בחיק נכריה.

רבי מאיר הוה אידמך ליה באסייא, אמר אימורין לבני ארעא דישראל, הא משיכון דידכון! [7](#) אפילו כן אמר לון יהבי ערסי על גיף ימא כתיב (תהילים כד) כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה. שבעה ימים סובבין את א"י. ימא רבא. ימא דטיבריא. ימא דסמכו. ימא דמילחא. ימא דחולתא. ימא דשליית. ימא דאפמא. והא איכא ימא דחמץ. דיקלטינוס [8](#) הקוה נהרות ועשאו.

כתי' (במדבר כא) הנשקפה על פני הישימון. אמר רבי חייא בריא כל מי שהוא עולה להר ישימון ומצא כמין כברה בים טיבריא זו היא בורה של מרים. אמר רבי יוחנן שערונה רבנין והא היא מכוונא כל קבילת תרעא מציעיא [9](#) דכנישתא עתיקתא דסרונגין. רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין באיסטרין [10](#) ראו ארונות שהיו באין מחוצה לארץ לארץ. אמר רבי בר קיריא לרבי לעזר מה הועילו! אילו אני קורא עליהם (ירמיהו ב) ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם, ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתכם! אמר ליה כיון שהן מגיעין לארץ ישראל הן נוטלין גוש עפר ומניחין על ארון, [11](#) דכתיב (דברים ל) וכפר אדמתו עמו:

הלכה ד משנה אמרה אי אפשי לזוז מבית אבא! יכולים היורשין לומר לה אם את אצלינו יש לך מזונות ואם אין את אצלינו אין לך מזונות

ואם היתה טוענת ואומרת מפני שהיא ילדה והן ילדים נותנין לה מזונות והיא בבית אביה:

גמרא אם היתה טוענת מפני שהיא ילדה והן ילדים משום שם רע: **הלכה ה משנה** כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם. כל זמן שהיא בבית בעלה, גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים שיש בכ"ה שנים שתעשה טובה כנגד כתובתה דברי ר"מ שאמר משום ר"ג וחכמים אומרים כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם. שמחמת בושה (שאוכלת מזונות) לא תבעה כל זמן שהיא בבית אביה, גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנה

מתה, יורשיה מזכירין כתובתה עד עשרים וחמש שנים:

גמרא מפרש דברי ר"מ בטובה שעשו לה שנשלטה ניכסיה בחיי בעלה, עד עשרים וחמש שנה, מחלה כתובתה

רב חייה בר אשי בשם רב חייה בעי קומי רבי, לא מסתברא באשה שאין לה כתובה, וגובה רק מכח תקנה אבל באשה שיש לה כתובה גובה לעולם. אמר ליה דרובה אתא מימר לך חידוש אחר רצה להשמיענו אפילו אשה שיש לה כתובה, אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנה.

מילתא דר' אלעזר אמרה בעל חוב גובה לעולם. לא אמר אלא בעל חוב, אבל אשה אפילו יש לה כתובה אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנה. א"ר אבין לא מסתברא אלא באשה שאין לה מזונות, אבל באשה שיש לה מזונות אני אומר מפני מזונותיה לא תבעה. מפני הבושה

א"ר יוסי בי ר' בון סוף דבר עד שתתבע אפילו כן הזכירה. דתנינן תמן מתה, יורשיה "מזכירין" כתובתה עד כ"ה שנה. דרובה אתא מימר לך,

אפילו עשת כ"ה שנים חסר יום אחד ולא תבעה, חידוש אחר בא להשמיענו- שנותנין משעת התביעה עוד 25 שנה ואחר כך תבעה נותנין לה עוד כ"ה שנה. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי לא שנו אלא כתובת מנה מאתים אבל כתובת אלף דינר גובה לעולם. אתא ר' אבהו בשם ר' יוחנן אפילו כתובתה.

אילין פלוגותא כהלין פלוגותא. דתנינן תמן הניזקין שמין להן בעידית וב"ח בבינונית וכתבת אשה בזיבורית א"ל ר' ירמיה לא שנו אלא מנה מאתים אבל כתובה של אלף דינר גובה בבינונית. וא"ר יוסי ואפילו כתובתה אלף דינר אינה גובה אלא מן הזיבורית.

ואתייא דרבי יוסי כרבי יוחנן. ור' ירמיה כר' יהושע בן לוי. דתנינן תמן הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא איבד כתובתה {דרב אמר במזכה על ידיה ושמואל אמר במחלק לפניה} ר' יוסי בן חנינה אמר מקולי כתובה שנו כאן אמר ר' בא טעמא דר' יוסי בן חנינה לא סוף דבר כתובת מנה מאתים אלא אפילו כתובתה אלף דינר מקולי כתובה שנו:

מסכת כתובות פרק יג

הלכה א משנה שני דייני גזילות היו בירושלים: אדמון וחנון בן אבשלום. חנן אומר שני דברים, ואדמון אומר שבעה: מי שהלך לו למדינת הים ואשתו תובעת מזונות חנן אומר תישבע בסוף כשתבא לגבות כתובתה ולא תישבע בתחילה.

נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו תישבע בתחילה ובסוף.

אמר ר' דוסא בן ארכינס כדבריהם

אמר רבן יוחנן בן זכאי יפה אמר חנן לא תישבע אלא לבסוף:

גמרא לא כן אמר ר' פינחס בשם ר' הושעיה ארבע מאות וששים בתי כניסיות היו בירושלם וכל אחת ואחת היה לה בית ספר ובית

תלמוד, בית ספר למקרא, ובית תלמוד למשנה ואילו הם ממונין
על הגזל?! למה נקרא שמם כך?? ללמדך שכל מי שהוא ספיקה בידו למחות
ואינו ממחה קלקלה תלויה בולפיכך נקראו "דייני גזילות" כיון שהיה בידם
למחות ולא מיחו כל הצורך

תני בשם ר' נתן אף נחום המדי היה עמהן. על דעתיה דר' נתן
שלשה דייני גזילות היו בירושלם

ר' חזקיה בשם ר' אחא ר' היה דורש שלשה מקרייות לשבח
(בראשית לח) ותשב בפתח עינים. ואיפשר כן אפילו זונה שבזונות
אינה עושה כן! אלא שתלת עיניה לפתח שכל עינים מצפות לו.
אמרה לפניו רבש"ע אל אצא ריקם מבית זה. דבר אחר ותשב
בפתח עינים שפתחה לו העינים ואמרה לו פנויה אני וטהורה אני
(שמואל א ב) ועלי זקן מאד וגו' את אשר ישכבון. ישכיבון כתיב.
אמר ר' שהיו הנשים מביאות קינין ליטהר לבעליהן והיו משהין
אותן ומעלה עליהן הכתוב כאלו הן שוכבין עמן. א"ר תנחומא
הדא היא דו מקנתר לון (שם) למה תבעט בזבחי ובמנחתי, אין
תימר עבירה חמורה יש כאן מבריתן מן החמורה ומקנתרן
בקלה?! (שם) ולא הלכו בניו בדרכיו שהיו נוטלין מעשר ודנין.
אמר ר' ברכיה מברכתה ש"רא היתה עוברת והיו מניחין צורכי
ישראל ועוסקין בפרגמטירא מסחר

מעשה בי ר' ישמעאל שפסק מזונות לאשה בשוקי בציפורי. מה
בשוקי כשהיה בשוק שמע רבי שמע ר' ומר, ואמר מאן אמר ליה שלא שילח
לה! מאן אמר ליה שלא הניח לה עברין ידעין???

ר' הילא אמר רב בעי, מסביר סבר ר' דלית מתניתא באשת איש, אין
פוסקין מזונות לא"א אלא באלמנה. אמר שמואל ור' שמעון בן לקיש

תריהון אמרין באלמנה היא מתניתא. אמר ר' אבין תני דבית ר' כן
מי שיצא למדינת הים ואשתו תובעת מזונות

הוון בעי מימר מאן דמר באשת איש היא מתניתא, בתחילה- שלא
שילח לה. בסוף- שלא הטמינה ושלא הערימה. מאן דמר באלמנה
היא מתניתא, בתחילה שלא הניח לה- בסוף שלא הטמינה ושלא
הערימה

אמר שמואל אחוה דר' ברכיה בשלא מחלה ליתומים על
כתובתה^{דאליה חייבת לישבע בתחילה}

הרי שיצא הוא ואשתו למדינת הים ובאת ואמרה "מת בעלי" תזון
ותטול כתובתה. "גירשני בעלי" תזון מכתובתה. מה נפשך אם היא
אשת איש משל בעלה היא ניזונת, אם אינה אשת איש מכתובתה
היא ניזונת

הרי משבא ממדינת הים ואשתו תובעת מזונות, ואמר יצאו מעשה
ידיה במזונותיה! שומעין לו. ואם פסקו בית דין, וכבר מכרו מנכסים כדי
לזונה מה שפסקו פסקו.

ר' ירמיה אמר: ברייתא איירי בשאין מעשה ידיה כדי מזונה. ואמר יצאו...
כהדא שומעין לו? ! כמאן דמר אין מזונות לאשה מדבר תורה.
כהדא דתני אין בית דין פוסקין לאשה מזונות מדמי שביעית שאסור
לפרוע "חוב" בשביעית (ואתא כמ"ד מזונות דרבנן) אבל ניזונת היא עם בעלה
בשביעית

ר' יוסי אומר בשיש מעשה ידיה כדי מזונות. כהדא מה שפסקו
פסקו? ! למה רק "בדיעבד" תיפתר בשפסקו יתר

הרי שהיה נתון במדינת הים ואמר יינתנו אילו לבניו, בנותיו
בכלל. אם בשעת מיתה אמר יינתנו אילו לבניו, אין בנותיו בכלל

ר' זעירא רב חננאל בשם רב ר' זעירא בשם אבא בר ירמיה שני דברים אמר חנן הלכה כיוצא בו. שבעה דברים אמר אדמון אין הלכה כיוצא בו. ר' בא בר זבדא בשם רב יצחק בר חקולא בכל מקום ששנינו אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כיוצא בו:

הלכה ב משנה מי שהלך למדינת הים ועמד אחד ופירנס את אשתו, חנן אומר איבד את מעותיו. נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו ישבע כמה הוציא ויטול. אמר ר' דוסא בן הרכינס כדבריהם

אמר רבן יוחנן בן זכאי יפה אמר חנן הניח מעותיו על קרן הצבי: **גמרא** ר' בא בר ממל בעי הפורע שטר חובו של חבירו שלא מדעתו תפלוגתא דחנן ובני כהנים גדולים. א"ר יוסי טעמון דבני כהנים גדולים, תמן לא עלתה על דעתו שתמות אשתו ברעב, ברם הכא מפייס הוינא ליה, הוא מחיל לי. ע"כ לא עשה לו שום טובה הגע עצמך דהוה גביה משכון! מפייס הוינא ליה והוא יהיב לי משכוני. עד כדון בבעל חוב שאינו דוחק, ואפילו בבעל חוב שהוא דוחק? שייך לומר שלא נהנה כלום? שמעינן מן הדא: מודר הנאה מחבירו ושוקל את שקלו. ולא שקל אין ממשכנין אותו?! והוי כ"דוחק" הדא אמרה ואפילו בבעל חוב שהוא דוחק. תדע לך שהוא כן דתנינן ומקריב עליו קיני זבין וקיני זבות, קיני יולדות חטאות ואשמות. לא כשלא נתן לתוך ידו כלום, וכא כשלא נכנס לידיו כלום כל "פורע חוב", נחשב "כלא נתן בידיו כלום"

ר' יהושע ב"ל אמר אין לך נתפס על חבירו וחייב ליתן לו, אלא בארנון ובגולגולת. מיני מסים רב אמר כל הנתפס על חבירו חייב ליתן

לו . חייליה דרב מן הדא : הגוזל שדה ונטלוה מציקין.חייב הגזלן להעמיד לו אחר—הרי אף שתפסו אנסין, חייב לפרוע! ולא שמע מה דאמר ר"י קנס קנסו בגזלן!

ר' אבון בעי וההן דהוה רבה,מי שהוא אדם "חשוב" ובאו לגנוב מביתו חפץ של פלוני, מי אמרי' שחייב לשלם רבי יוסי בי רבי בון, ורבי חייה בר לוליינו תריהון בשם שמואל אמרי חד אמר כארנון וכגולגולת וחרנה אמר אינה כארנון וכגולגולת

תמן תנינן מודר הנאה מחבירו מרפאהו ריפוי נפשגופו אבל לא ריפוי ממון בהמתו. וקשיא הא קתני לעיל מיניה, מחזיר לו אבידתו! ר' יהודה ור' יוסי: חד אמר כאן במדירו מגופו כאן במדירו מנכסיו. אים הדירו רק "מנכסיו", מותר להחזיר לו אבידתו/ריפוי בהמה וחרנה אמר כאן בשיש לו מי ירפאנו מרפאהו רק רפואת גופו וכאן בשאין לו מי ירפאנו. אם שיש לו מי ירפאנו אפילו רפואת נפש לא ירפאנו! ומתרץ שלא מן הכל אדם זוכה להתרפאות

ולא ניכסי המחזיר הן שהן אסורין לבעל הפרה? ולמה אין מחזיר לו אבידה במקום שנותנין שכר להמחזיר? עולא בר ישמעאל בשם ר' יצחק בשהיו נכסיו של זה אסורין לזה, ונכסיו של זה אסורין לזה מאן תנא תפול הנייה להקדש? ר' מאיר. דרבי מאיר אומר מועלין באסורות. "איסר"

ר' אבון בר חייה בעי, נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו? נישמענה מן הדא: אמר הככר הזה הקדש, אכלו בין הוא בין אחר מעל לפיכך יש לו פדיון. אם אמר הרי זה עלי, אכלו מעל בו, נתנו לאחר מעל בטובת הנאה דברי ר' מאיר. אחרים לא מעלו. לפיכך אין לו פדיון. לא אמר אלא אכלו הא לחמם בו את ידיו מותר

תלמידיו דר' יונה בשם ר' בון בר חייא כיני באומר לא אוכלינו ולא אטעמינו, לא אסרו עליו אלא לאכילה, עד כדון צריכה אכתי מיבעי לן נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו

דתני מי שהלך למדינת הים ועמד אחר ופירנס את אשתו א"ר חגי לא אמר אלא אחר, הא האבאים האב פירנס בתו גובה. ר' יוסי אומר בין אב בין אחר אינו גובה. ואתיין אילין פלוגותא כהילין פלוגותא: דתנין תמן וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה ומקבל גיטה ואינו אוכל פירות בחייה, וחייב במזונותיה ובפירקונה ובקבורתה. אמר ר' חגי לא אמר אלא האב, אים קברה האב, גובה דמי קבורה מבעל הא אחר אינו גובה. ר' יוסי אומר בין אב בין אחר גובה. על דעתיה דר' חגי, בין לקבורה בין למזונות, האב גובה, אחר אינו גובה. על דעתיה דר' יוסי, לקבורה בין אב בין אחר גובה שלא עלת על דעת שתהא אשתו מושלכת לכלבים. ובמזונות בין אב בין אחר אינו גובה:

הלכה ג משנה אדמון אומר שבעה. מי שמת והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין, הבנים יירשו והבנות יזונו. נכסים מועטים הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים. אדמון אומר בשביל שאני זכר הפסדתי?! אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

גמרא כמה הן נכסים מרובין? ר' זעירא רב יהודה בשם רב כדי שיהא שם מזון י"ב חודש לאילו ולאילו. שמע שמואל ומר זו דברי רבן גמליאל בר', אבל חכמים אומרים עד שיבגורו או עד שינשאו. בעון קומי ר' יוסי את מה שמעת מן ר' יוחנן? אמר לון נפרש מליהון דרבנין מן מליהון: נתן בר הושעיה בעא קומי ר' יוחנן

היה שם י"ב חדש ונתמעטו הנכסים? אמר ליה מכיון שהתחילו
היתומין להיות אוכלין בהיתר, אוכלין והולכין עד שתיכלה פרוטה
האחרונה אלמא יב"ח, ס"ל לריו"ח

מאימתי שמין להן? אים הם מרובין, משעת מיתה או משעת חלוקה? ר' מנא
אמר שמין להן בסוף. אמר ליה ר' חנינה מיליהון דרבנין לא שמעין
לך?! דנתן בר הושעיה בעא קומי דר' יוחנן היה שם מזון שנים
עשר חדש, ונתמעטו הנכסים. אמר ליה מכיון שהתחילו היתומין
להיות אוכלין בהיתר, אוכלין והולכין עד שתיכלה פרוטה
האחרונה! אלא משעה ראשונה שמין להן. רב חסדאי בעי לא היה
שם מזון י"ב חדש והוקירו הנכסים? נישמענה מן הדא דאמר ר'
חנינה ר' יסא בשם ר' יוחנן עמדו היתומין ומכרו שלהן מכרו, אלמא
נכסי ברשות יתמי קיימי וכא הוקירו שלהן הוקירו והו"ל נכסים מרובין

לא היה שם מזון י"ב חדש, מהו שיאמרו בנים לבנות טלו את
שלכם וצאו!??? אנחנו נותנין לך מעות כפי שווי הקרקע שהניח אבא! אמר ר'
אבא מהדא מתניתא אמרה שאין אומר להן, דתנינן תמן אם אמרו
היתומין הרי אנו מעלין על ניכסי אבינו יותר דינר כדי שיטלו
כתובת אימן, אין שומעין להן, אלא שמין את הנכסים בב"ד

כמה דאת אמר כששמין אים יש כאן "נכסים מרובין" חוץ מכתובתה, חוץ
מקבורתה, חוץ ממלוה בעדים, חוץ ממלוה בשטר. חוץ מפרנסת
בנות? מאן דאמר גובין פרנסה מן המשועבדין, פרנסת בנות
קודמות. וממעטין ומאן דאמר אין גובין פרנסה מן המשועבדין, אין
פרנסת בנות קודמות

נישמענה מן הדא: שלפעמים מזונות אלמנה, ממעטין ונדחין הבנים לגמרי
אלמנה ובנים שניהן שוין ניזונין כאחד אלמנה ובנות שתיהן שוות. אין

אלמנה דוחה את הבנים . ואין אלמנה דוחה את הבנות . היך עבדא? היה שם מזון י"ב חדש , ואלמנה לזון. נמצא יש כאן "מיעוט" הדא היא פעמים שאלמנה דוחה את הבנים על ידי הבנות. ודוחין הבנים לגמרי , וייזונו האל' והבנות... כשם שהיא דוחה את הבנים על ידי הבנות , כך תדחה אותן על ידי הבנים! נימא גם ברישא קן! ראויה היא לתבוע כתובתה ולאבד מזונותיה....

והבנים ישאלו על הפתחים . אית תניי תני ישענו . מ"ד ישענו (בראשית יח) והשענו תחת העץ מ"ד ישאלו על הפתחים (תהלים קט) ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם

רב זעירא רב חננאל בשם רב זעירה בשם אבא בר ירמיה שני דברים אמר חנן הלכה כיוצא בו שבעה דברים אמר אדמון אין הלכה כיוצא בו. ר' אדא בר זבדא בשם ר' יצחק בר חקולה בכל מקום ששנינו אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כיוצא בו:

הלכה ד משנה הטוען את חבירו כדי שמן והודה לו בקנקנים אדמון אומר הואיל והודה מקצת הטענה ישבע. וחכמים אומרים אין הודייה מקצת הטענה. אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

גמרא מתנית' בשטענו חטים והודה לו בשעורים אבל אם טענו שני מינין והודה לו באחד מהן , דברי הכל חייב. רבי אימי בשם ר' יוחנן לא סוף דבר מתניתא בשטענו חטים והודה לו בשעורים אלא אם טענו שני מינין והודה לו באחד מהן דברי חכמים פטור! ולמה תנינן רבן גמליאל מחייב בא להודיעך כח רבן גמליאל עד היכן הוא מחייב אבל לחכמים , פטור אף בטענו שניהם וכו' ר' אבהו כהדא דר' אימי. ר'

שמעון בן לקיש אמר מתניתא בשטענו חטים והודה לו בשעורים, אבל טענו שני מינין והודה לו באחד מהן דברי הכל חייב. רב כר' שמעון בן לקיש. חד בר נש אזיל בעי מידון עם חבריה קומי רב שרי מיטען עימיה שערין חטין כוסמין, אמר ליה רב כל מה דאת יכיל מגלגלה עלוי גלגל, ובסופא הוא מישתבע לך חדא על כולה. אמר ר' אבהו כך משיב ר' שמעון בן לקיש את ר' יוחנן על דעתך דאת אמר טענו שני מינין והודה לו באחד מהן דברי חכמים פטור, והא תנינן טענו כלים וקרקעות הודה בכלים וכפר בקרקעות, בקרקעות וכפר בכלים. אם כלים בכלים הוא פטור, הא לדידך, שני מינים פטור אף כלים וכלים! כלים בקרקעות לא כל שכן?! מה עבד לה? דו פתר ליה לזוקקו שבועהבא להשמיענו דהודאה של מקצת כלים, זוקק גם קרקע

והתנינן הטוען את חבירו כדי שמן והודה לו בקנקנים. מה אנן קיימין? אם בשטענו קנקנים ושמן והודה לו באחת מהן, כל עמא מודיי שהוא מין הטענה. ואם בשטענו שמן והודה לו בקנקנים כל עמא מודיי שאין הודייה מין הטענה. דאמר ר' זעירא ר' אבונה בשם רב בשטענו "קנקני שמן" היא מתני' ההין מילין, וההן אמר ריקנין. ניחא קנקנים ולא שמן, שמן ולא קנקנים?! וודאי לישנא "קנקני שמן" נוטה יותר לקנקנים בלא שמן, ולמה פטור! ר' אלעזר בשם ר' אבון מפיק לישנה מחצין דמשחשטען לו "מדות שמן" ופליגי אים יש בלשון הזה, גם לשון

קנקנים ולית סופיה משאלה? נשאל אותו בההוא דנשתתק: נתאלם **הלכה ה משנה** הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל תהא יושבת עד שתלבין ראשה אדמון אומר אילו אני פסקתי על עצמי אהא יושבת עד שתלבין ראשי אבא פסק עלי מה אני יכולה לעשות או כנוס או פטור אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

גמרא מתניתא בשפסק במעמדה אבל אם לא פסק במעמדה אף רבנין מודיי

תני אמר ר' יוסי בי ר' יהודה לא נחלק אדמון וחכמים על הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל שלא תהא יושבת עד שילבין את ראשה ועל מה נחלקו על שפסקה לעצמה אדמון אומר יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאבא רוצה ליתן ועכשיו אין אבא רוצה ליתן מה אני יכולה לעשות או כנוס או פטור אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

הלכה ו משנה העורר על השדה והוא חתום עליה בעד אדמון אומר השני נוח לי והראשון קשה הימיני וחכמים אומרים איבד את זכותו

עשאה סימן לאחר, איבד את זכותו:

גמרא ולא סוף דבר בשעשאה סימן לאחר, אלא אפי' עשאה אחר לאחר, (איש אחר כשמכר את שדהו) מכיון שהוא חתום עליה עד, איבד את זכותו:

הלכה ז משנה מי שהלך לו למדינת הים ואבדה דרך שדהו אדמון אומר ילך לו בקצרה וחכמים אומרים יקח לו דרך במאה מנה או יפרח באויר:

גמרא ר' יוסי בן חנינה אמר הטעון בראיותיו??? כיון שאין לו טענה בורה. מילתיה אמר והן שיהו ארבעה מקיפין אותו. שמואל אמר אפילו אחד מקיפו מכל צד

תניא יהושע הרי שהיה טועה בכרמים ובשדות מקדר ויוצא עד שהוא מגיע לדרך או עד שהוא מגיע לביתו אפי' שדה מליאה כרמים שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ! תניא יהושע לצאת שמא להיכנס? תניא יהושע בגופו, שמא בפרתו? אים נאבדה פרתו בתוך הכרמים שמא התירו לו?!

למה התירו בנחיל של דבורים? אמר ר' יוסי פרה דרכה לחזור נחיל של דבורים על ידי שאין דרכו לחזור, עשו אותו כגופו אמר ר' ירמיה אדמון ור' עקיבה שניהם אמרו דבר אחד דתנינן תמנבב פרק 4 מכרן לאחר ר' עקיבה אומר אינו צריך ליקח לו דרך וחכמים אומרים צריך ליקח לו דרך ולא שמע דאמר ר' הילא ר' יסא בשם ר' יוחנן בסתם חלוקין מה אנן קיימין? בבב שם אם דבר בריא שיש לו דרך כל עמא מודיי שאין צריך ליקח לו דרך! ואם דבר בריא שאין לו דרך כל עמא מודיי שהוא צריך ליקח לו דרך! אלא כן אנן קיימין בסתם ר' עקיבה אומר אינו צריך ליקח לו דרך ורבנן אמרין צריך ליקח לו דרך. וכא אפי' דבר בריא יש לו דרך כל עמא מודיי שהוא צריך ליקח לו דרך:

הלכה ח משנה המוציא שטר חוב על חבירו והלה הוציא שמכר לו את השדה. אדמון אומר: אילו חייב הייתי לך היה לך להיפרע את שלך כשמכרת לי את השדה! וחכמים אומרים זה היה פיקח שמכר לו את הקרקע מפני שהוא יכול למשכנו:

גמרא ר' יונה אומר ביפה בכך טענה "פיקח הייתי" דווקא כשמכר לו שדה ששזה כל החוב ר' יוסי אומר בשאינו יפה בכך

הגע עצמך דהוה ליה קרקע! אים יש קרקע אחרת ללווה, למה לו למכרו ולמשכנו? יכיל הוא מימר ליה קרקע טב אנא! בעי הגע עצמך דהוה ליה קרקע טב! יכיל הוא מימר ליה דידי אנא בעי! ולא עוד אלא יכיל הוא מימר ליה לית בחיילי טעין טרחותהון דתריי: אין בכחי לטרוח בשני שדות

הלכה ט משנה שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה אדמון אומר אילו חייב הייתי לך כיצד אתה לווה ממני?

וחכמים אומרים זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו:

גמרא זה לווה מזה ראו' משמ' מנה, וזה לווה מזה שמעון מראובן מאתים. רב הונא אמר איתפלגון רב נחמן בר יעקב ורב ששת: חד אמר יוציא מנה כנגד מנה משלם שמעון לראובן מנה אחת וחרנה אמר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו. מאן דאמר יוציא מנה כנגד מנה יליף לה משוורים תמים שחבלו זה בזה משלמין במותר חצי נזק. מאן דאמר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו יליף ליה מרבנין דאדמון. ואידך... דרבנין דאדמון מודיי שיוציא מנה כנגד מנה, דאפוכי מטאראתא ל"ל? אלא בגין דתנינן אדמון אומר אילו חייב הייתי לך כיצד אתה לווה ממני לפיכך צריך מימר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו,

מחל של מאתים במנה, אים שמעון אמר לראובן "הריני מוחל לך מה שאתה חייב לי" ושל מנה לא מחל. מ"ד יוציא מנה כנגד מנה, שכבר יצא מנה כנגד מנה. וכאילו אמר ר' לש' "הריני מוחל לך 100" מ"ד זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו, אותו שמחל אינו גובה, ואותו שלא מחל גובה נמצא ש' גובה 100 מראובן...

כתב של מאתים בשטר ושל מנה לא כתב. מאן דאמר יוציא מנה כנגד מנה שכבר יצא מנה כנגד מנה. ואין לר' רק 100 ממשעבדי ומאן דאמר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו, אותו שכתב גובה 200 ממשעבדי ואותו שלא כתב אינו גובה:

הלכה י משנה שלוש ארצות לנישואין יהודה עבר הירדן והגליל. אין מוציאין מעיר לעיר ולא מכרך לכרך. אבל באותה הארץ,

מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל לא מעיר לכרך ולא מכרך לעיר. מוציאין מנוה הרע לנוה היפה אבל לא מנוה היפה לנוה הרע. רשב"ג אומר אף לא מנוה הרע לנוה היפה שהנוה היפה בודק:

גמרא מתניתא כשהיה ביהודה ונשא אשה מגליל. בגליל ונשא אשה מיהודה. אבל אם היה מיהודה ונשא אשה מיהודה. מגליל ונשא אשה מגליל כופין אותה לצאת. אני פלוני שמיהודה ונשא אשה מיהודה, כופין אותה לצאת, מגליל אין כופין אותה לצאת. אני פלוני שמגליל ונשא אשה מגליל, כופין אותה לצאת, מיהודה אין כופין אותה לצאת??? אים הוא מעיר אחרת ונשאה בעיר פלוני, הרי גילה דעתו שרצונו לגור שם. משא"כ כשדר שם ממילא, (יכול אף לכופה לדור בעיר אחרת) תני מוציאין מעיר שרובה עכו"ם לעיר שכולה ישראל אבל לא מעיר שכולה ישראל לעיר שרובה עכו"ם

ומניין שהנוה היפה בודק? ר' לוי בשם ר' חמא בשם חנינה (בראשית יט) פן תדבקני הרעה ומתי. במשרה וסמך להרה ואת אמר אכין?! אלא מכאן שנוה היפה בודק:

הלכה יא משנה הכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מוציאין הכל מעלין לירושלם ואין הכל מוציאין אחד אנשים ואחד נשים.

כיצד? נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בא"י נותן לה ממעות א"י. נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בקפודקייא נותן לה ממעות ארץ ישראל. נשא אשה בקפודקייא וגירשה בארץ ישראל נותן לה ממעות ארץ ישראל. רבן שמעון בן גמליאל אומר ממעות קפודקייא. נשא אשה בקפודקייא וגירשה בקפודקייא נותן לה ממעות קפודקייא:

גמרא הוא רוצה לעלות לארץ ישראל והיא אינה רוצה כופין אותה לעלות. היא רוצה והוא אינו רוצה אין כופין אותו לעלות. הוא רוצה לעלות לירושלם והיא אינה רוצה כופין אותה לעלות. היא רוצה לעלות והוא אינו רוצה אין כופין אותו לעלות. הוא רוצה לצאת לח"ל והיא אינה רוצה אין כופין אותה לצאת. היא רוצה לצאת והוא אינו רוצה כופין אותה שלא לצאת:

נותן לה ממעות ארץ ישראל: הדא אמרה שמטבע ארץ ישראל יפה מכל הארצות. הדא מסייעא למאן דאמר כתובת אשה מדברי תורה ודלא כרבן שמעון בן גמליאל דתני כתובת אשה מדברי תורה רבן שמעון בן גמליאל אומר אין כתובת אשה אלא מדברי סופרים:

[1](#) סופרים

[2](#) שלמה

[3](#) למיתה הלך מלאך המוות ולקחם משם

[4](#) הלך שלמה וטפל בהם

[5](#) שם!! הלכו שם, ומתו

[6](#) שאינו זוכה למות בארץ ישראל נמצא בבבל כשמת, ובכה

[7](#) בא מחמת מלשינותכם ושיחתכם מה שהוצרכתי לנוס לאסיא,

[8](#) שם מלך

[9](#) שער האמצעי

[10](#) streets

[11](#) ומתכפר להם